

Riksdagens protokoll

2009/10:3

Onsdagen den 16 september

Kl. 09.00 – 14.06

Protokoll
2009/10:3

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 10 september.

2 § Meddelande om nytt system för delning av propositioner

Förste vice talmannen meddelade att information om ett nytt system för delning av propositioner delats ut till riksdagens ledamöter.

3 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2008/09:FPM156 Förhandlingsmandat Euratom-Ryssland, till utrikesutskottet

4 § Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst

*Ett område med frihet,
säkerhet och rättvisa i
allmänhetens tjänst*

Föredrogs
justitieutskottets utlåtande 2008/09:JuU31

Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst (KOM(2009)262).

Anf. 1 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag är glad att vi har en debatt, men det är inte säkert att det blir så mycket debatt eftersom vi är överens om väldigt mycket. Jag vill understryka det redan från början. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har ett ökat samarbete mellan staterna i EU. Det är någonting som vi i den socialdemokratiska regeringen drev på, och det har den borgerliga regeringen fortsatt med.

Men det innebär inte – det vet vi också – att alla åtgärder är bra. Jag tänker koncentrera mig på de saker som jag inte anser är bra i nuvarande

läge. Sedan tänker jag avslutningsvis säga någonting om de civilrättsliga frågorna.

Polis och åklagare kommer alltid att säga: Vi behöver det här och det här, för annars kommer vi inte att kunna lösa problemen med människohandel, narkotikabrott och så vidare. Då sätter man ett tryck på politiker-na där det är underförstått att om de inte gör detta är de ansvariga för det. Det är lätt att fastna i den fällan och tro att alla åtgärder som föreslås är bra. Så är det inte.

Är det någonting vi har lärt oss i Sverige, så är det att massanvändning av register många gånger är till större skada än nytta. Det är ganska enkelt att förstå att ju större register det finns, desto större är riskerna för läckor. Det är naturligtvis en ännu större fara om man talar om internationellt samarbete. Då blir registren större, och det finns större möjligheter, som vi inte kan kontrollera, att man använder dem på ett direkt korrupt och brottsligt sätt. Vi får inte vara naiva och tro att det inte både kan ske och sker.

I handlingsprogrammet föreslås det att länderna lättare ska få tillgång till varandras databaser och att EU kan bygga upp egna register. Datasystem ska göras kompatibla så att de lättare ska kunna kommunicera med varandra. Ju fler som har direkttillgång till olika register och ju större registren är, desto lättare är det förstås att uppgifter om enskilda individer sprids på ett sätt som inte var tänkt.

Vi tror inte på de här stora EU-registren. Det var uppe under vår tid också. Det är alltid uppe. Det är alltid samma länder som tar upp detta. Tyskland älskar stora register till exempel. Vi tror inte på det. Däremot anser vi att det är bra att man har tillgång till varandras register.

Den största fördelen med allt det som vi i Sveriges riksdag beslutar om tillsammans med de andra parlamenten är att poliserna lär känna varandra. Parallellt med de möten som sker sker det också möten med poliser från andra länder. Det vi vill nå är att man ska kunna samarbeta på ett lättare sätt, men tro inte – och jag vet inte om ni gör det – att det ska bli bättre med stora register. Se i stället möjligheten att bli mer effektiva.

Vi genomförde en sak som var väldigt viktig och som jag har för mig att vi hade stöd för från alla partier, nämligen att det skulle gå snabbare att få information. Man skulle få information inom 72 timmar. Det är en sak som kanske är självklar för oss, men så är det definitivt inte i andra länder.

Det har pratats mycket om människohandel, och den frågan är inte så enkel när det gäller arbetet i EU. I Sverige är vi i stort sett överens. Frågan är då hur vi ska tackla detta i EU. Jag tror att vi är överens i alla partier om att sexköpslagen är bra och bör finnas, sedan kan den alltid förbättras. Jag tror att vi är eniga om sambandet mellan människohandel och sexköpslagen. Det är i alla fall vad svensk polis ständigt talar om. Den svenska sexköpslagen är till stor fördel för bekämpningen av människohandel.

Det här tror man inte på i många länder. Jag har själv diskuterat detta med många ministrar. De sade öppet: Vi tror inte på det. Blanda inte ihop detta! Försök inte komma med era moraliska sexköpslagar och använda människohandel som syfte!

En av de sista sakerna jag gjorde under den förra mandatperioden var därför att ordna ett möte mellan svensk polis och övriga ministrar. De skulle föra diskussionen direkt med ministrarna. Det var inte alla som gillade det, inte heller alla svenskar i Bryssel. På något sätt lyckades man utnyttja regeringsskiftet. Beatrice Ask var ny på sin post och blev bortdribblad, och det blev inget. Jag tror att hon i dag hade insett fördelarna med det, men det var inte alltför lätt då. Jag ska inte vara för starkt kritisk, men det var synd. Vi hade en väldigt stor möjlighet att skjuta fram positionerna när det gäller sambandet mellan människohandel och sexköpslagen. Det är förstås inte för sent, och därför uppmanar jag regeringen att ta tag i den stafettpinne som vi lämnade över. Det här är någonting som vi är överens om.

Det är som svensk polis säger, nämligen att har man sexköpslagen är det mycket lättare för polisen att komma åt detta. Det är inte lätt, men det är lättare. Medan de ligor som opererar i Sverige har kanske 5–10 kvinnor i samma liga har man kanske 40–50 i våra grannländer Danmark och Norge. Det är alltså fem till tio gånger fler därför att det är mycket lättare. Nu har Norge en annan lagstiftning, men Danmark är långt ifrån. Norge har tagit stor hjälp av Sverige i de här frågorna, och jag har själv varit med i de diskussionerna. Även här tror jag att vi kan göra många saker gemensamt, men vi måste vara medvetna om de svårigheter som finns. Vi ska inte förvänta oss och tro att alla länder kommer att införa sexköpslagen, även om jag för min del gärna skulle göra det om det gick. Det är fortfarande så att man skrattar lite grann åt det och säger att så farligt är det väl inte. Det är attityden, och det ska vi vara medvetna om.

Man talar om forced prostitution, och det kanske är första steget. Jag vet inte, men vi måste arbeta för att skjuta fram positionerna. Man kan se allting på en skala, sexköpslagen, koppleri och människohandel. Detta hänger ihop. Det finns på samma linje, och jag hoppas att vi är överens om det.

Rättssäkerhet är någonting som man lyfter fram. Det är också någonting som alla länder talar om men väldigt få länder kan leva upp till. Det är lätt att säga att vi ska arbeta för en stärkt rättssäkerhet. Därför är det bra att detta finns med i programmet, men här kommer nog min starkaste kritik. Det är klart att man måste börja någonstans, till exempel att tolkar ska fungera, att man ska veta när rättegången är, delgivning och allt sådant. Det är klart att man måste börja i någon ände, men resultatet är nu så magert att det är under – ja, ni hörde rätt – gränsen för Europakonventionen trots att alla länder är med. Man har alltså inte kunnat enas om det som alla länder redan är förpliktade att följa, nämligen Europakonventionen, artikel 6, rätten till fair trial.

En av de saker som finns med har varit uppe till diskussion, nämligen rätten till försvarare. Den finns redan i dag. Man har rätt till det i allmänhet. Sedan kanske man inte alltid kan välja den advokat man vill i alla länder, och det kanske vi inte kan pracka på dem. Det har varit uppe till diskussion. Då är det mycket märkligt att man inte driver det arbetet hårdare nu. I början av ordförandeskapet sades det att vi skulle använda det här ordförandeskapet till att driva fram det arbete som redan har diskuterats. Då har man en mycket låg ambition, därför att det man redan har kommit överens om kan man sätta en tjänsteman på att rada ihop. Det behövs inte särskilt mycket arbete.

Det Sverige ska göra här är naturligtvis att ta det här stora steget framåt och visa att vi menar allvar med rättssäkerheten, och i vart fall komma upp till nivån – men helst högre – för vad Europakonventionen påbjuder. Om man inte gör det försöket har man missat den chansen. Då missar man det tåg som går. Om man hamnar under gränsen för Europakonventionen kan man inte med hedern i behåll tro att man har utträttat någonting.

Då har man ett val, och det valet har alla länder som har ordförandeskapet, för det fungerar så. Man kan arbeta för att få en bättre överenskommelse i sak och se till att man driver arbetet vidare. Då tar man en risk, för det kan hända att man inte når en överenskommelse, och då kan det hända att man når en överenskommelse på andra sidan ordförandeskapets gräns. Det här gäller alla länder. Alla länder är jätteoroliga att andra länder ska få ta åt sig äran. Men ibland måste man kanske ta de chanserna eller riskerna, för man kan också uppnå något väldigt stort. Tänk om Sverige skulle kunna vara det land som fick samtliga EU-länder att i en EU-överenskommelse nå upp till en sådan gräns! Tänk vilken styrka vi skulle kunna ha, och det skulle vi kunna ha gemensamt!

Här gör man inte det, utan man vill, trots att det redan har kritiserats från så många håll, låtsas som att man genomför något bra. Och då kan man fråga: Är det verkligen värt det? Svaret är faktiskt nej. För om man låtsas att man uppnår en överenskommelse kommer det att dröja innan man tar sådana här initiativ igen. Då kommer man alltså ha konstaterat att man nådde någonting som inte ens nådde upp till Europakonventionen, men man låtsas som om det gjorde det. Det gör att den här frågan kommer att vara död i några år framöver. För så är det, det vet vi också. När en överenskommelse har nåtts inom något område, vilket det än må vara, dröjer det några år innan kommissionen kommer med nya förslag på området. Det har vi sett när det gäller människohandel, och det har vi sett när det gäller narkotikaöverenskommelser och så vidare. Så kommer det att vara också här.

Därför tycker jag att regeringen ska använda den tid som nu är kvar av ordförandeskapet och skjuta fram positionerna och göra ett försök med till exempel det självklara att man ska ha en försvarare vid sig om man är misstänkt för ett brott. Det här är för oss självklart. Länder har skrivit under rättigheten att man ska ha en fair trial, men de följer inte detta.

Här har Sverige chansen att driva på, och jag ska vara den första att gratulera regeringen till framgången om man lyckas med det. Jag tror att man efteråt kommer att ångra sig bittert om man inte driver på, för det här kommer förstås att kritiskt granskas. Hur mycket man än försöker att låtsas som att det här är en framgång kommer kritiken att vara hård. Man kommer med lätthet att kunna genomskåda det.

Ta därför chansen, också ni riksdagsledamöter, att driva på regeringen för att vi ska kunna få en överenskommelse med rättssäkerhet som är värd namnet! Glöm inte uttrycket: Hellre lyss till den sträng som brast än att aldrig våga spänna sin båge.

Anf. 2 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! I dag är dagen efter riksdagens högtidliga öppnande. Jag tror att alla riksdagsledamöter när de vandrar trappan upp, som är kantad

med flaggor och landskapsdräkter från hela Sverige, uppfylls av stolthet och av det ansvar som det innebär att vara riksdagsledamot. En av de sakerna som jag tycker är allra viktigast som riksdagsledamot är att vara i medborgarnas tjänst. Det handlar om att ha respekt för både regeringsformen, grundlagen och för det skydd som grundlagen är för medborgarna, och det handlar om att leva upp till de krav som grundlagen ställer på oss som lagstiftare.

När jag satt i Integritetsskyddskommittén och vi granskade lagstiftning i Sverige och hur väl vi här i riksdagen och i kammaren klarar av att leva upp till de ålägganden som vi har gentemot medborgarna visade det sig tyvärr vara en sorglig genomgång. Alltför ofta kunde vi konstatera att den här riksdagen inte lever upp till det som grundlagen och regeringsformen kräver av oss när vi lagstiftar.

Framför allt, herr talman, såg vi också ett problem när det gäller EU-lagstiftning, den gemensamma lagstiftningen som förhandlas fram inom EU som det här förslaget är tänkt att göra. Där kan vi över huvud taget inte garantera att grundlagsskydd som finns i Sverige alltid når ända fram när det gäller skyddet för den personliga integriteten och rätten till privatliv. Där är grundlagen och det skyddet faktiskt i händerna på förhandlare. Detta är extra viktigt, herr talman, när vi nu i dag debatterar förslaget från kommissionen som berör området frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst. Det här utkastet är tänkt att förhandlas och vara klart till december, för nuvarande Haagprogram går ut i december 2009. Stockholmsprogrammet, som det kallas, ska alltså gälla mellan 2010 och 2014. Det är många år, herr talman, och därför är det extra viktigt att vi i Sveriges riksdag nu ställer krav på det här programmet.

När det gäller skyddet för den personliga integriteten och det krav som vår lagstiftning ställer på oss som lagstiftare är det tre frågor som man ska ställa sig som lagstiftare när det handlar om inskränkningar i den personliga integriteten. Hur stort behov finns det? Det är ganska väl beskrivet. Precis som föregående talare, Thomas Bodström, berörde kan polisen ofta väldigt tydligt tala om behovet av att bekämpa den brottslighet som vi alla vill bekämpa.

Nästa fråga som man ska ställa sig handlar om effektivitet. Hur effektiv är åtgärden som man vidtar? Där, herr talman, finns det väldigt lite. Det finns inte ens en utvärdering av alla tidigare fattade beslut som är integritetskränkande. Hur effektiva har de varit? Vilken hjälp har de inneburit när man bekämpar brottsligheten? Men det svaret har vi inte fått.

Den tredje frågan som vi är skyldiga att ställa oss som lagstiftare är: Är åtgärden proportionerlig i förhållande till behovet och effektiviteten? Den frågan berör man över huvud taget inte. Är det proportionerligt att skapa jätteregeister, gemensamma massregister som det faktiskt blir, över hela EU? Det finns brister när det gäller dataskyddet, och det har också påpekats många gånger. Det här innebär att ju större ett register är, desto större är ingreppet i den personliga integriteten. Det behöver inte missbrukas, men är det så att fler och fler människor har tillgång till uppgiften är kränkningen ett faktum.

Jag har ändå en fråga till utskottets majoritet, herr talman. Kan ni med handen på hjärtat säga att de här tre sakerna är prövade?

Herr talman! Jag tvivlar på att svaret blir att man har gjort det. Det finns i betänkandet och i majoritetstexten mycket bra skrivningar där man påpekar att man är orolig för att skyddet för den personliga integriteten inte är tillräckligt starkt. Man påpekar att skyddet när det gäller rättssäkerhet inte är tillräckligt bra. Man lyfter fram alla dessa farhågor, men i grund och botten säger man ändå ja. Tänk på detta när ni förhandlar!

Jag anser att jag som riksdagsledamot, med det ansvar jag har gentemot medborgarna, inte kan ge den makten till kommande förhandlingar. Det är nu vi har möjlighet att sätta ned foten i vår riksdag, utifrån vår lagstiftning. För Vänsterpartiet finns inget annat alternativ än att yrka avslag på det liggande förslaget.

Att bekämpa den organiserade brottsligheten, att skapa ett område som är tryggt för medborgarna, är en viktig uppgift. Men vi kan inte förhandla bort skyddet för den personliga integriteten. Vi kan inte förhandla bort rättssäkerheten för medborgarna.

Vi i Vänsterpartiet har lagt fram ett förslag till ett alternativt Stockholmsprogram. Vi har också valt att gå ut till medborgarna och fråga: Vad tycker ni är viktigt? Hur ser ni på dessa frågor? Det är nämligen deras uppdrag vi har. Vi vill se att man samarbetar inom EU, men vi vill också se att man gör de viktiga prioriteringarna. Föregående talare, Thomas Bodström, tog upp en mycket viktig fråga gällande trafficking och människohandel. Det är ett område som vi anser bör vara prioriterat.

Vi betonar också vikten av att man, när man talar om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst, lyfter upp rätten när det gäller mänskliga rättigheter. När vi nu ska harmonisera lagstiftningar och samarbeta borde det ha varit ett grundkrav, åtminstone från Sverige, att respekten för mänskliga rättigheter skulle garanteras och att det är där man ska harmonisera.

Vad menar jag med det? Jo, det gäller framför allt kvinnors rättigheter. Det handlar om rätten till abort, rätten till sin egen kropp. Det finns flera områden där kvinnors rättigheter inte respekteras fullt ut som de mänskliga rättigheter de är. Där borde Sverige vara pådrivande och säga att det borde vara ett minimikrav, att vi måste harmonisera lagstiftningen inom EU så att alla medborgare inom EU är garanterade mänskliga rättigheter. Tyvärr, herr talman, saknas detta.

Däremot vidtar man flera åtgärder som man vidtagit tidigare trots att man inte undersökt hur effektiva de är eller vilka effekter de fått. Vi anser att det borde vara ett moratorium när det gäller att vidta mer integritetskränkande åtgärder till dess att man utvärderat och granskat de beslut som redan tagits.

Herr talman! Jag ska beröra en av de viktigaste frågorna i Stockholmsprogrammet även om Kalle Larsson senare kommer att ta upp det mer ingående. Det gäller flyktingpolitiken och rätten till asyl. På det området saknas allt. Programmet heter Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst. ”I allmänhetens tjänst” syftar uppenbarligen bara på medborgare som befinner sig och har rätt att vistas inom EU. De andra är tydligen ingen allmänhet.

När det gäller de åtgärder som vidtagits inom detta område har det gång på gång inneburit mer restriktiva åtgärder – mer övervakning, mer kontroll, fler stängda dörrar. I dag är det nästan inte möjligt att lagligt ta

sig in i EU, att ens få rätten till asyl prövad. Människor dör dagligen vid gränserna till EU. I sina försök att ta sig in i EU tar de de farligaste vägarna. Människor dör – i ett område med frihet, rättvisa och säkerhet i allmänhetens tjänst. Jag tycker att man borde skämmas när man med ett program med den titeln fortsätter på den inslagna vägen med mer övervakning, mer kontroll och fler stängda dörrar.

Även på det området lägger vi fram alternativa förslag.

Herr talman! Slutligen vill jag säga att vi avstyrker programmet, men vi vill ha ett samarbete. Vi får heller inte glömma vår uppgift att vara i medborgarnas tjänst – även när det gäller att skydda den personliga integriteten. Jag hoppas att övriga talare åtminstone försöker beröra frågan hur man har prövat behoven, effektiviteten och professionaliteten. Det är vi skyldiga att göra.

I detta anförande instämde Egon Frid och Lena Olsson (båda v).

Anf. 3 MEHMET KAPLAN (mp):

Herr talman! Det har talats om en europeisk informationsmodell, och det har varit intressant att ta sig igenom de texter som finns som underlag för debatten i dag. I stället för att upprepa det som föregående talare, Thomas Bodström och Alice Åström, tog upp ska jag ge mig på några av de underlag vi har för att diskutera hur vi ska kunna hantera denna fråga, som är oerhört viktig.

Vi behöver samarbete mellan medlemsländerna. Ett ökat samarbete är bra. I grunden finns det en önskan om att kunna hantera information på ett sådant sätt att det gagnar brottsbekämpning och i slutändan också leder till att människor, oavsett om de råkar befinna sig innanför EU:s gränser eller utanför, har en känsla av att rättssäkerheten står högst på agendan.

Att bygga upp stora gemensamma databaser, som bland annat innehåller information om vem som reser vart och vid vilka tidpunkter samt uppgifter ur belastningsregistret avseende alla som befinner sig inom EU, är ett stort risktagande. Jag tycker att Thomas Bodström och Alice Åström tog upp det väsentligaste, och jag ska därför inte fördjupa mig i det. För den personliga integritetens skull, särskilt med tanke på det data-skyddsdirektiv som har kritiserats inte bara från vårt håll utan också av EU-parlamentet, måste vi hela tiden stanna upp och försöka förstå vad det är vi fattar beslut om.

Vi kommer att få höra alliansföreträdare fråga vad vi ska ha i stället och säga att detta måste göras nu för annars sitter vi där med ett gammalt program som i allt väsentligt är sämre än det vi nu försöker snickra ihop. Problemet ligger dock på ett djupare plan än så. Problemet ligger i samordningen mellan länder som har olika rättstraditioner och som i harmoniseringens namn når en lägsta nivå som är för låg för oss i Sverige.

Jag vill ta upp en viktig del. Det handlar, när det just gäller harmonisering, om migrationsfrågan. Migrationen ser olika ut i skilda EU-länder. Det leder, enligt vårt sätt att se på saken, till att en harmonisering hela tiden slår fel, oavsett vilken nivå man lägger sig på. Med en god idé i grunden kanske man frestas av tanken att det ska vara lika för alla, oavsett i vilket land människor råkar flyta i land.

Problemet här ligger i att en del av våra medlemsländer i EU har en helt annan syn på harmonisering. Dessutom är de så kallade konventionsflyktingarna, som det talas om väldigt mycket i texterna, bara en bråkdel av alla dem som flyr undan hunger och ekonomisk misär som oftast är orsakade av miljökatastrofer och klimatpåverkan.

När vi tittar närmare på hur utskottsmajoriteten vill hantera den här frågan slår det mig att man skjuter lite vid sidan av målen. Begreppet reglerad invandring är väldigt intressant. I svensk utlänningsrätt utvecklas betydelsen till begränsad invandring, det vill säga att man talar om en sak men menar någonting annat. Det är lite grann likt när vi talar om integration men i vissa fall faktiskt menar assimilation.

Vi menar att det är felaktigt att exportera denna begränsningsprincip till övriga länder. Det kan ibland vara så som vi slår oss för bröstet för att vi har de mest rättssäkra systemen inom EU. Men att gå från begreppet reglerad invandring till att egentligen mena begränsad invandring tror vi inte är någonting som vi ska försöka exportera till andra medlemsländer.

I stället för att föreslå att alla länder ska ha en begränsad invandring ska varje land själv ha rätt att definiera sin invandringspolitik. Harmoniseringen inom det här området är av ondo. Den framtida gemensamma invandringpolitiken inom EU bör inte utgå från en reglerad invandring. Det är vår bestämda uppfattning i frågan.

Jag vill uppehålla mig vid uttrycket återvändande, som i en del öron klingar väldigt ljuvligt. Återvändande handlar om att människor som har rötter i andra länder någon gång ska vandra åter. Flyktingfrågor och utvecklingssamarbete måste ses i sitt sammanhang. De som återvänder kan naturligtvis bidra till utveckling i sina hemländer. Men fokus bör inte ligga där. Tyngdpunkten i arbetet borde vara utvecklingssamarbete och fredsfrämjande arbete.

När vi tittar på hur vi ska kunna hantera den här frågan är det samtidigt viktigt att på sikt öka möjligheterna att fritt röra sig över gränserna. Miljöpartiet de gröna har en vision om att gränserna i framtiden ska vara helt borta. Den visionen är någonting oerhört viktig för oss att värna om. Att det sedan inte sker i morgon eller om tio år är en annan fråga. Vi ser på jorden som en gemensam boplats för alla människor.

Det är i dag i princip omöjligt att ta sig till eller in i EU för att söka asyl. Det är en annan problematisk fråga. Flera talare kommer att beröra det lite senare. Jag vill ändå lyfta upp hur angeläget det är att införa ett så kallat asylvisum. Man bör åtminstone utreda: Vad skulle det kunna innebära?

Vilka konsekvenser får det för människors känsla för hur EU, som många gånger slår sig för bröstet för att vara ett upplyst centrum för mänskliga rättigheter, hanterar människor som vill komma in i EU och använda sig av rätten till asyl som är absolut?

Oavsett hur mycket mottagandet harmoniseras i syfte att förhindra så kallade sekundära förflyttningar kommer dessa ändå alltid att ske. Det är därför individens val av land som bör vara avgörande och inte till vilket land som man råkade flyta i land.

Skapandet av ett enda enhetligt förfarande i syfte att ytterligare reglera invandringen riskerar att leda till att de individuella behoven inte sätts i centrum för prövningen och att ännu färre personer får stanna i

EU. Detta är någonting som vi har lyft upp tidigare, och det tål att upprepas.

Jag inledde med att tala om det europeiska samarbetet och vill också avsluta med det. Vi delar synen på betydelsen av ett rättsligt europeiskt samarbete som svarar mot de behov som finns inte minst med tanke på den ökade rörligheten inom EU. Jag har dock en annorlunda uppfattning om hur stora dessa behov är. Vi måste hela tiden se vilka effekter våra regleringar ger.

Herr talman! Jag vill också lyfta upp att vår mening från Miljöpartiet de gröna är att värderingarna i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna också i praktiken måste ligga till grund för ett sådant rättsligt samarbete. Det räcker därför inte med att ett medlemsland formellt ansluter sig till konventionen.

Jag vill avsluta med att lyfta fram ett antal bra punkter i förslaget. Eftersom talare efter mig kommer att göra det på ett mycket mer rättvisande sätt väljer jag att spara de kommentarerna, som jag kommer att ta upp senare.

Anf. 4 HENRIK VON SYDOW (m):

Herr talman! Tack för den överlämningen och övergången till detta anförande! Det var en alldeles utmärkt arbetsfördelning i detta. Det är utmärkt att vi nu får denna debatt först under riksmötet och tidigt under det svenska ordförandeskapet.

Vi har påpekat att vårt medlemskap och inflytande i Europeiska unionen är särskilt angeläget för att minska brottsligheten, öka tryggheten och få ett Europa som i större utsträckning bygger på rättigheter och att dessa rättigheter också ska vara utkrävbara i hela EU.

Europasamarbetet på detta fält tog fart för tio år sedan. Sedan dess har arbetet utgått från två så kallade femårsprogram, Tammerforsprogrammet och Haagprogrammet. I år är det dags att anta riktlinjer för de kommande fem åren och det program som ska gälla 2010–2014.

Det som utskottet har haft framför sig är EU-kommissionens meddelande om detta femårsprogram. EU-kommissionen presenterade meddelandet den 10 juni. Företrädare för Justitiedepartementet har träffat justitieutskottet den 19 maj, den 11 juni och den 20 augusti för att ge en aktuell och uppdaterad information om detta meddelande.

Det är viktigt att säga att detta meddelande kommer att ligga till grund för de diskussioner och förhandlingar som nu pågår om ett nytt flerårigt arbetsprogram under det svenska ordförandeskapet. Det är i allra högsta grad rörlig materia. Förhandlingar pågår. Ambitionen är att Europeiska rådet på mötet den 10–11 december kan anta ett Stockholmsprogram om framtiden för det rättsliga samarbetet.

Det känns också viktigt mot bakgrund av diskussionen att klargöra karaktären på programmet. Detta syftar till att slå fast och lägga fram den övergripande inriktningen och de politiska prioriteringarna för det rättsliga arbetet. Det är under nästa halvår, under det spanska ordförandeskapet, som en handlingsplan med mer konkreta förslag kommer att presenteras. Detta är sedan konkreta förslag som kommer att förhandlas, tas initiativ till och antas på samma sätt som vi alltid antar EU-lagstiftning.

Prot. 2009/10:3
16 september

*Ett område med frihet,
säkerhet och rättvisa i
allmänhetens tjänst*

Även om femårsplanen inte alltid är konkret på alla punkter och har konkreta förslag är den förstås viktig. Den är till och med ett mycket viktigt dokument. Den spelar en stor roll för riktningen och dynamiken kring det rättsliga samarbetet och för insatser för att bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten. Det tema och det anslag som kommissionen anlägger är ett Europa för medborgarna. Förslagen ska leda till ett ökat mervärde för människorna. I detta ligger ett förhållningssätt som syftar till att EU:s ansträngningar ska koncentreras till att lösa de problem som närmast angår människorna och medborgarna.

Det som är den första och främsta politiska prioriteringen i kommissionens utkast som alla framtida åtgärder föreslås utformas med hänsyn till är att stärka medborgarnas rättigheter. Det handlar om det som vi har varit inne på om att underlätta enskildas tillgång till rättslig prövning, så kallade processuella rättigheter, förbättrat stöd till brottsoffer i alla medlemsstater och att åstadkomma ett bättre och mer heltäckande skydd för personuppgifter.

Principen om ömsesidigt erkännande, som är en viktig del för förenkling och erkännande av rättsliga handlingar i Europa, ska förverkligas med insatser som stärker det som är grundstenen i det rättsliga samarbetet, nämligen det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna.

I justitieutskottets utlåtande – vår granskning av detta – ställer sig utskottet positivt till och vill betona vikten av att sätta fokus på individen och på individens rättigheter i det fortsatta samarbetet. På samma sätt är utskottet positivt till kommissionens redogörelse för de fördelar som en anslutning av EU till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna verkligen skulle medföra.

Utskottet anser också – och det här är viktigt – att vi tror att just detta, fokus på den enskildes rättigheter, är nyckeln till framgång i arbetet. Det framtida programmet ska innehålla en bättre balans än tidigare program till förmån för den enskildes rättigheter och rättssäkerhet jämfört med insatser som syftar till att säkerställa säkerhet och trygghet.

Idén om balans mellan öppenhet och gränskontroll är också en bärande del i de avsnitt i utkastet till program som handlar om migration och rätten att söka asyl. Riksdagsledamoten Mikael Cederbratt kommer att särskilt utveckla denna del av kommissionens meddelande.

Justitieutskottet vill också betona att det är oerhört viktigt och centralt med internationellt samarbete för att stoppa den gränsöverskridande brottsligheten. Här har EU verkligen en viktig och prioriterad uppgift. Polis och åklagarmyndigheter i EU:s medlemsländer måste bli bättre på att hjälpa och bistå varandra i stora utredningar som omfattar flera länder. Till deras hjälp finns Europol och Eurojust. Kunskap, information och möjlighet att koordinera insatser är förstås centrala och viktiga verktyg i kampen mot den gränsöverskridande brottsligheten.

Det är viktigt att säga detta, för vi vill förbättra och göra utbytet av information mellan medlemsländernas brottsbekämpande mer rättssäkert. Det är mycket klokt att utarbeta en långsiktig syn på informationsutbyte där gråzonerna minimeras. Det måste i större utsträckning klargöras i vilka fall information får utbytas, vad den får användas till och hur länge den får sparas. Vår förhoppning är att individens rättigheter och privatliv ska skyddas oberoende av nationsgränser, särskilt i fråga om skyddet av personuppgifter.

Kommissionen skriver: Vi lever i en tid av snabb teknisk utveckling. Ny teknik har många gånger revolutionerat kontakterna mellan privatpersoner, offentliga organ och företag. Mot denna bakgrund är det särskilt viktigt att befästa ett antal principer. Behandlingen av personuppgifter måste vara förenlig med principer om ändamål, proportionalitet och berättigande, tidsgräns för lagring, säkerhet och sekretess, respekt för den enskildes rättigheter samt kontroll på ansvar av en oberoende myndighet.

Helheten i detta är också ambitioner som välkomnas av den europeiska integritetsombudsmannen. Det som särskilt har kallats för en europeisk informationshanteringsmodell, som tidigare talare var inne på, är någonting som också har välkomnats av den europeiska dataskyddsombudsmannen. Det här är institutioner som ofta är mycket kritiska i sin granskning av nya förslag. Man pekar på att uppgiftsskyddet kan främjas genom en utveckling av ny teknik. Man bör också överväga att införa ett system för europeisk certifiering av teknik, produkter och tjänster som garanterar en god respekt för privatlivet. Kriterier och standarder som syftar till att göra utbytet säkrare och bättre är välkomna.

Majoriteten i justitiekommittén vill också vara tydlig med att fokus inte ska ligga på några nya register, utan snarare på att de som finns i dag ska användas på ett bättre och mer rättssäkert sätt så att gråzonen när det gäller vilken information som får utbytas minimeras. Vi behöver en sammanhållen strategi för det framtida informationsutbytet. Vi får inte heller vara aningslösa inför risker med informationsutbyte. Tvärtom är det angeläget att i detta arbete i en sammanhållen strategi resa säkra spärrar mot missbruk. Vi vill använda inflytandet så att den personliga integriteten i större utsträckning ska respekteras och den gränsöverskridande brottsligheten bekämpas på ett effektivt sätt. Det här är ingen omöjlig ekvation; det får det inte vara. Det är en nödvändighet i detta arbete.

Justitiekommittén betonar också angelägenheten i att nu utvärdera den lagstiftning och de regler som redan finns. Man ska se till att detta är effektivt utformat och svarar mot sina syften, och man ska ställa de frågorna. Det är viktigt och centralt. Vi välkomnar också initiativet i meddelandet, nämligen intentionerna till en ökad kvalitet i lagstiftningen där ordentliga konsekvensanalyser görs av hur kommande beslut påverkar både miljö och ekonomi men också de medborgerliga rättigheterna. Det är viktigt och centralt med en ökad kvalitet i lagstiftningsarbetet.

I bakgrunden ligger också att polissamarbetet under Haagprogrammet växte fram delvis ad hoc-artat och med snabba beslut. Det var framdrivet i en annan tid och med andra regeringar. Nu krävs det en grundlig utvärdering av detta. Det krävs också konkreta initiativ och förslag som över tid ger en bättre balans till förmån för den enskildes rättigheter och rätts-säkerhet. Ambitionen ska vara att Stockholmsprogrammet ska lägga ut vägkartan för detta.

Det finns tre reservationer kopplade till detta från de tre olika oppositionspartierna. De kännetecknas lite av att de delvis har olika inställning och förhållningssätt till Europasamarbetet. Ett parti vill alldeles uppenbarligen vara med. Ett parti vill vara med lite grann medan ett parti absolut vill lämna samarbetet.

Thomas Bodström hade kommentarer till massregister. Vi ska vara tydliga med att vi inte vill ha ett enda onödigt register, och dem vi har

ska vi göra mer rättssäkra. En fråga som är intressant för debatten och diskussionen är vilket informationsutbyte Socialdemokraterna nu är motståndare till. Det är en retorik som jag gärna ställer upp på och ställer mig bakom, men vilka är de konkreta beskedena? Finns det delar i detta som Socialdemokraterna tydligt säger nej till? Vilket samarbete på området är ni emot? Vilka nya samarbeten och förslag är Socialdemokraterna motståndare till?

Jag har lätt att känna sympati för Thomas Bodströms synpunkter på arbetet med processuella rättigheter. Det här är centralt och viktigt, och ett fält där man kan ställa siktet högre än det som kommissionens meddelande innebär.

Samtidigt är det viktigt att ha respekt för att detta är ett svårt fält. Det har tidigare varit någonting som har kört i diket och gått i backen, som Thomas Bodström var inne på. Det är en riktig och viktig aspekt i det hela att ta detta steg för steg men med siktet högre ställt än vad som är fallet i kommissionens meddelande.

(Applåder)

Anf. 5 THOMAS BODSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att mycket av det du sade var bra, Henrik. Men jag begär inte replik bara för att berömma dig. Jag vill koncentrera mig på det sista du sade. Vi är alla överens om en sak, nämligen att till dess man är fälld i domstol får man betraktas som oskyldig. Vi har skrivit under konventionen om det och det står i vår grundlag.

För att man ska kunna hävda sina rättigheter behöver man en försvarare. För att det här ska kunna gå rätt till krävs det en skyldighet. Om vi ska ha en överenskommelse värd namnet måste vi ha den rättigheten. Och den finns redan; det är det som är så absurt.

Tycker du verkligen, Henrik, att detta är värt att kallas rättssäkerhet om man inte ens når upp till Europakonventionen och om man inte ens skriver in rätten till en offentlig försvarare och därmed rätten till fair trial? Är det verkligen en framgång när man lämnar en så viktig del? Det är den mest fundamentala rättighet som finns när det gäller processuella rättigheter.

Vi har gång på gång anklagat andra länder, bland andra USA, för att de har ett system med oerfarna och alltför unga advokater som inte kan ta vara på rättigheterna. Ska vi då kunna driva de här frågorna om vi inte själva har rent hus? Sverige har nu chansen att nå en överenskommelse. Bör vi då inte fortsätta arbetet och i alla fall göra ett ordentligt försök att se till att vi får den rättigheten inskriven? Det är min enda fråga.

Anf. 6 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågan. Som jag sade tycker jag att det här är ett centralt arbete. Det måste vara ett centralt fält i det som ska bli Stockholmsprogrammet att just höja och stärka de processuella rättigheterna. Meddelandet och utkastet är tydligt i den aspekten. Man pratar om att stärka rätten till försvar.

Man ska inte heller underskatta utmaningarna i detta. Det som kan tyckas vara grundläggande, enkelt och banalt, nämligen rätten till översättningar och tolk, är inte det i dag eftersom det finns 27 medlemsländer. Det är olika medlemsländer.

Redan på den här punkten väcks det invändningar om att detta är kostnader som vi inte har råd med. Det här är utgifter för tolk och översättningar som det helt enkelt inte finns utrymme för. Det perspektivet tycker jag att man ska ha med sig i detta. Kan man få en tydlig implementering bara av det, rätten till översättning och tolk, är det ett stort steg framåt för att verkligen öka tillgängligheten till en fair trial, rätten till en rättvis rättegång.

Men jag vill betona att det här är bara det första steget. Det skulle i så fall vara det första steget på en vägkarta mot mer av rättigheter i Europa, mot mer av rättsstat.

Man ska ha förståelse för reformstrategin i det här. Kan man få enighet, konsensus, om att ta utvecklingen steg för steg tror jag att det är en bra väg att vandra framåt i stället för att ha för höga ambitioner som snabbt kör i diket. Men, som sagt, det här är ett fält där jag hoppas att ambitionsnivån kan bli högre än det som kommissionen har som sina formuleringar i sitt meddelande.

Anf. 7 THOMAS BODSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Det här finns redan. Det här har alla länder skyldighet att ställa upp på redan i dag. Det är inget nytt över huvud taget. Översättning och tolkning är saker som jag har jobbat med i Internationella juristkommissionen och när det gäller israeliska militärdomstolar. Där finns det till och med. Men det brister ibland. Där skriver man till och med att man ska ställa upp på det.

Det är ingenting. Det finns redan. Vad är det att skriva in?

Alla vet som har ett minimum av kunskap om EU – och det vet jag att du kan, Henrik – att om man inte klarar av att nå en överenskommelse skriver man en positiv mening om det. Simalabim så har man kanske lurat några från medierna och allmänheten. Då slipper man att ta det hårda beslutet.

Att skriva positivt om att man senare ska gå tillbaka till rätten till försvarare betyder nada. Det vet alla som har jobbat med de här sakerna. Det betyder bara att man inte klarade av det. Det är fikonspråket i EU som vi är ganska befriade från i Sverige. Därför är det ett totalt misslyckande om man inte får med den rättighet som redan finns.

Ni har chansen. Jag ska vara den första att gratulera er och säga att det här var ett oerhört bra gjort arbete. När Sverige tog tag i ordförandeklubban fanns inte det här, men när Sverige lämnade den ifrån sig har den svenska regeringen ordnat det. Ni har världens chans.

Trots allt är kraven inte högre än att nå upp till Europakonventionens krav. Mer än så kräver vi inte för att ni ska få beröm. Är det inte en fantastisk möjlighet ni har här, Henrik?

Anf. 8 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Herr talman! Det låter verkligen som att det är det. Det skulle vara intressant att se fram emot det berömmet. Jag tror att man ska dra slutsatser av de försök som har gjorts på det här fältet. Det är komplicerat med processuella rättigheter. Det berör kärnan i det som är rättsstaten.

Erfarenheten är just att när man har försökt ladda in för mycket på det här fältet och ha för mycket rättighetsskrivningar har alltihop gått över

ända och man har kört i diket. Den erfarenheten tror jag är väldigt viktig att ta med sig.

Det handlar då mer om en modell som tar det steg för steg. Även om det här är rättigheter som det står skrivet om, rätt till översättning och tolk, är det något där implementeringen brister. Att få det här till någonting som är praktiskt och reellt utkrävbart, inte bara en rättighet som finns på papperet utan praktiskt och reellt i alla medlemsländer, är ett stort steg framåt. Men det måste sedan följas av fler.

Som jag sade hoppas jag att ambitionsnivån på det här fältet kan höjas. Det vore en välgärning. Det är centralt. Så jag hoppas att vi får stå här och att Thomas Bodström får komma tillbaka med mycket beröm till regeringen för ett gott arbete på det här fältet.

Anf. 9 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till reservation 2, vilket jag glömde när jag höll mitt anförande.

Det var mycket bra i Henrik von Sydows anförande. Det är glädjande. Det sade jag också tidigare i mitt anförande. Majoriteten säger att det här är ett viktigt område för rättssäkerheten och den personliga integriteten. Man har betonat det i majoritetstexten. Det är positivt.

Men problemet är, precis som jag sade tidigare, när förhandlingen sedan kommer i gång. Då är det inte säkert att det är det här fokuset som det kommer att bli. Våra skyldigheter som ledamöter här i riksdagen är att skydda våra medborgare. Jag tycker inte att du berörde frågan om vi verkligen kan pröva effektivitet, proportionalitet och behoven när det inte är beskrivet.

Du nämnde också i anförandet vikten av att göra en utvärdering av alla de förslag som har varit innan och Haagprogrammet med de brister som fanns för att kunna se att man verkligen skyddar medborgarna. Vore det då inte rimligt att man hade den utvärderingen innan man ska anta ett nytt femårsprogram?

Att man gör en utvärdering av lagstiftningen måste ändå vara för att man vill lära sig någonting, bli bättre och effektivare. Är det inte en bakvänd ordning att nu jobbar vi på ett nytt femårsprogram, och sedan ska vi utvärdera hur de gamla var? Borde inte det vara ett minimikrav att man ska ha det på plats när man ska ta ett nytt program?

Anf. 10 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Herr talman! Jag tror att de frågor som Alice Åström väcker om effektivitet, proportionalitet och behovsprövning av möjliga kommande lagförslag hänger ihop med karaktären på program. Det här är inte ett program, en handlingsplan. Det är inte här vi har konkreta förslag. Det finns inget underlag för att svara på de frågor som Alice Åström väcker och ställer.

Däremot är det ohyggligt angeläget med betoningarna, att kommissionen i sitt meddelande nu talar systematiskt om att göra precis de här prövningarna. Det handlar till och med om fler frågeställningar än dem som Alice Åström lyfter upp.

Det är centrala och svåra övervägningar. Att detta är något som får ta tid är otroligt viktigt. Kvaliteten på lagstiftningen ska öka. Konsekvensa-

nalyserna ska bli tydligare, både vad det gäller konsekvensanalyser för ekonomin och för miljön.

Att man nu också skriver in de medborgerliga rättigheterna är ett bra fall framåt om det görs på ett bra sätt. Här tycker jag att det svenska inflytandet är viktigt. Det handlar om att värna just detta. Alla förslag, alla åtgärder på det här fältet ska prövas utifrån vilka konsekvenser det får för personskydd, för den enskildes integritet.

Men för oss här i dag är det för tidigt att svara på Alice Åströms frågor, för det finns inte något sådant beslutsunderlag. Det finns inte ens konkreta förslag som följer av detta. Det är mer ett inriktningsdokument.

Det är förstas också otroligt viktigt att nu utvärdera vilken effekt den lagstiftning på det här området som redan har gjorts har haft. Kommissionen är i färd med detta. Det finns en tidigare utvärdering av Haagprogrammet.

Det är också viktigt att framöver fortsätta att utvärdera de insatser som har gjorts, allt i syfte att Stockholmsprogrammet över tid i större utsträckning ska balansera upp intresset för den enskildes rättssäkerhet. Det är en ambition som är majoritetens i utskottet. Det är en ambition som också är regeringens. Det är en ambition som jag tycker att Alice Åström också borde ställa sig bakom.

Anf. 11 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Självklart ställer jag mig bakom den ambitionen. Någoting annat vore helt fel. Men det här visar precis på den problematik som vi såg i Integritetsskyddskommittén. Det här är inte ett dokument där vi har de färdiga lagförslagen, där vi kan göra den här prövningen. Det är inte möjligt att se, utan det får man göra senare.

Problemet är, och det var precis det vi sade i Integritetsskyddskommittén, att senare när man har avslutat förhandlingarna mellan medlemsländerna finns det mycket små möjligheter för ledamöter i den här riksdagen att förändra någoting. Det är framförhandlat inom EU. Då ställs man oftast inför faktumet att anta alltihop precis som det ser ut eller att avslå det.

I det läget, och det har varit vid tidigare debatter och förslag, är inte en majoritet beredd att fälla ett helt förslag. Då accepterar man att det kanske inte riktigt lever upp till det man vill.

Det är hela den här processen och den beskrivning som Henrik von Sydow gjorde. När kan vi granska? När kan vi ställa de här frågorna? Det är det som är grundproblematiken. Det är därför vi avvisar det.

Jag vill också beröra den fråga som Thomas Bodström hade uppe, rätten till försvarare. Henrik von Sydow sade i talarstolen om ömsesidigt erkännande av domar att vi ska ha en tillit till de övriga EU-staterna. Kan vi verkligen ha det när man inte klarar av att förmå medlemsstaterna att leva upp till Europakonventionen?

Då känner jag inte en tillit till övriga stater. Då känner jag inte att vi har garanterat medborgarna de rättigheter de har rätt att kräva.

Anf. 12 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Herr talman! Jag tror att det händer att länder i EU bryter mot Europakonventionen. Likväl är alla anslutna till denna. Det dokument som vi har framför oss föreslår att också EU:s institutioner ska ansluta sig till

Prot. 2009/10:3
16 september

*Ett område med frihet,
säkerhet och rättvisa i
allmänhetens tjänst*

Europakonventionen om mänskliga rättigheter, vilket i sig också vore ett skydd och öka möjligheten till kontroll av huruvida framtida beslut strider eller inte strider mot grundläggande fri- och rättigheter.

Jag tror att man också ska säga att de länder som är medlemmar i EU likväl har höga krav på sina rättsordningar. Det är en grundförutsättning för att bli medlem i Europeiska unionen. Jag skulle vilja säga att den värderingsytan föreslås stärkas med det utkast från kommissionen som nu ligger på bordet. Det tror jag är mycket viktigt.

Principen om ömsesidigt erkännande är central för att få ett mer effektivt rättsligt samarbete. Vi vet ju att skulle det fattas beslut i domstolar i andra medlemsländer som strider mot icke-diskrimineringsprinciper är det också rättsakter som inte kommer att få ett ömsesidigt erkännande i Sverige eller i andra medlemsländer. Det här är en stark princip. Det är en del av en vägransgrund. Skulle man fatta beslut i andra länder som står i strid med Europakonventionen om mänskliga rättigheter, i strid med de demokratiska grundvärderingarna så är det någonting som inte är föremål för ett ömsesidigt erkännande utan faktiskt en ordentlig vägransgrund.

Anf. 13 MEHMET KAPLAN (mp) replik:

Herr talman! Tack, Henrik von Sydow, för redogörelsen! Jag hade faktiskt hoppats att lite mer positiva saker skulle sägas om det här än vad som blev fallet. Det är möjligt att det kommer senare från andra ledamöter.

I det här fallet känns det som om Sverige har blivit någon sorts gisslan i det här arbetet, med en justitieminister, ett statsråd som vid varje tillfälle lyfter upp att det är viktigt att ha balans mellan å ena sidan brottsbekämpning och informationsutbyte och å andra sidan rättssäkerhet. Att med de föresatserna hamna i en situation där man måste försvara en utveckling som har gått åt fel håll i det här arbetet tycker jag tyder just på en gisslansituation.

När vår vackra stad, huvudstaden Stockholm, ska ge namn åt ett program, Stockholmsprogrammet, går tankarna osökt till Stockholmsyndromet. Gisslan har helt plötsligt fått sympati för dem som tillsammans ska försöka göra någonting som i grunden är sämre än vad man från början hade föresatt sig. Jag är orolig för att ni försvarar någonting som ni egentligen inte riktigt kan stå bakom. Det lyser igenom lite, särskilt hos de ledamöter som under tidigare mandatperioder faktiskt har varit noga med att lyfta fram rättssäkerheten som en viktig aspekt.

Min fråga är: Vad gör ni för att Europakonventionen ska vara grunden för de här texterna? Vad är det som har gjorts? Det är det jag undrar.

Anf. 14 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Herr talman! Vi är inte gisslan i detta. Tvärtom är det ett svenskt ordförandeskap. Vi har en justitieminister som är mycket engagerad i det här och som har en mycket klar ambition, nämligen att det som ska bli Stockholmsprogrammet över tid ska balansera upp det tidigare Haagprogrammet med insatser som i större utsträckning stärker den enskildes rättssäkerhet och stärker skyddet för den enskildes rättigheter. Det är en mycket vällovlig ambition som också tas emot väl av många andra medlemsländer. Det är en ambition som har stöd från allianspartierna i justi-

tieutskottet och som jag hoppas att också flera partier ställer sig bakom. Den ambitionen är viktig och skulle ge ett ordentligt avtryck.

En del i detta är ju det som Mehmet Kaplan är inne på, nämligen att också EU:s institutioner ansluter sig till konventionen om de mänskliga rättigheterna. Det skulle ha stor betydelse för möjligheten att pröva att också EU:s institutioner lever upp till kravet på rätten till privatliv exempelvis. Kontrollmöjligheterna ökar. Det är en viktig del som också finns med i kommissionens utkast och meddelande.

Vi är inte gisslan. Tvärtom är ambitionen högt ställd att över tid åstadkomma ett program som bättre balanserar upp det tidigare Haagprogrammet som ju tillkom i en annan tid, med en annan regering. Nu är tid att utvärdera de insatserna och åstadkomma en bättre balans till förmån för den enskildes rättigheter.

Anf. 15 MEHMET KAPLAN (mp) replik:

Herr talman! Då är min fråga väldigt naturlig. Varför svarade inte Henrik von Sydow riktigt på de frågor som tidigare talare ställde, nämligen utvärderingsfrågan, nämligen effektivitets-, proportionalitets- och behovsfrågan? Jag tycker att de frågorna är värda ett tydligare svar än det Henrik von Sydow gav.

Sedan vill jag också lyfta fram frågan om gisslan eller inte. Jag tror uppriktigt sagt att statsrådet Beatrice Ask har en väldigt god intention när hon tar upp de här frågorna. Problemet ligger i att vi är ett av 27 länder i EU med, precis som Henrik von Sydow också tog upp, helt olika rätts-traditioner. På en del områden är det till och med väldigt svårt, och man tar till kostnadsskäl för att slippa rättssäkerhetsåtgärder, till exempel när det gäller översättning och tolkning.

Min fråga är just hur man ska hantera den kommande perioden. Kommer fem år med det här programmet att innebära att det inte ligger något utvärderingsönskemål här heller? Är det skälet till att man inte lyfte upp den frågan?

Som avslutning vill jag också yrka bifall till reservation 3, vilket jag tidigare glömde.

Anf. 16 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Herr talman! Jag vill gärna klargöra principerna för proportionalitet, ändamål och behov. Detta är ju någonting som i större utsträckning än tidigare betonas. Det ska ligga till grund för de initiativ som förs fram på det här området. Det är definitivt ett svenskt intresse att alla åtgärder ska präglas av ett gott skydd för personuppgifter och ett gott skydd för den enskildes integritet. Här har Sverige en mycket viktig roll att spela.

Jag skulle vara något mer positiv vad gäller möjligheten att få gehör för detta bland de andra medlemsländerna. Det är inte bara Sverige som har haft debatt och diskussion om detta. Det förekommer också i många andra medlemsländer. Det finns ett momentum, det finns en förutsättning för det här.

Jag tycker att diskussionerna inför den här debatten har varit mer på temat att misstänkliggöra, att skapa en misstro mot det här arbetet. Jag tror att det finns en god möjlighet att faktiskt komma framåt i den riktning som jag ändå tycker mig finna konsensus för i riksdagens justitieut-

skott. Då kan det här programmet bli någonting som svarar upp mot och väl balanserar det tidigare Haagprogrammet.

Anf. 17 JOHAN LINANDER (c):

Herr talman! När man lyssnar på den här debatten och på en del av de tidigare talarna skulle man kunna tro att vi debatterar Stockholmsprogrammet, att det är dags att säga ja eller nej till ett Stockholmsprogram. Men så är ju inte alls fallet.

Det vi debatterar här i dag är Europeiska kommissionens meddelande med titeln *Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst*. Detta meddelande är ett underlag för att ta fram ett nytt femårigt arbetsprogram för de rättsliga och inrikes frågorna inom EU. Det är ett nytt program som ska ersätta det gamla Haagprogrammet som upphör vid det här årets utgång.

Detta nya program ska diskuteras och förhandlas fram under det svenska ordförandeskapet i höst och förhoppningsvis antas i slutet av året. Redan nu kallas det Stockholmsprogrammet. Det är ganska naturligt. Det brukar bli staden där man befinner sig som ger namn åt nya program, liksom Haagprogrammet och före det Tammerforsprogrammet. Men i nuläget finns det inget Stockholmsprogram att debattera eller ta ställning till. Jag hoppas att det kan vara till hjälp för dem som lyssnar på debatten att förstå vad vi faktiskt pratar om. Annars riskerar det här att bli obegripligt. Det kanske inte heller är så konstigt eftersom det inte verkar som om ens alla partier har förstått vad frågan handlar om.

Herr talman! Jag har plockat fram reservationerna, eller de avvikande meningarna som det heter, i de yttranden som andra utskott har lämnat in till justitieutskottet inför denna behandling av kommissionens meddelande.

I konstitutionsutskottet skriver Vänsterpartiet och Miljöpartiet att de avvisar Stockholmsprogrammet. I civilutskottet och socialförsäkringsutskottet skriver Vänsterpartiet samma sak. De avvisar Stockholmsprogrammet. Hur kan man avvisa något som inte finns än? De ombeds att yttra sig om kommissionens meddelande, och de svarar att de avvisar Stockholmsprogrammet – som ska antas någon gång framåt jul.

Det kanske är så att Vänsterpartiet och Miljöpartiet säger nej oavsett hur det kommande Stockholmsprogrammet kommer att se ut. Det vore en alldeles sensationell sorts politik att redan på förhand faktiskt säga klart och tydligt: Vi kommer att säga nej, oavsett om det förslag som läggs fram är bra eller dåligt.

Det är tydligt. Då vet vi vad ni menar. Eller vi kan tolka det som att Vänsterpartiet och Miljöpartiet inte tycker att EU ska ha något femårigt arbetsprogram att jobba utifrån. Det skulle betyda att varje halvår ska ordförandeskapet driva de frågor som just då är intressanta. Det skulle med all sannolikhet bli de frågor som är aktuella i just det landet vid just det tillfället. Det skulle vara bra att få ett klagande från Vänsterpartiet och Miljöpartiet vad ni egentligen menar.

Jag tror att de allra flesta – jag vet att det gäller också Socialdemokraterna, även om Thomas Bodström nu har försvunnit från salen – förstår att det är bättre att ha en gemensam målsättning av hur man vill att samarbete ska utvecklas i stället för att springa på den ena bollen och sedan på den andra bollen och egentligen inte veta om man springer åt rätt håll.

Det blir lätt, som Henrik von Sydow var inne på, än slank han hit, än slank han dit och än slank han ned i diket.

De flesta av oss kan säkert vara överens om att det behövs ett program för hur samarbetet inom EU ska utvecklas på området. Nästa fråga är, så klart, den viktiga frågan hur det ska utvecklas.

Det program som nu gäller, Haagprogrammet, förhandlades fram 2004 i efterdyningarna av det fruktansvärda terrordådet i Madrid, som dödade nästan 200 personer och skadade över 2 000. När man läser Haagprogrammet ser man tydligt kopplingarna. Det är behovet av terrorbekämpning som ligger till grund för Haagprogrammet. Haagprogrammet förhandlades fram 2004. Då var den tidigare talaren här justitieminister, alltså Thomas Bodström.

När vi nu kan läsa kommissionens meddelande inför det nya programmet, Stockholmsprogrammet, ser vi tydligt att det faktiskt är andra tider. Europa har delvis återhämtat sig och kommit över nine eleven-, Madrid- och Londondåden. Det finns en helt annan balans mellan terror- och brottsbekämpning å ena sidan och skyddet av personlig integritet och rättssäkerhet å andra sidan.

Jag vill påstå att detta inte ens är något tyckande utan fakta. Ingen som har läst både Haagprogrammet och kommissionens meddelande kan påstå att de går i fel riktning. Kommissionens meddelande inför Stockholmsprogrammet går i riktningen till förmån för den enskildes rättigheter. Sedan är nästa fråga om det går tillräckligt långt. Där kan vi säkert ha olika åsikter. Mitt och Centerpartiets svar är nej. Vi tycker inte att kommissionens meddelande går tillräckligt långt. Vi vill ha ännu större tyngd på rättssäkerhetsfrågorna och integritetsfrågorna.

Herr talman! Med tanke på hur Haagprogrammet har varit inriktat på terrorbekämpning och andra repressiva åtgärder är det nu verkligen viktigt att åtgärderna utvärderas, för att se om de har varit effektiva och vad de har inneburit för enskilda medborgares integritet. Om en sådan utvärdering visar att en åtgärd inte har varit effektiv eller att den har inneburit ett oproportionellt stort intrång i integriteten i förhållande till behovet och effektiviteten måste åtgärder vidtas. Man kan vidta åtgärder för att höja effektiviteten. Man kan vidta åtgärder för att minska intrånget i den personliga integriteten. Eller man kan helt enkelt ta bort lagarna, ta bort åtgärderna. Om de inte har varit bra, om de inte har varit effektiva, om inte behovet fanns eller om det var ett för stort intrång i integriteten: ta bort dem. Vi måste ibland kunna backa om det har blivit fel.

Detta är också en fråga som den europeiska datatillsynsmannen tog upp i sitt yttrande över kommissionens meddelande. En annan fråga som datatillsynsmannen tar upp och kritiserar är kommissionens förslag på ett system för elektronisk registrering av inresor till och utresor från EU-medlemsstaternas territorium. När man läser kommissionens korta text om detta kan man få uppfattningen att det ska handla om ett heltäckande system där alla resor in och ut ur EU ska registreras. Det skulle till exempel innebära att en värmlänning som åker till jobbet i Norge skulle registrera sin resa. Redan på det här planet kan jag säga att vi från Centerpartiets sida säger nej till ett sådant register.

En förklaring till vad kommissionen menar som har framförts är att det inte skulle handla om EU-medborgares resor in och ut ur EU utan det skulle vara icke-EU-medborgares resor som ska registreras. Det skulle

Prot. 2009/10:3
16 september

*Ett område med frihet,
säkerhet och rättvisa i
allmänhetens tjänst*

kunna jämföras med när vi åker till USA eller Australien där vi fyller i formulär om vilka vi är och var vi ska bo och så vidare när vi kommer in i landet eller på flygplanet dit. Men fortfarande skulle en sådan registrering innebära att norrmän som ska till Sverige skulle behöva registrera sin resa. Rent praktiskt vet vi att det inte skulle fungera speciellt bra eftersom det är lätt att ta sig över gränsen. Nu är Norge med i Schengen, så det kan bli något annat förslag som läggs fram. Eftersom vi inte riktigt vet hur registreringen av resor ska se ut och vad som är tänkt har vi från utskottets sida valt att skriva i kapitlet om utskottets granskning att det är viktigt att särskilt beakta professionaliteten och behovsaspekten av ett sådant system för registrering av resor.

Herr talman! En viktig kritik som också har framkommit med anledning av kommissionens meddelande gäller viljan att samordna och ge tillgång till olika register. Vi i Centerpartiet anser att sådana planer måste vägas mycket noga mot integritetsintrånget, rättssäkerheten och risken för missbruk. Man ska vara medveten om att det finns risker för att uppbyggda register kommer att missbrukas.

Samtidigt ska man inte göra det lätt för sig så att man bara väljer att säga ja eller nej. Frågan är inte så enkel. Med tanke på dem som bara säger nej – det har vi hört tidigare – skulle jag vilja ta det svenska bilregistret som exempel. Om danska polisen behöver tillgång till det svenska bilregistret för att kunna lagföra brott och förseelser som sker med svenska bilar i Danmark – de är ganska många – ska danska polisen ha tillgång till det svenska bilregistret? Man kan säga att de redan i dag har det eftersom vårt bilregister är ett offentligt register som de kan nå på Internet. Egentligen kan man säga att danska polisen redan har tillgång. Om det finns behov av tillgång till varandras bilregister inom EU, är det ett stort integritetsproblem om vi skulle dela med oss av sådana register?

Det finns olika grader. Jag kan inte säga att just bilregistret skulle vara ett större problem. Om det finns behov kan det vara effektivt att ge direkt tillgång till varandras bilregister. Det är ett slags register.

Ett annat slags register är polisens register över dna-profiler – efter att ha topsat misstänkta som sedan döms för brott. Där finns en helt annan integritetsaspekt och en uppenbar anledning att säga nej till att alla EU-länder ska ha direkt tillgång till varandras dna-register. Det skulle säkert vara effektivt och behovet finns, men det skulle innebära för stor integritetskränkning. Därför säger vi nej.

Däremot kan vi vara överens om att Sverige, svensk polis, ibland behöver få tillgång till dna-profiler som finns i andra länder. När svensk polis utreder ett mord eller en våldtäkt, och det finns en tydlig dna-profil från den misstänkte gärningsmannen, skulle det vara utmärkt om svensk polis skulle få hjälp av till exempel tysk polis som tidigare har tagit personen när denne har begått ett brott i Tyskland. Så kan det mycket grova brottet lösas. Frågan är då hur svensk polis ska få tillgång till det tyska dna-registret och hur andra EU-länder ska få tillgång till det svenska dna-registret i samma syfte.

Man gör det alldeles för lätt för sig genom att bara säga nej. Det finns ibland uppenbara behov, men måste man se till att systemet som byggs upp skyddar integriteten samtidigt som det kan vara tillräckligt effektivt för att lösa de mycket grova brotten. Det gäller att hitta balansen, och för

att göra det måste en ordentlig proportionalitetsbedömning göras. Det finns också med i kommissionens meddelande.

Med detta vill jag säga att det inte är så enkelt som att bara säga ja eller nej till att samordna eller ge tillgång till register inom EU. Det måste bedömas mycket djupare än så. Avgörande i slutändan är proportionalitetsbedömningen. Överväger behovet och effektiviteten i integritetsinfrånget eller inte? Att ta ansvar i politiken är inte bara att kasta ur sig enkla populistiska slagord.

Till slut, herr talman: Kommer då Centerpartiet, alliansen eller Sverige att få igenom allt vi vill i det här Stockholmsprogrammet bara för att vi är ordförande? Det skulle nog vara ganska naivt att tro det.

Vi talar om ett samarbete mellan 27 länder där det råder veto. Det är fortfarande veto som gäller inom tredje pelaren, de rättsliga frågorna, åtminstone tills Lissabonfördraget är antaget. Vi som ordförandeland måste givetvis också kunna kompromissa i de här förhandlingarna. Det kommer säkert inte att bli exakt som vi vill, men därför kan man inte ha inställningen att blir det inte som vi vill säger vi nej. Hur ska ett sådant internationellt samarbete fungera om alla som ingår i samarbetet har inställningen att blir det inte som vi vill säger vi nej?

Att på förhand då underkänna hela det här arbetet är en oansvarig hantering.

Vi tar ansvar. Vi kommer fortsättningsvis att arbeta för ett förstärkt integritetsskydd och en förbättrad rättssäkerhet, och det kommer vi att göra tillsammans med våra kolleger inom EU.

Herr talman! För Centerpartiets del kommer Fredrick Federley senare att tala om migrationsdelen av kommissionens meddelande, och därför har jag inte tagit upp någonting av det i mitt anförande.

Jag vill yrka bifall till förslaget i utlåtandet och avslag på reservationerna.

(Applåder)

Anf. 18 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Egentligen vet jag inte vad jag tar replik på, för enligt föregående talare finns det inget Stockholmsprogram. Det finns ingenting att ta ställning till, så vi debatterar någonting som inte finns.

Det här är det tillfälle då vi här i riksdagen har en möjlighet att påverka. Om Johan Linander tycker att det viktigaste är att anmärka på att vi avvisar Stockholmsprogrammet, att vi inte skrev att vi avvisar kommissionens förslag till Stockholmsprogrammet, gör man det väldigt lätt för sig.

När det gäller de konkreta förslagen som Johan Linander berörde i talarstolen – in- och utreseregister och sammankoppling mellan olika register är en del av de konkreta förslag som finns – säger Centerpartiet att man kommer att säga nej. Det var faktiskt väldigt positivt, men intressant.

Det är ju det vi ska förhålla oss till: Hur är vi beredda att se på det här förslaget? Är det tillräckligt bra? Går det tillräckligt i rätt riktning? Hur ser de konkreta förslag ut som finns i kommissionens förslag? I det fallet säger vi: Nej, det här är inte tillräckligt. Jag håller med om att det finns förändringar i det här jämfört med Haagprogrammet, men det går inte tillräckligt i rätt riktning.

Om Johan Linander är orolig för att Vänsterpartiet inte vill göra någonting eller inte säger någonting sådant här skulle jag då kunna ge Johan Linander Vänsterns alternativa Stockholmsprogram, där vi har punktat vad vi tycker är viktigt och där vi också vänder oss till medborgarna och säger: Vad tycker ni är viktigt att vi ska ha med? Vi är beredda att jobba konstruktivt, men vi är inte beredda att ta det här.

Anf. 19 JOHAN LINANDER (c) replik:

Herr talman! Möjligtvis ändrar sig Vänsterpartiet just nu och tycker att det kanske finns en chans att Stockholmsprogrammet kan bli bra och att de då skulle kunna säga ja. Det vore väldigt trevligt om det var så – mycket mer konstruktivt än att från första början säga att Vänsterpartiet avvisar Stockholmsprogrammet.

Det är det som är problemet. Om man lyssnar på debatten – vi kan ju gå ut på Internet och läsa en massa bloggar och synpunkter – tror folk där ute att det finns ett Stockholmsprogram, att det ser ut som kommissionens meddelande och att den svenska regeringen har tagit ställning för att det ska se ut precis så här. Det är inte ens färdigförhandlat mellan EU:s 27 medlemsstater.

Det är väldigt viktigt att vi är noggranna med vad vi säger, för människor lyssnar på vad vi står och säger här i riksdagens kammare. Om man då slänger ur sig enkla formuleringar som låter bra och är populistiska blir det inte en bra signal ut till medborgarna.

Vi jobbar för att Stockholmsprogrammet ska bli så bra som möjligt. Vi säger inte nej till att ha ett nytt femårsprogram. Vi tycker att EU ska ha ett nytt program att arbeta efter, och det ska bli så bra som möjligt.

Jag skulle vilja ha svar från Alice Åström och Vänsterpartiet: Vill Vänsterpartiet att det ska bli ett nytt femårigt arbetsprogram som EU kan jobba utifrån? Är det någon mening med att ha ett sådant program? Eller är det bättre att jobba ad hoc och svara på frågor här och där som känns intressanta just i det ögonblicket?

Hur tror Alice Åström att man kommer överens mellan 27 medlemsländer? Blir det så som Sverige vill? Tror Alice Åström och Vänsterpartiet att vi kommer att få igenom exakt vad vi vill? Och om vi inte får det, ska vi då säga: Nej, vi avvisar Stockholmsprogrammet?

Anf. 20 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Ja, Vänsterpartiet tror på att vi behöver ett gemensamt program. Vi tror på att man måste veta hur samarbetet ska vara och vilken riktning det ska ha. Men tror vi att det här förslaget är tillräckligt ens i rätt riktning? Nej, det tror vi inte. Men vi arbetar och kommer att arbeta med att förbättra samarbetet och de utgångspunkter man ska ha i samarbetet.

Att vara tydlig – det här är det enda tillfälle då vi i denna kammare har möjlighet att ta ställning. Sedan kommer förhandlingar att ske i slutna rum, där man kommer att kompromissa och göra en överenskommelse.

Har jag någon gång sedan 1994 – jag har suttit i riksdagen sedan 1994 – sett den här kammaren rösta nej till ett färdigförhandlat och gemensamt förhandlat förslag från EU även om man har sett att det finns

stora brister när det gäller skyddet för den personliga integriteten? Nej, inte en enda gång har det skett.

Det här är det tillfälle då vi verkligen kan sätta prägel på och lyfta fram de frågor vi tycker är viktiga. På de områdena räcker inte det här för Vänsterpartiet. Men vi kommer att fortsätta att arbeta. Och skulle vi kunna se ett arbete där man får mycket förbättringar på flera områden skulle vi givetvis också vara beredda att ställa oss bakom ett sådant program. Annars skulle vi inte ens jobba med det själva.

Men vi är inte beredda att säga ja till en förhandling där man har kompromissat på de väsentliga punkterna, när det gäller skyddet för den personliga integriteten, rättssäkerheten, asylrätten och det uppdrag jag har som riksdagsledamot.

Anf. 21 JOHAN LINANDER (c) replik:

Herr talman! Nu börjar Vänsterpartiet bli något mer konstruktivt, och det är glädjande att man ser att det finns möjligheter att påverka.

Samtidigt funderar jag på inställningen att riksdagen inte har någonting att säga till om utöver den här debatten, som handlar om ett granskningsyttrande av justitieutskottet på Europeiska kommissionens meddelande. Så är det ju inte alls.

När de här förslagen kommer vidare tas de först upp i justitieutskottet. Alice Åström är ersättare där så hon får gärna komma och lyssna när Justitiedepartementet kommer och drar det. Det kommer upp i EU-nämnden. Samrådet med EU-nämnden innebär att regeringen får eller inte får klartecken att gå vidare i en fråga, och sedan kommer det upp i riksdagen. Därefter ska Stockholmsprogrammet konkretiseras i varje enskild fråga. Varje enskild fråga som kommer upp och varje rambeslut som antas kommer upp här i riksdagen. Det behandlas först i justitieutskottet, och sedan tar riksdagen ställning och fattar beslut.

När man står och säger att detta är vår enda möjlighet att påverka vad som händer låter det som att EU har tagit över all makt. Det kanske är därför Vänsterpartiet vill att vi ska lämna EU. Men så fungerar det inte. Sveriges riksdag har möjligheten att säga nej till de förslag som kommer. Vi har möjlighet att säga nej till det Stockholmsprogram som förhandlas fram.

Det finns en majoritet och en opposition i Sveriges riksdag, precis som det fanns förra mandatperioden när Alice Åström och Vänsterpartiet tillhörde majoriteten. Vi får massvis med möjligheter att debattera det här igen och ta ställning till de förslag som kommer. Påstå därför inte att vi i Sveriges riksdag inte har någon makt att säga ja eller nej senare!

Anf. 22 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Under detta halvår leder Sverige Europeiska unionen. Det är ett väldigt viktigt uppdrag för Sverige och ett uppdrag som kan forma Europas framtid, inte minst på det rättsliga området. Vi diskuterar i dag ett underlag – ett utlåtande, som det formellt heter – till nytt flerårigt arbetsprogram på det rättsliga och inrikespolitiska området, populärt kallat Stockholmsprogrammet.

Tidigare program på det här området, från Tammerfors och Haag, har också processats. De har utvärderats. Det har skrivits framtidsdokument och förslag med långa bruttolistor på vad som skulle kunna ingå. Nu har

kommissionen låtit detta koka ned och försökt känna av vad som är möjligt. Nu har förslaget lagts fram, och vi ska nu för svensk del försöka driva detta i hamn och se till att det blir så bra som möjligt, med så bra balans som möjligt, och att det är till gagn för medborgarna. Det är ju det som är hela tanken med den här verksamheten.

Först vill jag göra en liten tillbakablick. Det kan vara bra att se vad som har gjorts när vi nu har ett gränslöst Europa inom ramen för Schengen. Gränserna, som fortfarande ofta är för brutala mot omvärlden, har försvunnit mellan Europas länder. Det måste man se som något positivt. Det är en vinst. Det är ett öppnare och friare Europa vi ser jämfört med hur det var när processen började.

Man har hunnit långt i det polisiära samarbetet. Vi har en rad olika dokument som ligger till grund för att överföra bevis och se till att människors rättigheter i civilmål tas till vara allt bättre, men mycket återstår. Det är därför vi pratar om detta program. Vi har nått långt, men vi ska nå ännu längre.

Att utveckla det europeiska samarbetet tar tid. Man går steg för steg, gata för gata, kvarter för kvarter i byråkratin för att nå framåt, och vi har medborgarnas bästa för ögonen.

Det finns alltså ett utkast från kommissionen där vi har fått spela in. Vårt parlament, vi som sitter här, bidrar nu till att forma denna process och pekar på det vi vill ta fram som bra. I vintras var jag var för utskottets räkning nere i Europaparlamentet och framförde vad jag tror kan vara aktuellt och hur vi har sett på detta. Detta tog man med i den pågående processen. Vi kommer att fortsätta också efter denna debatt tills vi har ett Stockholmsprogram som är antaget, förhoppningsvis i december.

Just nu har det svenska Justitiedepartementet en öppen mottagning dit varje medlemsstat kan komma och berätta om vad man tycker verkar bra, vad som verkar jobbigt och vad man kanske saknar i utkastet från kommissionen. Men jag måste meddela alla önsketänkare och änglasångerskor härinne att det inte kommer att bli helt perfekt. Självklart blir det en kompromiss. Vi samarbetar med andra länder – det är ju hela tanken.

Att vi når längre är väldigt viktigt, men vi kommer aldrig att nå så långt som jag eller någon annan härinne skulle önska, för vi har en hög standard i Sverige, inte minst när det gäller processuella rättigheter. Men vi har stort inflytande. Sverige håller i taktpinnen och pennan.

Det genomgående temat är alltså att bygga ett Europa för medborgarna. Vad kan kännas mer självklart för en folkpartist, en liberal, än att ha detta perspektiv? Vi ser fyra centrala områden, nämligen

- att skydda och utveckla medborgarnas rättigheter
- att underlätta för medborgarna genom att utveckla EU:s rättsliga samarbete, så att det inte bara blir läpparnas bekännelse
- att skydda medborgarna mot inre och yttre hot och från övergrepp och missbruk när staten i gott syfte exempelvis ska bekämpa brott
- att främja integration i samhället och verka för ett mer solidariskt EU.

Att genomföra det nya programmet handlar rätt mycket om självklarerheter som att vi ska samordna arbetet bättre med andra politikområden,

underlätta genomförandet av lagstiftning på nationell nivå genom olika stödåtgärder och förbättra kvaliteten på EU:s lagstiftning. Det är väl ingen som kan vara emot detta? Vi ska också bättre utvärdera effekterna av befintlig lagstiftning och se till att det finns rejält med finansiella resurser avsatta för att på ett effektivt sätt kunna genomföra det som vi också beslutar. Det är rätt självklart men viktigt att vi hela tiden höjer nivån.

Det här programmet har tydligare fokus och en bättre balans mellan åtgärder för att bekämpa brottslighet och en ambition att ha bättre respekt för integritet, rättssäkerhet och medborgarens säkerhet och trygghet. Utan att vilja polemisera vill jag säga att vi väl städar upp lite efter tidigare regeringar i Europa, som har haft ett visst tunnelseende i dessa frågor. Att vi nu behöver en bättre balans beror på att man förut var alltför ensidig på det här området – man körde på en enda väg, och man riskerade att köra ned i diket. Detta försöker vi nu rätta till. Det vore bra om också Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna här kunde känna att man hade ett visst ansvar för att det har blivit så här, för det var ni som styrde landet under lång tid när man körde med full fart framåt på en enda väg. Vi lyfte ofta fram behovet av balans och av att sätta rättssäkerhetsfrågorna i fokus.

Folkpartiet har inga problem med att vi går vidare med ett tufft samarbete för medborgarnas trygghet, men det ska ske på ett balanserat sätt. Det har vi sagt också när vi var i opposition.

Sedan dyker det upp lite visdomsord i debatten som vi måste reflektera över. ”Det är skönare lyss till den sträng som brast än att aldrig spänna en båge” kan man kontra med att man inte ska ta sig vatten över huvudet eller med att högmod går före fall.

När det gäller nivån på Europarådskonventionen vill jag understryka att det är en stor framgång att EU nu självt ska kunna tillträda denna konvention. När man hör Thomas Bodström för Socialdemokraterna tala väl om Europarådets konvention om de mänskliga rättigheterna blir det lite lustigt, för historiskt kan ni knappast påstås ha varit några större anhängare av att den skulle inkorporeras i svensk rätt. Ni har i själva verket varit motståndare till detta genom åren, även om ni har lagt det bakom er nu.

Miljöpartiets Mehmet Kaplan försökte koppla ihop Stockholmsprogrammet med Stockholmssyndromet. Jag förstod inte riktigt det där. Jag ska själv avstå från att kontra och ge mig in på några jämförelser mellan Mehmet Kaplan och Clark Olofsson när det gäller just Stockholmssyndromet. Jag avstår från det.

Vänsterpartiet försöker inte på något sätt misstänkliggöra eller misstolka det hela med flit. Snarare känns det som att min värderade riksdagskollega Alice Åström, som ju har ett genuint patos i dessa frågor, nöjer sig med att redovisa att Vänsterpartiet vill ut ur EU. Det är en bärande tanke i er politiska verksamhet att vi ska lämna denna gemenskap med demokratiska länder som kämpar tillsammans för medborgarnas bästa i en ganska orolig värld. Ni vill lämna verksamheten i EU, men ni skriver ändå program om hur verksamheten ska utvecklas. Det är spännande. Ni kanske också skriver program om hur Nato ska utvecklas? Jag tror inte det; jag har inte sett något sådant i alla fall.

Ni gör i detta fall allting formellt rätt: Ni deltar och kommer med konstruktiva förslag, som jag tycker är mycket värdefulla att ta del av. Men det blir lite som när Eddie the Eagle, om ni minns honom, hoppade backhoppning i OS. Man är med på riktigt, men man är ändå inte där. Man deltar inte för att ta någon pallplats, utan det är mycket en demonstration av god vilja.

Jag ifrågasätter inte det, men ni vill ut ur EU, och det gör det konstigt att ni har ett sådant engagemang i detta. Vi har däremot det. Vi som gillar Europa och som vill driva Sverige framåt i Europa för att Sverige ska vara en central del tycker självklart att detta är viktigt.

Också Folkpartiet ser att det finns brister i det papper som ligger på riksdagens bord. Det har redovisats en hel del från oppositionen. Jag tillhör dem som naturligtvis tycker att det är viktigt att vi ser till att de processuella rättigheterna stärks, men man ska som sagt inte ta sig vatten över huvudet. Jag vill också understryka att det som lyftes fram av Socialdemokraterna kommer att förstärkas genom att EU själv blir medlem, deltar och tillträder Europarådskonventionen om de mänskliga rättigheterna.

Vi har också synpunkter på att lyfta golvet när det gäller hur man ska få tolk och översättning. Där kommer vi nog att gå framåt. Samma sak gäller tillgång på försvarare och inte minst häktningstider. Det finns en mängd saker där vi ser att också Europas andra länder brister. När man åker runt i detta öppna, fria Europa ska man vara medveten om att man kan drabbas av processuella regler som inte är sådana som vi själva helst skulle vilja se dem.

Jag tycker också att det är viktigt att vi fokuserar. Och den här ingången är helt rätt, att vi nu har en starkare syn på integriteten. Vi pratar om att jobba med databaser och så, och det är klart att alla tycker att det är dåligt med dåliga sådana regler och att det är bra med bra regler. Och det är klart att det blir ett större register. Det är ungefär som att det blir ett större register om 21 polismyndigheter i Sverige samarbetar och får tillgång till varandras register. Det viktiga är dock att det är heltäckande regler som skyddar integriteten.

Målet är att det ska bli mer effektivt – det säger ju sig självt. Det ska gå snabbare att undersöka och hitta om efterlysta barn smugglas in någonstans. Om det finns personer som tillhör organiserad brottslighet och som opererar i Sverige, på Malmös, Stockholms eller Göteborgs gator, ska svensk polis snabbt kunna gripa de personerna. Det är verkligen ett integritetsskydd, för dessa personer kanske kommer med narkotika eller tänker utpressa, hota eller i värsta fall mörda någon. Tanken är att vi ska minska den integritetskränkning som följer av deras verksamhet.

Herr talman! Folkpartiet tycker att det är väldigt bra att vi går vidare med detta arbete. Vi kommer aktivt, precis som alla andra partier i riksdagen hoppas jag, att delta i den process som pågår. Denna debatt är en platta för den svenska regeringen att ta del av för att se vad man kan förstärka.

Vi vill ha en så bred uppslutning som möjligt från denna kammare i arbetet bakom Stockholmsprogrammet. Vi hoppas att alla här inne är stolta över det som Sverige kan bidra med och den gemensamma grund där vi är så starka när det gäller rättssäkerhetsfrågorna och att detta blir

en tillgång för fler människor i Europa och inte för bara svenska medborgare.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i utlåtandet och avslag på reservationerna.

Anf. 23 THOMAS BODSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Skriftliga talepunkter kan låta lite trist, men tro mig: De har sina fördelar. Men du är rolig, Johan. Jag gillar det.

Det du har gemensamt med många andra talare från den borgerliga sidan är att ni hela tiden hamnar i opposition och ska gå tillbaka till vad vi har gjort. Det gör Beatrice Ask varje gång. Det kanske inte bara är hennes osynlighet i debatter och annat som gör att det känns som om jag är inne på mitt nionde år som justitieminister, utan även just dessa budskap att det är vi som ska svara och tala om hur vi ska göra och så vidare.

Det är en komplimang, och jag tar emot den.

Nu är det trots allt inte vi som driver detta, utan det är den borgerliga regeringen som ska se till att vi får ihop någonting. Vi vill hjälpa till, och vi vill stödja, men vi vill inte delta i ett hyckleri. Vi vill inte delta i någonting som inte når upp till en gräns för Europakonventionen, och vi vill inte påstå att vi stärker rättssäkerheten när vi inte ens kan skriva in rätten till offentlig försvarare. Då är det nämligen inte rättssäkerhet.

Om en människa sitter i en rättegång misstänkt för ett brott, allvarligt eller inte, och inte får sina rättigheter tillgodosedda är det inte en rättssäker rättegång. Det vet vi. Det är du och jag överens om. Vi är jurister båda två, och vi har jobbat i domstol – jag har jobbat som advokat i många år. Vi har sett många rättegångar, och vi vet att det inte fungerar. Det är ingen rättssäkerhet.

En sak jag alltid har gillat hos dig, Johan, är att du är ärlig. Jag vill nu att du ärligt svarar på om du verkligen tycker att det är en bra överenskommelse ifall man inte kommer fram till detta med rätten till försvarare. Om alltså det mest grundläggande missas vad gäller rättssäkerheten, tycker du då inte att man kan säga att detta ändå inte var särskilt bra?

Anf. 24 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Herr talman! Det gläder mig att jag kan underhålla Thomas Bodström de gånger han behagar infinna sig i Sveriges riksdag. Det är bra.

Du säger att ni inte vill delta i detta hyckleri. Det är alltså ett uttalande från en person som tillhör ett parti som säger sig gärna vilja vara statsbärande och som de facto har varit det några gånger – kanske lite för länge kan jag tycka, men vissa insatser har ni gjort för Sverige.

Vad menar du med hyckleri? Du om någon vet väl hur samarbetet i EU fungerar? Däremot tycker du att det är jobbigt, och det kan jag förstå. Det är nämligen som när man säger till små barn: Var det inte så att du ändå ...?

Jag råkade påminna Thomas Bodström om att han faktiskt bar ansvaret för att vi körde på inom EU. Nu säger jag inte att det bara var Sverige och bara du personligen, men det var ett tunnelseende utan dess like. Man hade helt skärmat av. Det var inte så bra.

Vi försöker nu balansera detta på olika sätt, och det kan man inte kalla hyckleri.

Man har inte försvarare i alla mål i Sverige. Du är bara med i mål där det finns en försvarare, men när jag har suttit i domstol har det varit en massa mål där det inte har funnits. Det är mål som är helt ostridiga och där advokatkostnaderna kan undvikas. Om vi hade skrivit in att tillgången till försvarare ska förstärkas, så som det nu står i Europarådskonventionen, hade du hittat något annat. Låt oss vara ärliga om detta.

Vi får väl se. Justitiedepartementet har nu mottagning, och dit kommer de andra länderna. Vi får se om det är fler som trycker på detta. Vi i Folkpartiet har sagt att vi tycker att det är viktigt att vi är mer ambitiösa på en rad olika områden. Vi har deklarerat det offentligt. Jag hoppas också att programmet kan komma att innehålla formuleringar om detta.

Anf. 25 THOMAS BODSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Var det någon som hörde när jag sade det där om att de lätt hamnar i opposition? Fick vi inte just det bekräftat?

Det roliga, Johan, är att det var en person som mer än någon annan stödde det arbete vi gjorde. Han hette Johan Pehrson och var från Folkpartiet. Det var ju du.

Så var det. Vi hade ett jättebra samarbete. Vi hörde aldrig någonting. Du tyckte att det vi gjorde var jättebra. Du var väldigt konstruktiv, väldigt bra och en rolig person att samarbeta med. Vi hade alltså ett jättebra samarbete, så om du ska kritisera oss för det arbete vi gjorde i EU hamnar du snarast i en schizofren situation. Vi gjorde det faktiskt tillsammans, och utan dig hade vi inte klarat detta. Så tack för det arbetet, Johan Pehrson!

Det är riktigt att det finns vissa mål i Sverige där man inte har försvarare. Det är erkända mål på bötesnivå. Jag tycker att det är helt i sin ordning, eftersom en försvarare inte behövs där. Men det är inte de målen vi talar om här.

När jag säger hyckleri menar jag inte att Stockholmsprogrammet är ett hyckleri. Jag tycker att det är ett bra program. Jag har sagt det förut och jag säger det åter: Det är bra med ett samarbete. Men det är hyckleri om vi inte får med den mest grundläggande rättigheten, nämligen rätten till försvarare, och samtidigt står och basunerar ut att det är så bra. Utan den rätten är det nämligen inte bra, och då är det ett hyckleri.

Om man dock säger att detta inte är särskilt lyckat och att vi tyvärr inte kan komma fram kan man i stället peka på andra saker som ändå är positiva. Men man kan inte låtsas att det är ett rättssäkert projekt när det inte är det.

Det är faktiskt så här ibland. Vi hade frågan om människohandel under vårt ordförandeskap. Vi lyckades inte till den 30 juni, utan vi lyckades till i augusti. Vi klarade det inte på det sista mötet, men vi hade kommit så långt att vi klarade det utan att ha något möte. Därför klubba- des det igenom strax efteråt.

Det är alltså inte fråga om vatten över huvudet, och det är inte fråga om att högmod går före fall, utan det är rimliga krav att kunna nå upp till Europakonventionen. Och gör ni inte det ska jag läsa en sista dikt för er i denna debatt. Den har vi döpt om till den 19 september 2010.

Så hårt spänns ingen båge
som Livets båge spänns

och när den en gång brister
har allting nått sin gräns

Prot. 2009/10:3
16 september

Anf. 26 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Herr talman! Jag måste nästan hämta andan efter alla poeter – jag inbegriper av förklarliga skäl inte mig själv. På poesins område är jag som Eddie the Eagle.

Det är bra att Thomas Bodström backar i fråga om hyckleri. Man ska vara försiktig med att använda sådana överord om man vill delta seriöst på den här spelplanen.

Jag tycker fortfarande att man måste ha respekt för att den här processen har pågått under lång tid. Det är ju inte något som ska göras nu – ett Stockholmsprogram. Processen har pågått hela det här året och långt innan dess.

Jag är den förste att kunna peka finger åt några länder som jag tycker inte når upp till de krav på standard när det gäller rättssäkerhet i Europa som du och jag vill ställa och som jag vill påstå att alla här inne vill ställa. Men samarbetet fungerar inte så att man letar efter fel i ett dokument som är övergripande med rätt inriktning som ska omsättas i ett handlingsprogram med riktig tågordning under det spanska ordförandeskapet.

Jag noterar att det absolut viktigaste för Socialdemokraterna och det som avgör allt är att detta förs in.

Vi tar med oss det i processen. Jag tror att det är en viktig signal, men jag gläds åt att det finns ett så stort stöd från Socialdemokraterna för programmet i övrigt. Det visar ett försök till ansvarstagande. Men det sätter också blyxtbelysning på det faktum att du måste lita på andra partier än dem som ingår i er otroligt fina rödgröna koalition. Den är så otroligt sams och söker stöd för att axla ansvaret för Sverige.

Jag förstår inte hur det ska gå till. Du hoppas kanske återigen att det ska finnas engagerade personer i denna kammare från andra partier som ska hålla dig i handen.

Anf. 27 MARYAM YAZDANFAR (s):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till Socialdemokraternas motivreservation, eftersom Thomas Bodström glömde det – även solen har sina fläckar.

Mycket har sagts i debatten, men många frågor kvarstår.

I det här sammanhanget är det bra att återigen förtydliga att vi socialdemokrater ser en massa goda skäl till att utveckla det rättsliga samarbetet inom EU. Den avancerade brottsligheten blir mer gränsöverskridande och i takt med globalisering och ökad rörlighet ökar också brottslighetens rörlighet.

I medlemsländerna vid Medelhavet har situationen för båtflyktingarna från Afrika utvecklats till en human katastrof – en fruktansvärd katastrof. Därför är det oerhört viktigt att harmonisera och humanisera flyktingmottagandet och dela ansvaret bättre än i dag. Därför är vi i grunden positiva till ett fördjupat samarbete.

Precis som Johan Linander säger är ju Stockholmsprogrammet i dag inte ett konkret förslag. Det är ett meddelande eller diskussionspapper från Europakommissionen. Man presenterar sina tankar om hur det fort-

*Ett område med frihet,
säkerhet och rättvisa i
allmänhetens tjänst*

satta arbetet ska se ut. Jag är oroad eftersom regeringen ganska okritiskt tycker att de tankarna är bra. En del är bra, men det finns många problem.

Jag är också oroad över att justitiekontorets borgerliga majoritet ser de här tankarna i rosenrött. På många nivåer ser vi att viljan att samarbeta och vara till lags i Europasamarbetet är viktigare än människans rätt i rättssystemet.

Det finns fyra viktiga frågor inom straffrättens område som jag vill fokusera på.

Domar avkunnade i ett EU-land föreslås automatiskt gälla i andra EU-länder. Jag menar att det måste vara omöjligt så länge inte alla EU-länder respekterar de mänskliga rättigheterna. Vi har exempel från både Litauen och Irland där vi starkt måste ifrågasätta respekten för de mänskliga rättigheterna. Här är vägransgrunder en självklarhet.

I Sverige finns systemet med offentliga försvarare som utses och betalas av staten. Det är en bärande del av rättssäkerheten. Jag anser inte att det är något som man kan rucka på. Därför blir jag förvånad över hur Henrik von Sydow talar om detta. Han säger i stort sett att samarbetet är viktigare och att vi inte kan kräva för mycket processuella rättigheter från början för då kanske inte samarbetet blir av.

Vad är det för samarbete när jag till exempel ställs inför rätta i ett annat EU-land och inte får tolk och försvarare och knappt vet vad jag är åtalad för? Sedan får jag komma till Europadomstolen för mänskliga rättigheter och överklaga. Fem år senare kanske jag får rätt, men i rättsprocessen har jag inte fått mina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Kommissionen föreslår omfattande överstatliga register. Det handlar faktiskt inte bara om bilregister. Det är register för gränskontroll, visering och flyktingkontroll. Det är register över alla flygpassagerare och personer som reser in och ut från EU. Myndigheter i alla medlemsländer ska kunna söka i registren.

Det är otroligt ineffektivt och dessutom ett brott mot den personliga integriteten. Det finns ingenting som säger att stora överstatliga system som är helt fria att söka i kommer att hjälpa brottsbekämpningen.

Regeringen säger sig vilja slå vakt om den personliga integriteten. Det säger man i den här diskussionen och utskottsmajoriteten säger det.

Hur ska vi kunna lita på att regeringen, som införde FRA-lagen, helt plötsligt har ändrat skepnad och vill slå vakt om vår personliga integritet?

I Stockholmsprogrammet finns förslag om en övernationell polisstyrka som fritt ska verka över gränserna. Tillsammans med Prümkonventionen riskerar vi att få en överstatlig europeisk polis. Jag har ställt frågan till borgerliga företrädare många gånger: Är det ert mål? Vill ni ha en övernationell europeisk polis? Jag tycker att ni är skyldiga väljarna ett svar.

Herr talman! Nu till civilrätten. Det är bra att fokus riktas mot att undanröja hinder för EU-medborgare att röra sig fritt inom unionen. Den fria rörligheten är i grunden positiv och krav bör därför ställas på medlemsländernas regelverk så att enskilda individer som barn, föräldrar och makar inte riskerar att komma i kläm. Samtidigt är det i nuläget svårt att utläsa vad Stockholmsprogrammets lösa formuleringar kan få för framtida konsekvenser för svensk familjerätt och de reformer som vi i Sverige uppnått på detta område. Här finns anledning till stor försiktighet.

Vi ställer oss positiva till en utveckling i riktning mot ökad samsyn på familjerättens område vad gäller betydelsen av barnets bästa och en icke-diskriminerande äktenskapslagstiftning. Här måste man påpeka att vi i Sverige har en annan rättstradition när det gäller jämställdhet, hbtq-personers rättigheter i lagstiftningen och inte minst könsneutral äktenskapslagstiftning som vi tycker borde stå explicit i programmet.

Slutligen vill jag kommentera det avsnitt i meddelandet som rör gynlandet av den ekonomiska aktiviteten. Här ges flera exempel på hur EU kan få gemensamma rättsliga regler inom bland annat handelsrättens område. Stockholmsprogrammet saknar här en analys av hur kommande regelförändringar på handelsrättens område påverkar regelbördan för EU:s små och medelstora företag.

Vi vill påminna om unionens mål att minska regelbördan med 25 procent till 2012 och Socialdemokraternas tidigare ställningstagande angående europeiska privata aktiebolag. Vi har klargjort att vi endast kan ställa oss bakom förslag som innebär ett starkt skydd för borgenärer, minoritetsaktieägare och arbetstagare. Vi har i detta sammanhang tydligt framhållit vår kritik mot förslaget om lägsta tillåtna aktiekapital på 1 euro.

Herr talman! Jag har nu nått slutet på mitt anförande och vill återigen yrka bifall till vår motivreservation.

I detta anförande instämde Elisebeht Markström, Kerstin Haglö, Margareta Persson, Karl Gustav Abramsson (alla s).

Anf. 28 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Herr talman! Tack för möjligheten att få ställa ett par frågor för att få ett par klargöranden om Socialdemokraternas position och om vad som är den socialdemokratiska partiuppfattningen om de frågor som Maryam Yazdanfar lyfter fram i diskussionen här.

Jag uppfattade det som att Socialdemokraterna säger att de är för ett tätare och ökat polissamarbete på detta fält och att det är viktigt. Samtidigt är det invändningar mot alla punkter som verkligen leder till detta. I diskussionen om ett effektivare och mer rättssäkert informationssamarbete har Socialdemokraterna en rätt ordentlig, bred och yvig retorik mot detta.

Kan ni vara så vänliga att precisera vilka rättsregler som finns i dag och som ni nu är emot? Kan ni vara så vänliga att precisera vilka nya förslag i utkastet till program som Socialdemokraterna är emot? Det är en mycket yvig retorik kring detta, men det är väldigt lite av substantiella besked. Jag vore tacksam för ett klargörande på den punkten.

När det gäller polissamarbete måste man verkligen anstränga sig maximalt om man i detta meddelande läser in att detta är steg mot en överstatlig polis. Maryam Yazdanfar får gärna redovisa var någonstans det står.

Sedan finns det skillnader mellan socialdemokrater och moderater i synen på polissamarbete. Moderaterna tycker inte att vi ska vara öppna för en överstatlig polis. Det är vi mycket tydliga med att säga nej till. Däremot ska vi kunna ha polissamarbete över nationsgränser kring stora idrottsarrangemang och när det gäller omfattande och gränsöverskridande organiserad brottslighet. Där ska poliser kunna hjälpa varandra i

Sverige, med svenska regler och med svensk polis som leder detta. Här finns en skillnad.

Men det vore utmärkt om åtminstone den första frågan blev besvarad här. Vilket informationsutbyte är det som Socialdemokraterna nu säger sig vara emot?

Anf. 29 MARYAM YAZDANFAR (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att vi är kristallklara i vår uppfattning. Vi är för ett samarbete. Vi är för att polisen och andra myndigheter samverkar för att klara upp svåra brott. Där ska kontakten vara djup och tät, och man ska kunna samarbeta. Men vi är emot stora överstatliga register som vem som helst kan gå in och söka i, hur som helst, när som helst och utan några som helst kontrollmekanismer. Jag tycker att den frågan är solklar.

Vad gäller polisiärt samarbete är det faktiskt så att detta polisiära samarbete tillsammans med Prümkonventionen öppnar upp för en överstatlig polis. Det är väldigt svårt att bortse från.

Jag har ställt frågor om detta i EU-nämnden. I till exempel Prümkonventionen står det att poliser får komma in i Sverige och bedriva polisiärt arbete på samma villkor som svensk polis – gripa människor, ha förhör med människor. Då lämnar vi över våldsmonopol och polisiär makt till utländsk polis utan att veta vilken utbildning dessa poliser har och utan att de är inkorporerade i den polisiära tradition som vi har i Sverige.

Inom den svenska polisen vill man till exempel påbörja ett arbete med att kartlägga attityder och hur människor behandlas av polisen. Man utvärderar och utbildar poliser för att ge alla människor ett bra och rättvist bemötande. Hur kan vi garantera att polisstyrkor från andra länder ska ha detta bemötande?

Det är alltså ett mycket långtgående samarbete som ni förespråkar. Det skulle jag vilja säga är yvigt. Det försäkrar inte oss mot att få en överstatlig polis i Sverige.

Anf. 30 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Fru talman! Jag tycker inte alls att svaren på mina frågor är solklara. De är absolut inte konkreta. Jag ställer frågorna igen. Vilket informationsutbyte och vilka gällande rättsregler är det som Socialdemokraterna nu är emot? Vilka förslag är det som Socialdemokraterna nu är emot? Svara gärna med konkreta exempel, och tala inte bara om allmänna register! Vilka rättsregler och vilket informationssamarbete är det som Socialdemokraterna är emot? Det vore ett viktigt besked därför att det är angeläget att vi har en bred uppslutning om att få ett mer effektivt och rättssäkert informationsutbyte. Det vore bra om det var många partier som stod bakom detta.

Det är lite sorgligt att Socialdemokraterna har valt att friskriva sig och inte ta ställning. De har en yvig och allmän retorik. Konkretisera gärna vilket informationssamarbete det är!

Jag tror att det är viktigt att säga att vi ser oerhört stora synergieffekter i att olika medlemsländers poliskåre kan samarbeta över gränserna. Det ger synergieffekter om man gör det under rättssäkra regler. Om det är polis som är i Sverige ska det ske enligt svenska lagar och under svenskt befäl. Men detta ger möjligheter att få bukt med gränsöverskridande brottslighet och de gränsöverskridande ligor som arbetar med

människohandel, narkotikahandel och vapenhandel. Att man där hittar former för olika poliskårer att samarbeta med varandra är väsentligt och angeläget för att minska brottsligheten och öka tryggheten. Här vet vi att det går en skiljelinje mellan Socialdemokraterna och Moderaterna.

Men jag vill ha svar på den första frågan. För att få ett bättre underlag och för att få en bättre debatt och diskussion om detta ber jag Maryam Yazdanfar att konkretisera. Vilket informationsutbyte är det som Socialdemokraterna är emot? Det är en rätt ordentlig retorik och argumentation från Maryam Yazdanfar, men vad är konkretionen i detta?

Anf. 31 MARYAM YAZDANFAR (s) replik:

Fru talman! Förutom att Henrik von Sydow medvetet verkar vilja missförstå mig och dessutom tolka in saker som jag inte säger ska jag faktiskt konkretisera.

Däremot vill jag göra klart vad vi tycker just kring frågorna om människohandel och narkotikasmuggling. Under vår tid vid regeringsmakten jobbade vi intensivt med att polisen skulle samarbeta kring dessa frågor. Det finns ingenting att vara tveksam till när det gäller detta.

Henrik von Sydow sitter inte i EU-nämnden. Där har vi haft en diskussion om register över alla flygpassagerare. Uppemot 20 datagrupper ska lagras i upp till 5, 10, 15 eller 20 år. Där kommer det att framgå bland annat vart du reser, med vem du reser och vad du äter på planet. Upp till 20 olika data ska registreras om dina resvanor och vad du gör. Detta ska man dessutom ha fri access till.

Tycker Henrik von Sydow att det är helt i sin ordning? Först och främst är det, precis som jag säger, ineffektivt och otroligt kostnadskrävande. Men är det verkligen så man kommer åt grov brottslighet som terrorism och människohandel? Jag tror inte det. Jag tror att man måste vara mycket mer sofistikerad.

Det som är så tråkigt med den borgerliga regeringen i detta EU-samarbete är att man är så angelägen om att vara till lags. Man tittar så ängsligt på Sarkozy och Merkel och tänker att man vill vara en medspelare bland de stora, och man vågar inte stå upp för dessa viktiga principer om mänskliga rättigheter och integritet. Man vågar inte vara motvalls. Jag tror att om man som ett litet land inte vågar vara motvalls kommer man inte heller att ha något inflytande över utvecklingen på detta område.

Anf. 32 JOHAN LINANDER (c) replik:

Fru talman! Vi är alldeles överens om behovet av bättre processuella rättigheter. Självklart skulle vi vilja se samma rättigheter som finns i Sverige i alla de andra 26 EU-medlemsländerna.

Jag tror också att vi kan vara överens om bakgrundsbeskrivningen att dessa frågor har varit uppe tidigare. Man hade ett stort paket uppe med tolkning och försvar. Det diskuterades i flera år, men det gick helt i stå eftersom några medlemsländer satte sig på tvären. Förslaget har inte gått igenom eftersom enighet fortfarande krävs. Då gäller det att få med alla 27 länder, annars blir det ingenting.

För att komma vidare för att få en ökad rättssäkerhet och bättre processuella rättigheter kan vi som ordförandeland välja två olika vägar. Antingen slår vi huvudet stenhårt i väggen och skryter på hemmaplan om

vilka krav som vi ställer, men får inte frågan framåt en enda millimeter. Eller också försöker vi känna av, förhandla, lirka lite grann och komma fram till resultat. Vi kanske inte kan nå så långt som vi skulle önska oss, men vi tar hellre två steg framåt än står kvar på samma punkt.

Det är uppenbart att den tidigare socialdemokratiska talaren, Thomas Bodström, hellre slog huvudet i väggen för att vinna politiska poäng än att faktiskt ta dessa två steg framåt. Jag undrar om Maryam Yazdanfar också tycker att det är en bättre taktik att gå in och förlora än att faktiskt ta steg framåt så att vi får bättre processuella rättigheter i hela Europa.

Anf. 33 MARYAM YAZDANFAR (s) replik:

Fru talman! Men, Johan Linander, vad är egentligen två steg framåt? Det är det jag tycker är det viktiga i diskussionen här. Är det att skryta över ett fantastiskt rättsligt samarbete där en människa som står åtalad inte får reda på vad den står åtalad för och inte får rättshjälp eller hjälp med tolkning under rättegången och därmed blir dömd på helt felaktiga grunder? Är det alltså två steg framåt? Eller är två steg framåt att faktiskt vara motvalls och ställa krav och hoppas på Lissabonfördraget? Det ser faktiskt ut att gå igenom. Där har vi vår chans att komma de riktiga två stegen framåt.

Det här blir bara en chimär. Vi har ett fantastiskt rättsligt samarbete i Europa: Människor far illa. Om ni far illa kan ni anmäla till Europadomstolen för mänskliga rättigheter. Där blir målet liggande i fem–tio år. Det är i dag enorma köer där. Fem eller tio år senare får du upprättelse.

På vilket sätt är det här två steg framåt för en bra rättskipning i Europa?

Anf. 34 JOHAN LINANDER (c) replik:

Fru talman! Vad Maryam Yazdanfar nu beskriver är hur det tidigare fungerat, hur långt vi tidigare kommit. Då hade vi, som vi vet, en annan justitieminister och en annan regering. Nej, vi har inte alls kommit framåt. Ett steg är kanske att få tolkning under rättegången men inte översättning av handlingar. Det är inte bra. Också vi vill ha översättning av handlingar. Men nog är det bättre att åtminstone få tolkning än att inte få det. I ett sådant här samarbete måste man försöka ta de steg som det går att ta. Ska man gapa efter allt? Ja, då vet ni vad som kan hända.

Jag skulle vilja ställa en annan fråga till dig, Maryam Yazdanfar. Jag är helt övertygad om att du har läst både det gamla Haagprogrammet och nu kommissionens meddelande och om att vi kan vara överens om att det här faktiskt är ett stort steg i rätt riktning – kanske inte tillräckligt långtgående men ändå betydligt bättre än Haagprogrammet.

Haagprogrammet antogs 2004 för att gälla från 2005 och framåt. Då hade vi en socialdemokratisk regering. Thomas Bodström var justitieminister. Utifrån Haagprogrammet lade den socialdemokratiska regeringen till exempel fram förslaget om teledatalagring. Det är antaget, även om vi i Sverige ännu inte genomfört det. Jag önskar verkligen att vi inte behöver genomföra det.

Nu kritiserar Socialdemokraterna kommissionens meddelande från integritetsaspekter, men ni var ju med och antog det tidigare Haagprogrammet som var mycket värre på området. Jag vet att du, Maryam Yazdanfar, inte satt i riksdagen då. Men det skulle vara intressant att få

höra om du skulle ha röstat för Haagprogrammet. Eller tycker du att Socialdemokraterna då gjorde fel som drev igenom Haagprogrammet, som är betydligt värre utifrån integritetsaspekter än det kommissionsmeddelande som vi i dag debatterar?

Anf. 35 MARYAM YAZDANFAR (s) replik:

Fru talman! Jag tänker inte stå här och försvara Haagprogrammet i alla dess delar. Men det är snarare den borgerliga majoriteten och Johan Linander som blir oss svaret skyldiga, för visst är det märkligt att ni helt plötsligt är integritetskramare. För ett år sedan röstade ni ju för FRA. Jag vet inte om Johan Linander då här i riksdagen tryckte på ja-knappen beträffande FRA. Jag hörde i alla fall inget om att du skulle vara speciellt mycket emot, så det klingar ganska falskt nu när ni säger att ni är integritetskramare och vill föra fram de frågorna i Stockholmsprogrammet.

Vidare handlar det om en utgångspunkt som jag tycker är otroligt viktig. Anledningen till att jag är för det europeiska samarbetet är att jag vill bygga fred och solidaritet mellan människor. Jag vill att Europas alla folk, alla människor i Europa, ska kunna leva ett bra liv, få chansen att utvecklas och så vidare. Då är det mänskliga perspektivet, hur människor behandlas inom det här regelsystemet, otroligt mycket viktigare för mig än taktiskt spelande kring hur vi nu bygger ett program där vi får framstå som potenta gemensamhetsförespråkare och där man får ta Merkel och Sarkozy i hand och vara en riktig europé.

Hittills har regeringens arbete på det här området och i övrigt europeiskt samarbete för mig mer handlat om en rosenröd chimär – man vill vara den bästa europén och vara med och spela med de stora grabbarna – än om att stå upp för de mänskliga värdena.

(Applåder)

Anf. 36 KALLE LARSSON (v):

Fru talman! Låt mig inleda med att återge ett meddelande från TT-Reuters-AFP från i morse: Uppemot 65 båtburna migranter i tre smugglarbåtar befaras ha omkommit utanför Jemen under färden över Adenviken i helgen, rapporterar FN:s flyktingorgan UNHCR på tisdagen. 16 omkomna har påträffats, och ytterligare 49 saknas och är sannolikt döda. Samtidigt säger sig spansk polis ha hittat sex barn drivande ensamma i en flotte utanför Gibraltar.

Och här samlas vi i Sveriges riksdag för att tala om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst! Sällan har väl skillnaden mellan ord och handling, mellan verklighet och visioner, varit så monstruöst uppenbar som den blir här i dag. Sällan har väl skillnaden mellan vad man påstår att EU arbetar för och vad som händer i verkligheten varit så uppenbar som här, precis nu i dag.

Fru talman! Jag hör redan invändningarna. Just eftersom det ser ut som det gör behöver vi detta så kallade Stockholmsprogram; det är med det här nya femårsprogrammet som vi ska ta itu med de problem som vi upplever med bland annat en migration som inte fungerar. Men låt oss granska det påståendet, och låt oss se i vilken riktning EU:s flyktingpolitik de senaste åren har drivits.

Det vi ser i verkligheten är hur restriktiviteten ökar, hur hindren för människor som flyr från sina hemländer byggs högre och högre samt hur

Prot. 2009/10:3
16 september

*Ett område med frihet,
säkerhet och rättvisa i
allmänhetens tjänst*

människor som befinner sig i EU jagas bara av den enkla anledningen att de inte kan återvända till sina hemländer. De kallas illegala och drabbas av förföljelse inte bara av statsmakten utan också många gånger av medmänniskor.

Ja, fru talman, EU har slagit in på en synnerligen auktoritär väg när det gäller migrations- och flyktingpolitiken. Man har militariserat yttergränserna. Men det är inte yttergränser bara för EU, utan Sveriges yttre gräns går numera i Medelhavet. Det är ett ansvar för oss i denna kammare att EU:s militariserade gräns i dag hindrar människor som är på flykt undan förföljelse. Varje ledamot i denna kammare måste ta ansvar för det som händer vid vår yttre gräns.

Vi har fått transportörsansvar. Det innebär att det företag som fraktar en person över EU:s yttre gräns inte bara kan bli ansvarigt för att betala återresan utan också kan bli bötfällt i många länder om inte personen senare befinns ha asylskäl.

Det är ett av de förslag som har varit en mursten i byggandet av fästningsmurarna runt Europa. En annan sten i detta fästningsbygge är stenhårda visumregler. Ju fler skäl man har för att lämna ett land för att under en period leva i ett annat land, desto svårare är det att göra det. Visumreglerna används i dag av EU och av Sverige för att hindra människor att lämna sina hemländer. Men det borde – låt mig återkomma till det – vara precis tvärtom.

Dublinförordningen är ytterligare en byggsten i fästningsmurarna runt Europa – den regel som säger att du ska prövas i det land inom EU där du först sätter din fot; i varje fall gäller det de länder som undertecknat Dublinförordningen. I praktiken innebär det att människor ska prövas i länder som har helt olika rättstraditioner och helt olika bestämmelser för vad som är rätt till skydd undan förföljelse. Det är helt olika mottagningsförhållanden.

Därför vore det förstås mycket rimligare att i stället för att naivt tro – jag hör invändningarna också här – att vi fixar till det i en massa andra länder låta den asylsökande söka i det land vederbörande vill.

Vi ser runt om i Europa i dag, i alla medlemsstater av EU, hur papperslösa förvägras grundläggande mänskliga rättigheter bara därför att de av stater betraktas som illegala. De jagas av polis, och de får inte rätt till sjukvård. Här är Sverige inte ens bland de bättre i klassen utan bland de absolut sämsta.

Fru talman! Vi ska i dag diskutera frihet, säkerhet och rättvisa, men det är väl relativt uppenbart att den som tvingas fly sitt hemland i dag inte upplever någon frihet i det EU som vi har skapat. Ett av dessa sex barn som hittades utanför Gibraltar upplever knappast någon säkerhet. Man kan förstås fråga vilken rättvisa det finns när det mer eller mindre är slumpen som avgör om en person som möter EU:s militariserade gräns får rätt att söka asyl eller inte. Jag tror, och man ska nog vara ärlig och säga det, att det som här betraktas som ”i allmänhetens tjänst” egentligen helt enkelt handlar om att allmänheten är vi som är lyckligt lottade att vara födda inom unionen. Inga andra ska komma här och göra anspråk på att utgöra allmänheten. Inga andra ska komma här och göra anspråk på de mänskliga rättigheter som vi från Vänsterpartiets sida anser är universella.

Fru talman! Det är alltid intressant, jag ska erkänna det, att lyssna lite grann till hur det går till när andra utskott debatterar. Tidigare här har vi haft en omgång med justitieutskottets ledamöter. Förutom att jag tror att man på sina håll behöver lära sig att yrka på sina reservationer är en del av debattekniken kanske inte den skarpaste. Inte minst är det intressant att lyssna på Johan och Johan. Den ene vill prata om ingenting, för det finns ingenting att prata om. Vi har ingenting att ta ställning till. Man undrar förstas vad den Johan gör i den här kammaren över huvud taget. Han borde väl ha något vettigare att göra än att stå här och prata om ingenting. Å andra sidan säger han någonting. Han säger i praktiken att de mänskliga rättigheterna är förhandlingsbara. Vi ska åka ned och förhandla om dem. Det är klart att vi inte får som vi vill med de mänskliga rättigheterna. Det begriper ju varenda människa. När 27 medlemsstater ska komma överens ska man inte tro att de mänskliga rättigheterna kan vara giltiga hur som helst.

Den andre sätter likhetstecken mellan liberal och folkpartist. Det är i och för sig underhållande, men det är i ärlighetens namn i denna moderna tid som vi lever i till och med ideologiskt helt felaktigt.

Johan och Johan har sina inlägg i denna debatt, men sammantaget får man ändå säga om alliansföreträdare att de har stora förhoppningar om att vi ska komma väldigt långt i de kommande diskussionerna om Stockholmsprogrammet. Vi ska åstadkomma mycket. Jag är den första att säga att om allt det som här utlovas blir verkligen kommer vi att gratulera. Precis som någon av dessa två Johan sade kommer vi med konstruktiva förslag. Den andre Johan tyckte att vi inte hade något att säga, att vi ville lämna EU, men den ene tyckte kanske att vi hade en del konstruktiva och bra förslag. Ta den diskussionen, Johan och Johan, er emellan senare.

Det intressanta är att vi visar en EU-kritik, ett EU-motstånd, för att utvecklingen går i fel riktning. Det är vår uppenbara uppfattning. Samtidigt gör vi vad vi kan för att förändra de arenor som vi ändå är med på. Det är inget konstigt med detta. Gör det inte till en fråga om utträde eller inte! Granska våra förslag, precis som vi nu erbjuder allmänheten att granska vårt alternativa Stockholmsprogram! Det är vad vi har lagt fram.

Fru talman! Jag har ett par frågor att ställa till de kommande debattörerna. Det finns några på talarlistan efter mig. Majoriteten i socialförsäkringsutskottet talar faktiskt om att ytterligare gränskontroller måste gå hand i hand med att fler kanaler för laglig invandring öppnas och med ökade möjligheter att söka asyl. Detta är intressant, det har vi hävdad i debatt efter debatt här i kammaren. Nu vill jag fråga: Vilka är dessa nya lagliga vägar att söka asyl? Vi är väl medvetna om att det i dag saknas lagliga vägar att komma till EU och söka asyl. Det är så fästningsbygget fungerar.

Därför ska det bli intressant att lyssna på de tre kommande talarna när de klargör vilka dessa lagliga vägar att söka asyl förväntas vara. Om sådana inte öppnas, kommer ni då att motsätta er ett Stockholmsprogram som innebär att man ökar kontrollen? Kommer ni att använda den veto-rätt som Sverige trots allt har om man inte öppnar de lagliga vägar som ni säger er förespråka?

Ni säger också: Beträffande in- och utresekontroll anser utskottet att en hög säkerhetsnivå kräver en absolut respekt för mänskliga rättigheter

och internationellt skydd. Det är en stark formulering, jag gillar den – ett absolut skydd för mänskliga rättigheter.

Min andra fråga till de kommande debattörerna är därför: Om ett absolut skydd för de mänskliga rättigheterna inte uppnås i förhandlingarna om Stockholmsprogrammet, kommer ni då att gå med på att underteckna avtalet om ett Stockholmsprogram eller kommer ni att motsätta er det? Någonstans här avgörs nämligen om de mänskliga rättigheterna är förhandlingsbara, som den ene Johan tyckte, eller om de inte är det, som jag tror att den andre tycker.

Fru talman! Med dessa två frågor – vilka de lagliga vägarna är och vad absolut respekt betyder – lämnar jag möjligheter till replik i den kommande debatten.

I detta anförande instämde Lena Olsson och Alice Åström (båda v).

Anf. 37 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Jag tillhör dem som tycker att Kalle Larsson gör en tänkvärd beskrivning över utvecklingen i Europa på senare år. Det är en utveckling som jag som liberal och folkpartist på många sätt tycker inte har varit särskilt lyckad i alla delar. Jag och mina liberala vänner i Europa drivs av tanken av att vi tillsammans ska sätta en så bra standard, en humanitär standard, när det gäller synen på migration att den också går att beskriva som liberal. Vi ska se till att människor som söker sig till vår del av världen får en chans till en rättvis prövning och i ganska hygglig omfattning också rätt att få stanna i vår del av världen, den rika delen av världen. Tyvärr finns det andra krafter i Europa som driver på för den politik som du beskriver, Kalle Larsson, och inte helt felaktigt, skulle jag vilja säga.

Vi har dock i dag att hantera förutsättningarna för att vi tillsammans ska göra det hela ändå något bättre. Jag känner igen den lite extrema hållningen allt eller inget. Jag tror att man steg för steg kan göra saker till det bättre. Det är Folkpartiets hela tanke med att vi deltar i Europasamarbetet. Det är också hela tanken med att vi deltar i arbetet med Stockholmsprogrammet, som också gäller migrationsområdet. Men jag tolkar det inte på något annat sätt än att hela tanken med Kalle Larssons verksamhet är ut ur EU och snabbast möjligt, för det är det bästa sättet att skapa en bättre värld. Vi är verkligen olika i vår syn på internationalism.

Kalle Larsson får själv fundera över begreppet liberal.

Anf. 38 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag tror att Johan Pehrson nog inte var helt beredd på att ta en replik. Jag tror att han satte upp sig som replikant därför att han ville säga att man faktiskt kan vara folkpartist och liberal samtidigt.

Det får man gärna tycka, och jag är inte den som ska uttala mig om hur liberaler tycker och tänker – absolut inte om hur folkpartister fungerar. Men en sak är värd att notera i det Johan Pehrson säger. Han uppfattar det alltså som extremt att säga att det är allt eller inget. Men de mänskliga rättigheterna är okränkbara. De är inte förhandlingsbara, utan det är allt eller inget. Man kan inte säga att vi får diskutera asylrätten lite grann med de andra och se hur det går. Man kan inte prata om den personliga integriteten och rätten till ett privatliv, stadfäst i många internat-

ionella konventioner, som att vi åker ned och ser hur det går. Man kan kalla det extremt. Jag skulle nog faktiskt vilja säga, utan att göra anspråk på begreppet i dess fulla mening, att det snarare är ganska liberalt att ha den uppfattningen om de mänskliga rättigheterna att de faktiskt inte går att förhandla om, att de är absoluta.

Sedan försöker Johan Pehrson göra det enkelt för sig och säger att vi egentligen är emot EU och att det därför inte är så intressant att diskutera. Men jag tror inte att han menar det, därför att jag tror att han, precis som andra kunniga och engagerade ledamöter, säkert har tagit del av vårt alternativa Stockholmsprogram som är presenterat för offentligheten och där vi drar upp riktlinjerna för hur vi skulle vilja att detta Stockholmsprogram utvecklas. Om inte får han väl göra det efteråt och återkomma med en ursäkt, därför att där finns konkreta förslag på vad man borde göra, och jag ska i min andra replik återkomma till vilka de är.

Anf. 39 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Vi liberaler är reformistiskt inlagda. Vi tror på evolution.

Mina vänner! Här står en man som har stött revolutioner och gärna diverse röda sådana. Historiskt sett har det kommunistiska partiet, numera Vänsterpartiet, alltid stått i bjärt opposition mot Folkpartiet. Jag tycker att detta är hedervärt för oss och att det är bra att man belyser skillnaderna mellan våra partier. Jag tycker att det är viktigt att man aldrig försöker tumma på att engagemanget är äkta, och jag försöker inte tumma på att ditt engagemang för utsatta människor är äkta, Kalle Larsson. Men jag kräver också att du visar respekt för vårt engagemang för utsatta människor när vi tror på evolution och reformism och inte på revolution, det vill säga allt eller inget. Jag tror inte på detta att hela tiden säga: Nej, vi tänker inte samarbeta. Vi tänker stå vid sidan och vänta på att vi ska få hela världen med oss. Under tiden kommer massor av människor att få sina liv förstörda i väntan på att allt ska bli perfekt. Som liberal tror jag att vi varje dag kan vinna mark för att göra vårt samhälle, vårt Europa, vår värld lite bättre. Men det kräver också att man vågar gå in rakryggad i förhandlingsrum med andra länder och tala om vad man tycker, men i vissa fall också vara beredd att kompromissa och säga: Okej, det gick inte hela vägen, men vi kommer tillbaka, vi tänker fortsätta.

Det är den liberala kampen, den folkpartistiska kampen. Jag är inte imponerad av den vänsterpartistiska kampen.

Anf. 40 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Nej, nu håller vi i Vänsterpartiet inte på med något av vårt arbete för att imponera på Johan Pehrson. Det är nog inte heller så lätt att göra det.

Det finns väldigt många varianter av skämtsamheter och lustigheter som man kan göra om begreppet ”vi är reformistiskt inlagda”, som Johan Pehrson alldeles nyss sade, men jag tror att jag avstår från det. Jag kan bara notera att man alltid kan mäta, framför allt folkpartisters men också andras på den borgerliga sidan, argumentationsstyrka i fråga om hur många minuter det tar innan de börjar prata om kommunismen. Johan Pehrson klarade sig två tre minuter ungefär, men sedan kom det. Och det är väl ungefär så stark den folkpartistiska argumentationslinjen är. Men

det där passar mycket bättre på någon studentskiva någonstans, eller i vart fall i något annat sammanhang än i den seriösa diskussion som vi här behöver ha om de mänskliga rättigheterna som icke förhandlingsbara.

Bara för att visa på vår konkreta hållning i de här frågorna har vi lagt fram tre förslag på asylrättens område i vårt alternativa Stockholmsprogram, som jag gärna vill att Johan Pehrson tar med sig.

För det första: Stoppa Frontex och militariseringen av de yttre gränserna! Det är inte militär som människor ska möta utan ett samhälle som frågar: Hur är det? Vad har du för behov? Behöver du skydd?

För det andra: Lagliga vägar till Europa behöver skapas. Det är också ungefär vad socialförsäkringsutskottets majoritet skriver. Kan vi hitta en överenskommelse om att asylviseringar är bra ska vi vara de första att välkomna denna.

För det tredje: Ge rättigheter och uppehållstillstånd till papperslösa! Så länge som asylrätten ser ut som den gör i dag kommer det att finnas papperslösa, oavsett om Johan Pehrson eller någon annan här vägrar eller vill se det eller inte.

De här tre konkreta punkterna är våra förslag på asylrättens och migrationspolitikens område för att göra detta Stockholmsprogram något bättre än vad det annars skulle vara. Se där ett exempel på konkreta förslag för förändring, något helt annat än vad Johan Pehrson alldeles nyss anklagade oss för.

Anf. 41 JOHAN LINANDER (c) replik:

Fru talman! Vi har debatter hela dagen, så tyvärr hade jag gått ut för att kaka lite lunch medan Kalle Larsson pratade. Men det finns tv-apparater ute i kammarfoajén, så jag kunde följa vad han sade. Det är bara att konstatera att Kalle Larsson är ett levande exempel på att när man inte har så mycket att komma med får man helt enkelt gå till attack.

När det gäller om mänskliga rättigheter kan förhandlas eller inte förhandlas om var det intressant att höra att jag skulle påstå att de är förhandlingsbara. Samtidigt kan man fråga hur Kalle Larsson tror att Europakonventionen för mänskliga rättigheter kom till. Den förhandlades fram. Det kanske inte var helt givet att det skulle bli exakt de formuleringar som nu finns och inte några andra, utan det var en förhandlingsfråga.

Om man inte vill vara med i det europeiska samarbetet är det klart att man inte behöver förhandla. Då kan man sitta hemma och säga att vi här i Sverige har rätt och att de andra har fel. Då gör man det väldigt enkelt för sig.

För att det inte ska råda några som helst missförstånd tycker jag självklart att alla länder, och definitivt alla EU:s medlemsstater, ska uppfylla de krav på processuella rättigheter som Europakonventionen kräver. Men vid tidigare EU-förhandlingar blev det tvärstopp därför att några medlemsstater sade nej. Det är den verklighet som råder, och vi som tar ansvar måste ta hänsyn till verkligheten. Men det skulle vara intressant att höra hur Kalle Larsson och Vänsterpartiet skulle ha tagit sig an EU-förhandlingarna, om det nu hade varit en vänsterpartist som var justitieminister och satt som ordförande för RIF-rådet, för att komma framåt i de processuella frågorna.

Anf. 42 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Förutom att jag tackar för informationen om matintag ska jag försöka svara på frågan. Det är väldigt enkelt: Vi skulle ta fram det som borde vara den svenska positionen i de här förhandlingarna, det alternativa Stockholmsprogrammet med punkter och krav på hur samarbetet borde utvecklas på det här området. Johan Linander är säkert väl medveten om detta, som jag sade att också andra engagerade och kunniga medborgare och ledamöter är. Vi har i tio punkter tagit fram hur vi tycker att det borde se ut. Det gör att hela diskussionen om att vi är emot och därför inte ska vara med i diskussionen blir lite löjlig. Jag gissar att den är färdigskriven, eller så sitter den så djupt inne i huvudet hos en del på den borgerliga sidan att man liksom inte kan växla om, inte ens när man förstår att vi har ett alternativt program, att vi har konkreta punkter att komma med: moratorium för lagstiftning tills vi har utrett det, stopp för militariseringen av de yttre gränserna. Vi har en mängd olika förslag. Inte ens när vi säger att det finns, att här är det, kan man tänka om och fundera på att man kanske inte ska säga att vi inte har några förslag när vi nu visar att vi har förslag. Det blir ju komplicerat om man i förväg bestämmer sig för en argumentationslinje och den visar sig vara grundfalsk, men man ändå fortsätter att hävda den.

Svaret på Johan Linanders fråga är: Vi hade som ordförande för RIF-rådet tagit fram dessa tio punkter, drivit dem med stor styrka och, jag tror också, med stor framgång. Det är nämligen enklare om man har konkreta förslag än om man håller sig till allmänna fraser och floskler som i huvudsak är vad som ännu så länge har kommit från den borgerliga alliansens sida.

Anf. 43 JOHAN LINANDER (c) replik:

Fru talman! Det skulle vara bättre om Kalle Larsson svarade på frågorna i stället för att raljera, men jag har ju hört hans debattstil tidigare så jag vet att det är så den fungerar.

Om Vänsterpartiet hade haft justitieministerposten – tack och lov för att det inte är så – skulle ni alltså, på tal om att raljera, lägga fram samma förslag som redan tidigare har fått nej, fastän ni redan på förhand vet att flera länder skulle säga nej till att genomföra precis allt därför att förslagen kanske hade varit uppe tidigare. Det har funnits ett stort paket med processuella rättigheter. Det diskuterades i flera år, men det blev stopp för att det krävs enighet.

Vänsterpartiet och Kalle Larsson kanske vill att Lissabonfördraget ska genomföras så att vi kan bli av med vetorätten inom rättsliga och inrikes frågor, för då hade det varit betydligt lättare. Men även där säger Vänsterpartiet nej. Ni vill inte komma framåt i denna fråga. Det är tydligt.

Vänsterpartiet lägger fram sina förslag även om man på förhand vet att de inte kommer att gå igenom. Det är Bodströmvarianten. Man kör huvudet stenhårt i väggen. Sedan skryter man på hemmaplan om vad man försöker få igenom, men ingenting händer.

Är det inte bättre att ta två steg framåt och komma någonvar i frågorna än att bara slå huvudet i väggen för att vinna politiska poäng på hemmaplan? Får medborgarna det ett dugg bättre av att ni kör huvudet i väggen? Nej, det får de inte. Men genom våra förhandlingar, som Kalle

Larsson tydligen inte tycker om, kan vi komma framåt. Det tjänar Sveriges och Europas medborgare på. Det är dock en variant som Vänsterpartiet tyvärr inte förespråkar.

Anf. 44 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag har hört det några gånger nu. Johan Linander säger att när man hävdar mänskliga rättigheter slår man huvudet i väggen. Det är meningslöst att komma med sådana politiska krav som att rätten till privatliv ska värnas och att asylrätten ska återupprättas. Det är meningslöst eftersom det finns länder som inte håller med om detta.

Man kan ha den inställningen. Man kan kompromissa på förhand och åka ned med uppfattningen att man vet att de andra tycker att det är bra. Problemet är bara att man får ett resultat utifrån detta.

Ansatsen från den borgerliga regeringen är i ord omfattande, men i praktiken är allt förhandlingsbart. Ingenting är fast och beständigt – inte ens försvaret av de mänskliga rättigheterna.

Problemet med överstatligheten inom EU är att om man ska komma överens allihop blir det inte särskilt ofta bra politik. Det är därför vi säger att rättspolitik och migrationspolitik ska vara en nationell angelägenhet. Det ska inte beslutas på överstatlig nivå. Gör man det kompromissar man med de mänskliga rättigheterna, rätten till privatliv och integritet.

Här skiljer vi oss åt – inte bara höger och vänster utan tydligt också vi som säger att Sveriges riksdag ska avgöra vilka lagar, regler och bestämmelser som ska gälla i Sverige och att andra länder ska bestämma å sina vägnar.

Slutsatsen av Johan Linanders ansats är att han ger oss sitt erkännande. Han tror att vi kommer att vinna politiska poänger på hemmaplan. Det tackar vi för. Det är förmodligen sant. Jag tror att många människor begriper att man ska kunna bestämma i ett parlament vilka regler som ska gälla. Jag tror att många också begriper att det finns en hel del som konkret kan bli betydligt bättre i det Stockholmsprogram som läggs fram.

Jag avslutar med att säga att det är synd att vi inte har kunnat diskutera mer i sak. Processen verkar vara det enda som Johan Linander har något att säga om – förutom att man kan förhandla och kompromissa om allt.

(Applåder)

Anf. 45 MIKAEL CEDERBRATT (m):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till justitieutskottets förslag i utlåtandet.

En resa eller rörelse börjar alltid någonstans. Nu för tiden slutar den oftast längre bort än vad den gjorde tidigare, och det är många fler som sätter i gång att röra på sig. Därför är gårdagens lösningar inte svaret på framtidens utmaningar. Politiken har över århundradena försökt reglera denna rörelse, ibland för att förhindra men ofta också för att underlätta.

Redan 1636 infördes en lag om gästgiveri. Den kom till för att ge hästarna möjlighet att vila eller bytas ut. Det var jobbigt att dra vagn när människorna rörde sig alltmer. Den var alltså inte till för varor, förutom fågel, ostron och hummer.

Vi fick den nordiska passfriheten, vilket påverkade mig. När jag lämnade Strömstad och skulle åka till närmaste stad, Halden, slapp jag ta med passet. Det var ett lyft.

Vi har fått EU och Schengen, och vi behöver en harmonisering för att ytterligare öka möjligheterna.

Det talas om tre dimensioner – att främja rörlighet och laglig invandring, att bidra till utvecklingen och att hantera olaglig invandring.

Prot. 2009/10:3
16 september

Jag skulle vilja ta upp två penseldrag som jag tycker genomsyrar inriktningsdokumentet. Det ena är skydd och det andra är att säkra välfärden. Skydd talas det om i kommissionens meddelande, mycket med fokus på EU-medborgaren. Här går vi ytterligare ett steg. Vi vill även ge skydd till dem som knackar på vår dörr och behöver det.

För bara några dagar sedan uppmärksammade vi att det var 70 år sedan tyskarna anföll Polen. När vi sex år senare gjorde bokslut över andra världskriget visade det sig att många av dem som nu är EU-medborgare satt som flyktingar i länder som nu är medlemmar i EU. Vi har alltså ett historiskt ansvar. Ur det fredsprojektet steg EU fram.

Vi behöver öka den totala kapaciteten att ta emot människor som behöver vårt skydd. Hur mycket vi än anstränger oss i Sverige är det inte tillräckligt. Vi behöver vara fler länder som hjälps åt.

Vi hör från många håll kritik och argumentation mot en harmonisering. Det handlar om brist på möjlighet att söka asyl, brister i rättssäkerheten och brister i mottagningsförhållanden. Precis som Kalle Larsson sade, eftersom han visste att jag skulle säga det, är det i stället skäl att gå vidare mot en harmonisering. Det ger oss verktyg, och verktyg behöver vi. Vi behöver inte bara ord i en talarstol. Det ger oss verktyg i lagstiftningen och kommissionen har möjlighet att agera. Vi har stödkontoret som är under uppbyggnad och som vi tror ska kunna genomföra en mängd olika goda saker.

Vi har också Frontex. Här brukar Kalle Larsson och jag komma lite på kollisionskurs. Frontex är den EU-organisation som faktiskt kan göra skillnad. Säger man något annat vittnar det om djup okunnighet.

Fru talman! Frontex uppgift är att samordna medlemsstaternas operationer, bistå med utbildning, göra riskanalyser, följa och bevaka utvecklingen och stödja när en medlemsstat behöver hjälp och i vissa återsändandeoperationer. Vi ska dock inte glömma att allt det som står och allt vi hör om saker som inte går rätt till är den enskilda medlemsstatens ansvar. Men det är mycket bra att ha EU-ögon på plats, och det har vi oftast genom Frontex.

Det finns en annan sak som är viktig när det gäller skyddet. Alla vet att det inte bara är de som knackar på dörren till EU som behöver skydd. Vi har en mängd människor i olika flyktingläger i länder som har svårt att hjälpa flyktingarna. Där vill vi bygga ut vidarebosättningsprogrammet.

Man ska veta att det kom 4 000 vidarebosatta flyktingar till EU förra året. Sverige tog emot 1 840 av dem. Jag brukar göra tankeexperimentet att om alla 27 medlemsstater tog emot lika många i förhållande till sin folkmängd skulle vi i ett svep kunna ge 100 000 flyktingar skydd i stället för 4 000.

Jag ska också nämna den externa dimensionen som tillkom i Haagprogrammet 2004. Det är ett sätt att hjälpa och stödja EU:s grannländer för att öka deras kapacitet att kunna ge skydd och att kunna göra det under rättssäkra och öppna former. Det är också en utveckling i ett bredare perspektiv. Det är här som migration, bistånd och utrikespolitik smälter samman.

Det andra stora penseldraget är att säkra välfärden. Det säger jag med hänsyn till den demografiska utmaning vi står inför. Det finns lite olika siffror på detta, men fram till 2020 sägs det att ungefär 270 av landets

kommuner kommer att ha 6 procent färre människor i arbetsför ålder. Det är ett par hundra tusen arbetstagare. Från 2008 och fram till 2060 kommer EU att få 15 procent färre människor i arbetsför ålder. Om man någon gång andas om att man vill säkra välfärden får man faktiskt se till att ha en lösning på den här demografiska utvecklingen.

Sedan blir det inte sämre av att det också stöder en mängd människors möjligheter och drömmar om att få ett bättre liv genom att komma hit och arbeta. Här har Sverige en världsledande lagstiftning där arbetskraftsinvandringen är behovsstyrd. EU har tagit ett litet steg i den riktningen när man diskuterar blue card. Det är ett steg i rätt riktning men långt ifrån tillräckligt.

Men inte heller vår lagstiftning räcker till på det här området. Vi kommer att stå inför en situation där vi kommer att konkurrera om arbetskraft i framtiden. Då måste hela EU bli attraktivare som arbetsmarknadsområde. Vi kommer att konkurrera med USA, Indien, Kina och Sydamerika.

Jag vill särskilt lyfta fram några punkter som socialförsäkringsutskottet har tagit upp i sitt yttrande. Vi utgår från en reglerad invandring, vilket man inte alltid förstår när man debatterar migrations- eller flyktingfrågor. Vi har en behovsstyrd arbetskraftsinvandring i detta land.

En ytterligare gränskontroll måste gå hand i hand med fler lagliga vägar och ökade möjligheter att söka asyl. Asylrätten är grundläggande. Den ska vara rättssäker och öppen. Åtgärder för att bekämpa olaglig invandring får inte undergräva asylrätten. En hög säkerhetsnivå kräver absolut respekt för mänskliga rättigheter och internationellt skydd. Stängda gränser måste undvikas. Vi bör få en rimlig fördelning mellan medlemsstaterna.

UNHCR ska vara en central aktör, både politiskt och finansiellt. Jag vill stanna till lite vid det finansiella. Det är egentligen den europeiska flyktingfonden som är det ekonomiska instrument vi har. Lite grovt räknat går 30 procent till en fast ersättning och 70 procent till en rörlig ersättning. Av dessa 70 procent fördelas 41 miljoner euro i förhållande till hur många som har sökt asyl eller knackat på dörren. 18 miljoner euro, alltså betydligt mindre än hälften, går till dem som faktiskt har erbjudit skydd och även till vidarebosättning. Ska man öka den totala kapaciteten – vilket jag tycker, och jag vet att regeringen också tycker det – måste de ekonomiska incitamenten också följa med.

Sedan har vi en opposition som, utifrån ett alliansperspektiv på migrationsområdet, är lite trevlig eftersom man aldrig är överens. Socialdemokratin älskar en reglerad invandring. Man får komma hit och arbeta, men det måste vara en myndighetsprövning. Man kan titta på hur stor den blev. Mellan 2000 och 2004 fick 1 800 personer permanent uppehållstillstånd för att arbeta. Sedan lagen instiftades den 15 december förra året är siffran 3 990 personer. Egentligen pratar socialdemokratin om reglerad invandring, men kom inte hit och arbeta.

Vänstern är lite mer spretig, men man hävdar på något sätt att det har blivit hårdare och att det har blivit tydligare. Det kom 240 000 människor och sökte asyl 2008. Man kan inte säga att det är hårt, att ingen kommer hit och ingen har möjlighet. Vi har ökat möjligheterna till arbetskraftsinvandring. Om jag får raljera lite även på Vänsterpartiets bekostnad kan jag säga att jag nog tycker att det talas om fri invandring och om att inte

komma hit och arbeta. Vänsterpartiet har en skyldighet att svara på frågan: Hur ökar vi kapaciteten att ge människor skydd? Jag har ställt frågan till Kalle Larsson flera gånger, men jag har inte fått något svar.

Miljöpartiet tycker nog att alla ska komma hit.

Anf. 46 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Så mycket oenighet och så lite tid. Vi får väl koncentrera replikskiftet till att röra några av de frågor som vi kan föra ett resonemang om. Ibland behöver man göra det också och inte bara raljera. Det gör vi oss alla skyldiga till ibland, och det hör också till den politiska debatten.

Jag vill vara tydlig och säga att Vänsterpartiet står för en reglerad invandring. Det har jag sagt från talarstolen många gånger tidigare. Det vet Mikael Cederbratt egentligen om, men han vill misstänkliggöra min position. Det är också en del av den politiska argumentationen, men det är därmed inte sant.

Jag har två frågor som jag också ställde i mitt anförande och som jag inte riktigt har fått något tydligt svar på från Mikael Cederbratt. För det första står det i utskottets majoritetstext, det vill säga det som Mikael Cederbratt själv har varit med om att fatta beslut om, att man ska kunna få ökade möjligheter att söka asyl. Det talas om flera kanaler. Vilka kanaler? Hur ska regeringen i förhandlingarna om Stockholmsprogrammet argumentera för att man ska få bättre möjligheter att söka asyl? Nu talar vi inte om arbetskraftsinvandring. Det kan vi göra en annan gång. Nu talar vi inte om vidarebosättning. Det kan vi också göra en annan gång. Nu talar vi om att söka asyl. Vi talar om dem som Mikael Cederbratt säger kommer och knackar på vår dörr. Hur ska det öppnas fler dörrar för dem? Vilka är de konkreta verktygen, för att använda Mikael Cederbratts eget ord?

För det andra står det att utskottet anser att en hög säkerhetsnivå kräver en absolut respekt för mänskliga rättigheter och internationellt skydd. Om en sådan absolut respekt för de mänskliga rättigheterna inte finns i det slutliga Stockholmsprogrammet, kommer Mikael Cederbratt och Moderaterna då att verka för att vi inte ställer oss bakom det? Eller är respekten för de mänskliga rättigheterna något som är förhandlingsbart också för Mikael Cederbratt?

Anf. 47 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Kalle Larsson talar om ökade möjligheter att söka asyl. Och för att inte underlätta det för mig, vilket jag har full förståelse för att Kalle Larsson inte vill göra, tar han bort kvotflyktingarna som är de flyktingar som i princip är mest utsatta. Det handlar naturligtvis om att vi utökar möjligheterna för kvotflyktingarna. Det är en utökning av möjligheten att söka asyl. Vi kan påverka lagstiftningen uppåt i medlemsstaterna, vilket gör att fler medlemsstater enligt sin mer harmoniserade lagstiftning kan öka möjligheterna till asyl. Det pratas också om förfarande vid skyddad inresa och om att underlätta för humanitära viseringar. Sedan kan man inte säga att vi inte ska prata om arbetskraftsinvandringslagen. Väldigt många människor som rör sig på jorden gör det för att skapa ett bättre liv.

Vi har den hållningen att det ska vara ett absolut skydd för de mänskliga rättigheterna. Det som skiljer oss åt är att vi också vill skapa system och verktyg för att de fungerar i verkligheten. Det har jag inte hört eller sett några exempel på från Kalle Larsson.

Sedan säger också Kalle Larsson att han står för en reglerad invandring, men alla förslag som han ger tar fullständigt bort grunden för den reglerade invandringen genom att handla om amnestier och asyl utan att man har rätt till detta.

Anf. 48 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det sista får väl gå under rubriken allmänna slängar sist i en replikrunda därför att man inte hade något mer att säga. Jag låter det falla platt till marken.

Nu ska vi se vad vi fick för svar. De breddade möjligheterna att söka asyl handlar alltså om vidarebosättning och kvotflyktingar. Då talar vi nog inte om en ökad kvot för Sverige, utan det är alla andra länder som ska göra mer, vad jag förstår. Så kan man förstås argumentera. Ökade möjligheter att söka asyl är något som de andra länderna behöver bli bättre på. Man behöver också höja reglerna för andra länder. Så tror jag att formuleringen var. Så kan man argumentera, och det är en viktig uppgift. Jag är helt överens med Mikael Cederbratt om att det är viktigt att andra länder tar ett större ansvar för världens flyktingar. Det är helt nödvändigt.

Men Sverige har också en del i detta. Den konkreta frågan är: Kan Mikael Cederbratt fundera över frågan om asylviseringar? Humanitära viseringar är något helt annat. Det är ingenting man får använda för att söka asyl. Gör man det ligger det en i fatet att man har kommit hit på falska premisser. Den konkreta frågan handlar om asylviseringar. Står du bakom detta eller inte?

Sedan säger Mikael Cederbratt att regeringen står upp för en absolut respekt för de mänskliga rättigheterna men att det också ska fungera i praktiken. Jag tror att om man inte har en absolut respekt för de mänskliga rättigheterna, det vill säga att de aldrig får brytas – man får inte kränka en enda människas mänskliga rättigheter – kommer det aldrig att fungera i praktiken. Om man inte vidmakthåller den uppfattningen utan går in i olika typer av förhandlingar runt sådana begrepp tror jag att man får problem, för det är i den verkligheten som en massa människor i dag lever.

Det är i den verkligheten där mänskliga rättigheter och rätten att söka asyl är förhandlingsbara som vi ser människor som kommer i bräckliga fartyg över Medelhavet och ibland drunknar. Det var i den verkligheten med förhandlingsbara mänskliga rättigheter som sex barn hittades utanför Gibraltars kust.

Anf. 49 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Vad gäller just kvotflyktingarna tror jag att Sverige mycket väl skulle kunna ta emot fler, och jag tycker nog att vi ska göra det också. Men jag måste ändå säga: Vad är det för fel med att eventuellt öka möjligheterna för kanske 96 000 fler flyktingar att komma till Europa bara för att de nog inte kan komma till Sverige? Jag tror att det är av underordnad betydelse om man är i behov av skydd. Då är det viktig-

ast att få skydd, så jag tycker inte att det går att negligera och säga att det inte är så viktigt eller så noga, utan det är också en viktig del av en harmonisering.

Nej, asylvisering tycker jag inte att man ska ha. Vi har olika system. Vi har bland annat Dublinförordningen som ger en rätt att få sin sak prövad. Sedan tror jag att människor också på sikt snabbare bör få en möjlighet att röra sig som övriga EU-medborgare om de har kommit till en medlemsstat. Men att ha en asylvisering är jag inte beredd att acceptera.

Man kan inte bortse, om man pratar om mänskliga rättigheter, från hur man ska få det att fungera i praktiken. Det går inte att göra det, men det är precis vad Kalle Larsson faktiskt gör. Vad vi säger är att det kräver absolut skydd, de mänskliga rättigheterna är oerhört betydelsefulla, men vi ser också behovet av att hitta system och verktyg så att vi kan uppfylla dem.

Anf. 50 FREDRICK FEDERLEY (c):

Fru talman! Kära kolleger! Vi debatterar i dag Stockholmsprogrammet som är vår möjlighet att påverka planen för Europas samarbete under de kommande fem åren. Vad är det vi ska inrikta oss på, och vad är det som är viktigt i det arbete som vi ska göra?

För den som lyssnar till debatten kanske det framstår som att det här är ett väldigt detaljerat och färdigt program, men så är det absolut inte. Här ligger några första tankar från Europeiska kommissionen som sedan ska lämna det här förslaget till alla nationella kamrar och parlament för att vi ska debattera och ge våra synpunkter på vad vi tycker är viktigt i det här programmet. Sedan återstår det för de nationella regeringarna att komma överens om vad som faktiskt ska utgöra Stockholmsprogrammet. Det är också en arbetsmodell som Europeiska unionen har jobbat med väldigt länge. Om vi inte antar ett Stockholmsprogram kommer Europeiska unionen inte att ha ett arbetsprogram för de kommande fem åren. Därvidlag kommer det att antas ett Stockholmsprogram, men frågan är vad det ska komma att innehålla.

För min del är det framför allt migrationspolitiken som är aktuell att diskutera. Jag kan bli lite förvånad när jag lyssnar till diskussionen här, bland annat om förhandlingsbara mänskliga rättigheter. Det är väl ingen någonsin som har sagt att de ska vara förhandlingsbara! Snarast är det väl så att vi har varit väldigt tydliga med det både från regeringens sida och från socialförsäkringsutskottets sida, och detta vet Kalle Larsson mycket väl eftersom han sitter i utskottet och eftersom han också har läst vårt betänkande och vårt yttrande över det här förslaget. Inte heller har jag hittat någonting i kommissionens förslag som säger att kommissionen öppnar för att vi ska börja förhandla om vad som är mänskliga rättigheter eller börja deala bort dem, utan det här är ett sätt som man väljer att arbeta med politiken på för att skrämna den som lyssnar till debatten. Det finns ingen saklig grund för detta.

Den som har följt den europeiska debatten om migration vet att det finns många olika delar i den. Det finns många saker som vi ofta kritiserar, och det finns många saker som är bra. Här måste vi göra ett vägval. Är det så att vi tror att det blir en bättre europeisk migrationspolitik om varje land för sig beslutar om reglerna och sedan hoppas vi att det blir

bättre? Eller är det så att vi tillsammans kan lyckas dra en del av de länder som jobbar i felaktig riktning åt rätt håll?

Min bedömning och regeringens bedömning är att det blir betydligt bättre för den europeiska migrationspolitiken om vi kan lyckas samarbeta kring grundläggande normer och värderingar och om vi kan få en harmonisering av gällande regler.

Kalle Larsson och jag har debatterat tidigare här i kammaren om hur vi ska agera gentemot vårt broderland Grekland där vi kan se att noll personer, tror jag om det inte hände något i slutet på året, som kom från Irak förra året fick uppehållstillstånd i Grekland. I Sverige var dåvarande siffra som vi hade statistik på ungefär 90 procent. Det här säger någonting om att vi har valt två helt olika linjer i hur vi ska hantera asylpolitiken och migrationspolitiken i Grekland och i Sverige. Då väljer uppenbarligen några partier att säga: Nej, men vi låter Grekland fortsätta så som de gör för då blir det bättre migrationspolitik i Grekland. Det tror jag icke på, utan vad jag tror är viktigt är att vi är tydliga från den här kammaren med att ge inriktningar för vad som ska vara grunden för migrationspolitiken och att vi försöker dra Grekland i den riktning som vi vill se att de rör sig. Regeringen och vi i Allians för Sverige är väldigt tydliga med att det är öppenhet, generositet och rättssäkerhet som ska gälla på migrationspolitikens område.

Det är också någonting som jag tycker att det framstår i Vänsterpartiets reservation som att man efterlyser, fast ni kallar det att ni vill uppgradera de program som redan finns när vi alla, tror jag egentligen, vet att det vi borde göra är att göra riktiga omtag. Frågan är om man med den rättsliga grund som finns i dag kan få en tillräckligt bra första debatt eller om vi ska försöka ta nya tag gemensamt. Jag vet att vi från vänster till höger i denna kammare har en hyfsat gemensam grundsyn på hur migrationspolitiken bör fungera. Sedan tar sig uttrycken lite olika vägar där Vänsterpartiet som i grunden är ett väldigt EU-kritiskt parti med självklarhet är rädda för allt som sker inom den europeiska unionen. Men Kalle Larsson som också var med och diskuterade grönboken om migrationspolitik häromåret vet att det redan i skrivelserna har skett en tonförändring. Oftast när EU producerar texter om migration hanterar man ”problem” och ”illegal invandring”, och man har ofta sett migrationen som ett hot. I de här texterna finns en ny ton där man ser att migrationspolitiken är en förutsättning för fortsatt välfärd inom den europeiska unionen. Jag kan tycka att det kan finnas ett anslag av enkelsidig optimism att vi ska dra nytta av detta i Europeiska unionen, men det är en helt ny attityd som vi inte har sett tidigare.

Jag är också beredd att fortsätta att diskutera hur långt vi ska gå när det gäller arbetskraftsinvandringen. Blue card-systemet som Europeiska unionen har antagit är ett steg på vägen men riktar sig framför allt till en utbildad elit, nämligen de som redan har en akademisk examen och som ofta många gånger redan är efterfrågad arbetskraft och välkomna migranter till den europeiska unionen. Men vi vill, och vår ambition både från regeringens sida och från oss ledamöter i alliansen är, att Europeiska unionen ska komma att omfatta ungefär samma system som vi har antagit och som trädde i kraft den 15 december med arbetskraftsmöjligheter i hela Europeiska unionen som inte bara omfattar den som är välutbildad –

den som är kirurg, läkare eller lärare – utan också den som är arbetare utan akademisk bakgrund.

Vi har kunnat se i Sverige att trots att det är lågkonjunktur och trots att det är massiva uppsägningar i många sektorer finns det fortfarande delar av det svenska näringslivet där man skriker efter arbetskraft. Vi vet att det i sjukvården fortfarande är stor brist på läkare.

Samtidigt som det pågår en lågkonjunktur har vi fortfarande kunnat välkomna nästan 4 000 personer till Sverige som inte konkurrerar med någon annan arbetskraft i Sverige utan där det finns ett stort behov av arbetskraft. Det kan inte vara bara Sverige som befinner sig i den situationen.

Jag tycker att Vänsterpartiet i sin reservation slirar lite när man säger att arbetskraftsinvandringen inte är lösningen på problemet för den som inte får sin rätt till asyl prövad. Nej, det är det absolut inte! Ni har helt rätt. Men det är heller ingen från vår sida som har sagt att detta skulle vara lösningen. Migrationspolitik är ett betydligt bredare fäng som omfattar dels arbetskraftsinvandringen – den som vill komma och jobba i ett annat land ska kunna göra det – dels den andra biten som handlar om rätten att få sin asylrätt prövad. Där finns det mycket vi kan göra, och frågan är då hur man tänker från Vänsterpartiets sida. Det är en allvarligt menad fråga, för ni problematiserar kring att någonting borde göras men ni kommer inte fram till lösningar annat än att man borde uppgradera de program som redan finns till en 2.0-version eller någonting. Men är det inte bättre att Sverige, som har några av världens mest generösa regler både på arbetskraftsområdet och också när det kommer till dem som söker sig till Sverige av flyktinskäl, tar på sig ledartröjan här och att vi försöker att vara eniga från kammaren och driva det här i rätt riktning?

Det är klart att vi inte kan få allt. Vi kommer aldrig att ha en europeisk union där ett land kan säga sitt. Antingen det är en vänsterregering eller en högerregering i Sverige kommer inget land att kunna få allt. Tror inte Kalle Larsson och Vänsterpartiet att det är bättre att vi i Sverige har ledartröjan och formulerar en migrationspolitik inom Stockholmsprogrammet som bygger på att man ska ha rättssäkerhet, som bygger på att det ska vara en generös och human flyktingpolitik? Därvidlag har Kalle Larsson hittills i sina inlägg inte kunnat leverera ett svar.

Vill Kalle Larsson se en politik i en riktning som gäller hela unionen, och som Sverige redan har, eller vill han stänga gränserna och bygga murar mot resten av Europa? Vi har nu vår chans att riva murar runt Europa, och jag tycker att vi ska ta den.

Anf. 51 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag ska börja med att tacka Fredrick Federley för att han ägnar en så stor del av sitt anförande åt att diskutera vår politik. Det är bra, och det visar på de två alternativ som i dag finns i svensk migrations- och flyktingpolitik. Det är i huvudsak den linje som regeringen och Fredrick Federley försvarar och sedan finns det ett alternativ till den. Det är därför vi ser ett utkast till utlåtande om Stockholmsprogrammet och ett alternativt Stockholmsprogram, som jag ber Fredrick Federley att ta del av och fundera kring. När frågor ställs om vilka konkreta alternativ vi har, hur vi vill göra, finns i det alternativa programmet åtminstone försök till svar.

Fredrick Federley frågar mig om det inte är bättre att Sverige har ledartröjan i stället för någon annan. Det beror på vad Sverige driver, vilket väl denna debatt handlar om. Vem är det som ska ha ledartröjan? Är det Fredrick Federley? Är det Tobias Billström? Blir det samma resultat? Jag är inte övertygad om det. Men om ni i nästa val lämnar över ledartröjan till oss ska vi nog se till att den används i precis det syfte som vi hela tiden argumenterat för, nämligen att öppna lagliga vägar för asylsökande.

Min första fråga, precis som tidigare, är därför: Vilka lagliga vägar för att söka asyl vill Fredrick Federley öppna? Jag tror att även den andra frågan framgått med all tydlighet. Om det slutgiltiga Stockholmsprogrammet inte innehåller en absolut respekt för de mänskliga rättigheterna, som Fredrick Federley har skrivit under på att det ska göra, kommer han då att ändå vilja underteckna Stockholmsprogrammet? Eller kommer han att använda den vetorätt som vi trots allt fortfarande har i dessa frågor?

Jag ska i mitt andra replikskifte försöka reda ut frågan om harmoniserad flyktingpolitik. Den är principiellt viktig, men jag har inte tillräcklig talartid kvar för att i denna replik reda ut den.

Anf. 52 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Vi samarbetar väldigt väl i Allians för Sverige, och därför kan vi dela upp vem som talar om vad. Min käre kollega Mikael Cederbratt diskuterade tidigare själva innehållet, och då kan jag ägna lite mer tid åt Vänsterpartiets politik, vilket kan vara både oroväckande och underhållande – till lika delar.

När det gäller ledartröjan kommer vi från Allians för Sverige inte att lämna över den till Vänsterpartiet. Vi kommer inte heller att lämna över den till Socialdemokraterna eller Miljöpartiet, utan vår fulla ambition är att föra den migrationspolitik och den politik vi i övrigt för i Sverige genom att fortsätta att regera efter 2010. Vi kan se att det varit betydligt bättre för Sverige än om oppositionen hade lett landet. Det är jag fullkomligt övertygad om.

För att återvända till Kalle Larssons första fråga, som handlar om lagliga vägar, vill jag säga att vi från Centerpartiets sida lyft fram – även i kammardebatten tidigare – att man till exempel bör hitta sätt för att ha möjlighet att söka asyl via ambassader. Jag kan inte säga att det är lösningen på alla problem, men jag är beredd att pröva den vägen. Sedan kan vi alla räkna ut att det rent praktiskt kan bli svårt på vissa ambassader. Det kommer att behöva göras stora förändringar; vi måste se till att det fungerar rättssäkert och så vidare.

Jag är dock beredd att diskutera detta. Jag ser det nämligen som ett problem när man inom Europeiska unionen hela tiden har diskuterat migrationspolitik utifrån ett problemperspektiv i stället för ett möjlighetsperspektiv. Det var det jag lite grann ville ägna tid åt i mitt anförande, alltså att det finns en annan ton. Jag tror därför att om Sverige får fortsätta att vara aktivt och bidragande i detta kan vi få en ännu bättre ton. Det kan även finnas andra sätt att skapa fler lagliga vägar in i landet, och jag är beredd att också diskutera sådana lösningar. Jag stänger inte någon enda dörr där.

Om det vore så, beträffande användningen av vetorätten, att alla övriga 26 länder krävde att vi ska villkora de mänskliga rättigheterna och sade att de inte tänker respektera dem, och ville försöka få oss att skriva under, då skulle jag nog kräva att vi använde vetorätten. Men inget land kommer att kräva detta. Inte ens de med de mest restriktiva och ibland nästintill vulgära migrationsreglerna skulle kräva detta. Jag anser därför inte att det är en aktuell diskussion.

Anf. 53 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det är klart att ingen kommer att kräva sådana skrivningar, men nog är vi väl erfarna nog för att kunna inse att även om man inte uttryckligen skriver att vi ska kränka de mänskliga rättigheterna kan man komma överens om sådant som ändå innebär en kränkning. Det är vad som sker i dag när Frontex exempelvis vägrar människor rätten att söka asyl. Då kränks de mänskliga rättigheterna. Sverige medverkar i dag till det; det sker fram till den dag då ni i alliansregeringen säger att det inte får förekomma – något som en enad opposition under lång tid har sagt. Kränkningar av de mänskliga rättigheterna sker alltså i verkligheten, även om de naturligtvis inte uttryckligen skrivs in i dokument. Därför får jag väl tolka det så att Fredrick Federley inte är beredd att använda vetorätten, trots att den absoluta respekten, som han och andra efterfrågar, i det kommande Stockholmsprogrammet inte kommer att finnas med. Tills vidare får den tolkningen därför gälla.

Sedan gäller det frågan om harmoniserad flyktingpolitik. Det är en viktig principiell fråga. Den är långt ifrån enkel. Vi har en öppen diskussion om den i vårt parti, och i många andra partier diskuteras den säkert också. I vilken utsträckning ska man ha en gemensam politik, och i vilken utsträckning ska man själva bestämma i varje land beträffande vad som ska gälla? Socialpolitiken, brukar flera borgerliga partier säga, är ett område där vi inte ska ha några överstatliga regler. Det är således inte alltid så att harmonisering gäller, inte för något parti. Inte ens för det allra mest EU-kramande partiet, som jag om en liten stund ska ha ett replikskifte med, kommer det att gälla.

När det gäller flyktingpolitiken tror jag att vi behöver gemensamma insatser. Vi behöver gemensamma insatser inom EU, vi behöver det inom FN, med stöd av UNHCR, och vi behöver definitivt internationella konventioner som länderna åtar sig att införa. Det råder ingen tvekan på den punkten. Det jag motsätter mig är överstatlig lagstiftning som tvingar länder till en viss praxis. Problemet med det har varit, inte principiellt utan i verkligheten, att varje sådant förslag hittills inneburit ökad restriktivitet. Den verkligheten är det dags att också Fredrick Federley möter.

Anf. 54 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Till att börja med måste vi återvända till det som Mikael Cederbratt talade om, nämligen Frontex, som rör EU:s yttre gränssamarbete. Det är alltså ett samarbetsorgan som planerar operationer och så vidare. Sverige bidrar till det samarbetet med bland annat dokumentsorterare. Det är inte så att Frontex tar emot eller gör någon som helst form av asylprövning, utan den görs av de enskilda länder där operationen sker.

Vi hade en sittning, jag tror att det var i juni, med en av Sveriges representanter i Frontex, som gick igenom detta mycket tydligt. Att säga att Frontex nekar någon asyl är alltså helt felaktigt. Det är i så fall det enskilda medlemslandet där operationen sker som gör det, och då är det dit vi ska rikta vår kritik. Om Kalle Larsson vill återgå till ett system där man mer och mer sköter saker och ting nationellt kommer detta problem att bestå. Det problem som Kalle Larsson inledningsvis beskrev, barnen som befann sig på drift på havet utanför Gibraltar, kommer i så fall att bestå, för då har vi ingen möjlighet att påverka det hela.

Jag är fullkomligt övertygad om att vi bör ha en gemensam rättsgrund för detta så att vi också kan välja att påverka varandras länder. I ena stunden står Kalle Larsson och kritiserar – indirekt – Spanien när han säger att de inte hanterar dessa frågor på allvar, inte tar dem på det seriösa sätt som de borde göra – eller såsom Vänsterpartiet och Kalle Larsson önskar. I nästa stund säger han att vi inte ska tvinga dem att ändra på detta. Här måste ni, Kalle Larsson, någon gång komma fram till en hållning om vad ni menar. Om Kalle Larsson menar allvar när han säger att han ömmar för dessa människor bör vi gemensamt kunna agera för att påverka förhållandena. Annars faller det platt när han säger att vi ska låta spanjorerna fortsätta, vilket verkar vara fallet här. Därvidlag faller det hela platt.

När det gäller den absoluta rätten vill jag säga att absolut rätt är mänskliga rättigheter. Absolut rätt är de internationella konventioner som vi skriver på. Jag kan inte se något annat sätt att påverka detta än genom att göra det gemensamt och försöka få in dessa skrivningar i programmen. Hur vi ska villkora det och hur vi ska kunna tvinga länder att följa skrivningarna är nog ännu i mycket en fråga om nationellt självbestämmande.

Anf. 55 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Min utgångspunkt när det gäller migration är att slutna länder, stängda länder, har sämre förutsättningar att utvecklas än länder som är öppna och tillåter att människor kommer och går över gränserna, i underordnade former.

Vi kan se på den svenska historien. Vi har under olika perioder haft kraftig arbetskraftsinvandring, bland annat under medeltiden. I vår egen tid, på 50-talet, kom ett stort antal människor från Italien, Turkiet, Grekland och Finland till Sverige och byggde upp sina liv här. Samtidigt hjälpte de till att bygga upp Sverige.

Vi har haft mycket stor glädje av dessa människor som har velat komma hit. EU har nu öppnat möjligheterna för människor att resa fritt inom EU. Nu handlar också diskussionerna om hur vi ser till och hur vi i Sverige kan bidra till att inte EU:s yttre gränser blir murar. Vi arbetar tillsammans för ett öppet EU som öppnar sig mot omvärlden.

Stockholmsprogrammet, som justitieutskottet har yttrat sig om, lämnar ett förslag till hur man dels ska fortsätta att skapa frihet och rörlighet för medborgarna, dels kunna ställa upp med skydd för människor som är flyktingar. Förslaget till program som vi diskuterar tydliggör fördelarna med EU:s område för frihet, säkerhet och rättvisa.

Trots öppenhet finns det också behov i EU som innanför andra sammanhängande gränser av olika typer av inrese- och utresekontroll. Vi

måste på ett eller annat sätt kontrollera att människor har uppehållstillstånd på grund av att de har arbete eller asylskäl. Den inrese- och utresekontrollen ska naturligtvis utgå från en hundra procentig respekt för mänskliga rättigheter och internationella skyddsprinciper.

Ibland måste också människor lämna Sverige och EU mot sin vilja. Även det ska alltid ske med respekt för enskildas värdighet och i enlighet med internationella principer om att människor inte ska lämnas ut till tortyr, dödsstraff eller förföljelse. Vi har hört här tidigare att det är stora skillnader mellan olika EU-länder. Om hela EU ska kunna erbjuda skydd på ett rättssäkert sätt måste samarbetet utvecklas.

Om Vänsterpartiet skulle få sin vilja fram att vi lämnar EU skulle Sveriges möjligheter att påverka EU:s migrationspolitik upphöra. Om fler EU-länder skulle följa Vänsterpartiets exempel så att EU skulle lösas upp skulle alla förutsättningar för att EU skulle kunna erbjuda en rättssäker och bra flyktingpolitik upphöra.

Det som nu ligger i förslaget är att vi ska utarbeta gemensamma regler och principer för asylansökan och för beviljande av asylansökan. Samtidigt bygger det på att de olika EU-länderna ska visa solidaritet mot tredjeland men också mot varandra. Det talas till exempel om ekonomisk kompensation till olika länder som av olika skäl tar extra stort ansvar när det gäller just flyktingströmmar.

Man föreslår också i förlängningen organ som ska vara rådgivande i asylprocessen och så vidare. Frontex är ett exempel på ett sådant samarbetsorgan som varken är bättre eller sämre än vad de olika länderna själva gör Frontex till.

Utgångspunkten är att regeringen och utskottet, och vårt eget utskott socialförsäkringsutskottet, där är väldigt tydliga i våra kommentarer om Stockholmsprogrammet. Sveriges utgångspunkt är att bättre gränskontroll i EU måste förenas med fler kanaler för laglig invandring.

Där har Sverige gått före och ökat möjligheterna för arbetskraftsinvandring. Det var Vänsterpartiet och Socialdemokraterna som röstade emot det. Hur som helst har vi fått den mest öppna lagstiftningen i EU när det gäller arbetskraftsinvandring inte bara av högutbildad elit. Vi säger också både i utskottet och från regeringens sida att rätten till asyl ska vara grundläggande, och vi säger nej till en utveckling mot stängda gränser.

Jag ska citera lite fritt vad socialförsäkringsutskottet skriver här, med hänvisning till att regeringen också har den inställningen: Åtgärder för att bekämpa olaglig invandring och människosmuggling måste utformas så att de inte undergräver asylrätten eller grundläggande mänskliga rättigheter.

I de sammanhangen vill jag också nämna att det som har debatterats tidigare i dag är så kallad vidarebosättning, kvotflyktingar som genom FN:s försorg kan förmedlas från flyktingläger på olika håll i världen. Vi har från Folkpartiets sida väldigt länge talat om att Sverige borde öka sitt ansvar för att ta emot kvotflyktingar. Vi stöder helhjärtat regeringens arbete med att fler EU-länder ska ansluta sig till vidarebosättningspolitiken.

Det kanske är de värst utsatta, om man nu kan gradera, vilket är svårt. Här handlar det om människor som inte har någon möjlighet att på egen hand ta sig till Europa för att söka asyl. De sitter i eländiga flyktingläger i

Jordanien, Syrien eller vad det kan vara någonstans. Som har sagts tidigare: Skulle EU-länderna bara ta en liten del till och alla länder öppna sig för en liten flyktingström därifrån skulle vi kunna tillsammans hjälpa kanske 100 000 människor.

Fru talman! Jag tycker avslutningsvis att det finns all anledning att bejaka utlåtagandet. Sveriges hållning här är väldigt tydlig. Vi är för öppenhet och en lagreglerad invandring. Men vi värnar samtidigt mycket högt och hundraprocentigt om de mänskliga rättigheterna.

Anf. 56 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag förstår att det vattnas i munnen för en EU-kramare att diskutera själva frågan om medlemskapet. Men fullt så roligt ska vi inte ha i dag. Jag tar gärna diskussion om det vid annat tillfälle. Men det vi diskuterar i dag är utlåtagandet om Stockholmsprogrammet, som det har kommit att kallas. Låt oss föra den diskussionen konkret när det gäller just asylrätten.

Vi föreslår från Vänsterpartiets sida i vårt alternativa Stockholmsprogram tre punkter för asylrätten. Det första handlar om att man ska stoppa Frontex och militariseringen av de yttre gränserna. Den lite romantiska, rödskimrande bilden av Frontex som målas upp av flera av debattörerna här i dag att det är ett slags allmän hjälporganisation tror jag att väldigt få utanför denna kammare kan tro på.

Tvärtom säger även företrädare för EU-kommissionen som jag själv har talat med att ett av Frontex syften är att hålla människor utanför unionen. Men det är möjligt att borgerliga företrädare här har mer kunskap om vad Frontex sysslar med än Frontex självt. Jag tror det inte. Det är därför en av våra punkter att avmilitarisera de yttre gränserna och Sveriges yttre gräns.

Det andra är lagliga vägar för att söka asyl. Vi kan diskutera andra frågor som arbetskraftsinvandring och annat vid annat tillfälle. Det finns ingen i kammaren som är motståndare till detta. Däremot är lagliga vägar att söka asyl intressant. Hur ser Ulf Nilsson och Folkpartiet på det? Är asylviseringar fortfarande någonting som Folkpartiet driver, och får ni i så fall med er till exempel Moderaterna på ett sådant krav? Ställer regeringen ett sådant krav i förhandlingarna om Stockholmsprogrammet?

För det tredje kommer vi så länge vi har en flyktingpolitik som ser ut som den nu gör att ha papperslösa. De bör ha rättigheter, och det bör finnas med i Stockholmsprogrammet. Det gäller rätt vård på lika villkor och rätt till skola för barnen. Dessutom tror vi att det är dags att genomföra en regularisering.

Hur ser Folkpartiet på de konkreta förslagen till förändringar?

Anf. 57 ULF NILSSON (fp) replik:

Fru talman! EU-gränsen behöver naturligtvis bevakas mot allt möjligt. Kalle Larsson får det ibland att låta som att de enda som försöker ta sig över gränserna är flyktingar, men vi har mycket att tänka på. Vi har narkotikasmuggling och trafficking. Det finns också mycket kriminalitet mellan EU-länderna, utanför EU och inne i EU.

Vi måste ha en effektiv gränskontroll. Målet måste vara att ha en gränskontroll som har vissa resurser. Man måste också ibland kunna fånga människor, till exempel narkotikahandlare eller traffickinghajar.

Samtidigt måste personalen vara välutbildad och tillgodose människors behov av att till exempel få en asylansökan framställd och så vidare.

Det är så vi ska utveckla Frontex. Det är därför Frontex helt enkelt blir det som EU-länderna vill att det ska bli. Det är gemensamma resurser och ett gemensamt informationssystem för gränskontroll, och detta behöver EU. Om man tänker efter tror jag inte att någon tycker att vi inte borde ha en gemensam gränskontroll i EU. Det vore orealistiskt att tycka så.

Men budskapet ska vara tydligt: Frontex ska inte utvecklas till en organisation som urskillningslöst fängslar människor och kör i väg dem utan att deras förfrågningar blir tillgodosedda. Det har den svenska regeringen också sagt tydligt på många sätt; en effektiv gränskontroll får inte utesluta att asylrätten värnas. Det kommer igen på flera ställen.

För tillfället tror jag att den mest realistiska vägen när det gäller lagliga vägar att söka asyl är att gå vidare med det vi kallar kvotflyktingar och vidarebosättning. Vi har där en möjlighet att få många länder att ställa upp på att gemensamt i samarbete med EU ta emot sådana flyktingar.

Papperslösa behöver vissa grundläggande mänskliga rättigheter. Jag återkommer till detta i nästa svar.

Anf. 58 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det ser jag fram emot, för den verklighet vi ser i EU i dag är att papperslösa jagas av polis. Det är inte bara Nicolas Sarkozy utan ganska många som har uppfattningen att papperslösa ska kastas ut – kosta vad det kosta vill. Detta finns också emellanåt i uttalanden från den svenska migrationsministern, som inte är här och kan försvara sig. Ulf Nilsson får väl göra det i hans ställe.

Ulf Nilsson har förstås rätt i att det är naturligt att om man har gränser – vilket man har i världen och ska fortsätta att ha under överskådlig tid – ska man se till att bevaka vem som kommer in och vem som kommer ut. Det finns ingen motsättning i det. Det finns inte heller någon motsättning i att vi precis som Ulf Nilsson vill ta itu med trafficking, narkotikahandel, grov kriminalitet och även annan kriminalitet, för all del. Där går inte skiljelinjen.

Men skiljelinjen kanske går någon annanstans. Jag vet inte, och det är därför jag frågar. Ulf Nilsson säger att man behöver bevaka gränserna mot allt möjligt. Åtminstone vi menar att en sak man inte behöver bevaka gränserna mot är asylsökande. Det är detta som är problemet med Frontex arbete i dag. Som jag sade uttrycker företrädare för kommissionen själva att ett av syftena är att hålla människor utanför EU:s gräns. Man anser att människor inte har rätt att söka asyl om de inte kommer in på EU:s territorium. Vad tänker Ulf Nilsson se till att regeringen i detta avseende driver i förhandlingarna om Stockholmsprogrammet?

Jag förstår att Ulf Nilsson hellre pratar vidare om bosättning och kvotflyktingar än om asylviseringar. Min skarpa fråga var: Anser Ulf Nilsson att asylviseringar vore en bra idé att åtminstone fundera över? Och i så fall: Hur går han och Folkpartiet till väga för att det också ska bli regeringens ståndpunkt? Vi hörde Mikael Cederbratt i ett tidigare replikskifte säga att detta inte är någonting som Moderaterna driver. Splittringen på allianssidan börjar bli ganska uppenbar även i det här

avseendet. Så svara nu på den konkreta frågan i stället för att svara på annat!

Prot. 2009/10:3
16 september

Anf. 59 ULF NILSSON (fp) replik:

Fru talman! Så kallade asylviseringar kan diskuteras. Det finns för- och nackdelar med dem. Men mitt korta svar är att i dagens läge, när vi har möjlighet att åstadkomma någonting i EU-förhandlingarna, gäller det att öka den lagliga vägen genom att satsa på vidarebosättning. Det satsar också Folkpartiet på och stöder alliansen inför de närmaste årens arbete.

När det gäller Frontex tycker jag att regeringen är tydlig i de utdrag ur utlåtandet jag har nämnt. Sverige kommer att lyfta fram och försöka hitta lösningar på den inbyggda motsättning som kan finnas mellan att å ena sidan ha en effektiv gränskontroll, å andra sidan låta människor som kommer till gränsen få sina asylskäl prövade.

Detta sägs så tydligt här att om vi över huvud taget ska vara med i diskussionerna om Stockholmsprogrammet kan det inte sägas tydligare. Jag tycker egentligen att Kalle Larsson borde vara nöjd, för det står så tydligt att om asylrätten är om inte helig så åtminstone hundraprocentig. Den ska värnas.

När det gäller papperslösa kommer grundfrågan upp. Om en människa kommer in utan arbetstillstånd och utan flyktingstatus – ska han eller hon då ha rätt att stanna? Jag tycker inte det. Jag tycker att människor som är här utan tillstånd till sist ska avvisas på ett respektfullt och värdigt sätt, under förutsättning att man inte skickar människor till förföljelse, dödsstraff och så vidare. Där finns en inbyggd motsättning. Problemet är vissa länder som utnyttjar dessa stackars människor som svart arbetskraft och sedan plötsligt, för att ställa sig in hos någon opinion, börjar jaga dem efter det att de har jobbat i landet i flera år. Det är naturligtvis negativt.

Det är helt känt att Folkpartiet länge har drivit att även människor som vistas illegalt i ett land ska ha vissa mänskliga rättigheter, till exempel rätt till vård. Jag hoppas att den utredning om detta som regeringen har utlovat kommer snart. På den punkten är Folkpartiet glasklart.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 7 §.)

5 § Sveriges antagande av rambeslutet om ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder för brottsmisstänkta

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2008/09:JuU29
Sveriges antagande av rambeslutet om ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder för brottsmisstänkta (prop. 2008/09:192).

Anf. 60 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Utskottsledamöter! Det är trevligt att se er igen. Jag börjar med att yrka bifall till vår reservation.

*Ett område med frihet,
säkerhet och rättvisa i
allmänhetens tjänst*

*Sveriges antagande av
rambeslutet om
ömsesidigt erkännande
av beslut om
övervakningsåtgärder
för brottsmisstänkta*

Vänsterpartiet anser att det är en mycket angelägen uppgift att bekämpa brottslighet. Den måste givetvis ha högsta prioritet. Detta gäller nationellt liksom internationellt. För att bibehålla tilltron till rättsväsendet är det också viktigt att en person som har begått ett brott inte kan gömma sig undan rättvisan genom att fly till ett annat land inom EU.

Samtidigt är det bra att åtgärder vidtas så att inskränkningen av rörelsefriheten för den enskilde i avvaktan på rättegång blir så liten som möjligt. Vi från Vänsterpartiet tycker att föreliggande förslag till beslut, som syftar till att införa regler i denna riktning, är bra. Men vi tycker ändå att det finns så stora brister i förslaget att det inte bör godkännas.

Rambeslutet handlar om icke frihetsberövande, straffprocessuella åtgärder som skulle kunna vidtas mot en brottsmisstänkt som har återvänt till ett land där han eller hon har sin hemvist i avvaktan på rättegång. I propositionen beskrivs åtgärder som bland annat besöksförbud och tillträdesförbud. Dessa åtgärder är dock inte sådana som åberopas i rambeslutet.

Jag har lite att säga med anledning av den debatt som vi nyss har fört. Det finns många liknelser. Vi tar en ram, men den innehåller ingen följdlagstiftning. Vi har alltså svårt att greppa över vad det egentligen är vi beslutar om. Så har det varit genom åren; riksdagen har godkänt ett antal rambeslut.

Vi vill återigen från Vänsterpartiet framhålla den principiella kritiken mot detta sätt att lagstifta. Det kan inte anses vara tillfredsställande i ett demokratiskt perspektiv att riksdagsledamöter ska godkänna en framtida lagstiftning som man inte kan överblicka.

Kritiken mot förslaget delas av exempelvis Advokatsamförbundet. Som jag precis har beskrivit har regeringen valt att peka på lagstiftningskomplex som i dag inte faller inom ramen för rambeslutet. Om detta innebär att regeringen menar att detta ändå ska användas måste de nämnda lagarna göras om. Då bör riksdagen veta på vilket sätt det ska göras. Om inte detta är tanken måste man självfallet fråga sig varför denna genomgång finns med i propositionen.

Det finns kritik mot förslaget. Till exempel skriver JO i sitt utlåtande, förutom den principiella kritiken mot lagstiftningsförfarandet, att den dubbla straffbarheten bör bibehållas när det gäller listbrotten och att en förklaring bör avges gällande detta.

I rambeslutet finns också åtgärder uppräknade som är helt främmande i den svenska rättsordningen. Det gäller bland annat ett system med borgen – en åtgärd som aldrig har tillämpats i Sverige. Ytterligare kritik mot rambeslutet gäller de ekonomiska åtaganden som kan komma.

I propositionen finns det ingen genomgång av vilka lagstiftningsåtgärder som kommer att bli nödvändiga att genomföra i Sverige. Det är en stor brist. Det finns heller ingen kostnadsberäkning. Vi anser att en ordentlig genomgång av den svenska lagstiftningen måste till för att det ska vara möjligt för riksdagen att fatta beslut om detta rambeslut. Att riksdagen inte har någon kunskap om de lagar man beslutar om är inte rimligt, anser Vänsterpartiet.

Utskottsmajoriteten säger själv i betänkandet att för ett genomförande av rambeslutet krävs det förändringar i svensk rätt. Det kan som regeringen anför förutsättas att lagstiftningsarbetet i vissa delar är komplice-

rat och kräver noggranna analyser, framför allt mot bakgrund av att något motsvarande samarbete inte finns för närvarande.

Man säger också från utskottsmajoriteten, och det tycker jag är bra, att man kan instämna i motionärens uppfattning såtillvida att riksdagen skulle få ett ännu bättre underlag för sitt ställningstagande om ärendet om godkännande av rambeslut skulle beslutas på samma sätt som andra internationella överenskommelser.

Sedan finns det ett annat inslag i det här. Det är att man vidrör det så kallade Lissabonfördraget som inte är antaget än. ”Rambeslut som förhandlats fram men inte antagits när Lissabonfördraget träder i kraft kommer att förfalla. Om detta rambeslut skulle förfalla skulle införandet av en gemensam ordning för överförande av icke frihetsberövande övervakningsåtgärder inom EU fördröjas avsevärt.”

Därför har jag en fråga till utskottsmajoriteten. Är det här så bråttom att man måste trycka igenom det av rädsla att det kanske inte blir något Lissabonfördrag? Är det inte bättre att ha med en följdlagstiftning och att vi har ett rejält underlag att ta ställning till? Är det av rädsla att Lissabonfördraget inte blir antaget som man har denna brådska?

I detta anförande instämde Kalle Larsson (v).

Anf. 61 MEHMET KAPLAN (mp):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till den reservation som Miljöpartiet har tillsammans med Vänsterpartiet. Egentligen tog Lena Olsson upp allt väsentligt i vår reservation. Jag instämmer till fullo där.

Rambeslutsförandet är problematiskt. Vi har här i riksdagen genom åren godkänt ett antal rambeslut. Varje gång reser sig frågan hur man kan godkänna en framtida lagstiftning som man inte kan överblicka. Det demokratiska underskottet borde oroa och bekymra mina kolleger i utskottet.

Den kritik vi har delas med olika remissinstanser, bland annat Advokatsamfundet. Det hade varit på sin plats med en tydlig förklaring. Utskottsmajoritetens text tar inte upp det här tillräckligt tydligt.

Med det vill jag än en gång yrka bifall till vår reservation.

Anf. 62 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Eftersom vi socialdemokrater i sak inte har någonting att invända vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 63 JOHAN LINANDER (c):

Fru talman! Jag kommer inte att bli lika kort som tidigare talare. *Sveriges antagande av rambeslutet om ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder för brottsmisstänkta* är en ganska lång och komplicerad titel, men bakom den döljer sig ett mycket bra förslag.

Tyvärr händer det att svenska medborgare begår brott i andra länder. Det händer också att medborgare från andra länder begår brott här i Sverige. Även om ett sådant brott inte är så grovt att det i normala fall skulle föranleda en häktning om det hade varit en gärningsman från det egna landet händer det att personer från ett annat land häktas, eftersom man anser att det finns för stor fara för att personerna ska lämna landet och sedan inte komma tillbaka till den rättegång som väntar.

Prot. 2009/10:3
16 september

*Sveriges antagande av
rambeslutet om
ömsesidigt erkännande
av beslut om
övervakningsåtgärder
för brottsmisstänkta*

Det är just därför det här rambeslutet behövs, för genom rambeslutet om ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder för brottsmisstänkta ska samma regler kunna gälla för det egna landets medborgare som för medborgarna från andra EU-länder. En av de konkreta vinsterna med det är att man inte ska behöva hålla personer häktade bara av den anledningen att de annars kanske inte skulle komma tillbaka till rättegången.

Det egna landet garanterar att man återför den personen om han inte kommer frivilligt. Dessutom garanterar man att de övervakningsåtgärder som beslutas ska skötas.

Det finns tråkiga exempel på att svenska medborgare har fått sitta lång tid i häkte i andra EU-länder. Man önskar att det inte var så. Vi har diskuterat mänskliga rättigheter tidigare här. Tyvärr är inte alltid häktningstiderna som vi skulle vilja se dem. Det kan handla om månader och till och med om år. Det är klart att de personerna och de personernas släktingar och vänner mycket hellre ser att de kan komma tillbaka till Sverige i väntan på rättegång.

Är det ett grovt brott som har begåtts blir det häktning i alla fall. Då kvittar det om man är i det egna landet eller om man kommer från ett annat land när man begår brottet. Är det ett grovt brott är det säkert skäl för häktning, men i många andra fall blir det häktning trots att de grunderna inte finns. Nu ska vi kunna komma ifrån det, och det bra.

Mot denna bakgrund, fru talman, är det svårt att förstå att Vänsterpartiet och Miljöpartiet säger nej till detta förslag. Frågan är om ni tycker att det är bättre att svenska medborgare sitter häktade i månader och kanske år innan rättegång än att de får komma tillbaka till Sverige, även med övervakningsåtgärder, och kan leva ett något mer normalt liv och sedan återvända när det blir dags för rättegång. Jag tycker att vi borde kunna vara överens om att det är en rätt bra väg att gå.

I reservationen pekar Vänsterpartiet och Miljöpartiet på två saker, dels är det formalia, dels att systemet med borgen finns med i rambeslutet. Det skulle vara främmande för den svenska rättsordningen. Det är det. Vi har inget borgenssystem här i Sverige.

Om vi börjar med formalia håller jag med Vänsterpartiet och Miljöpartiet om att det vore bättre om vi hade kunnat anta rambeslutet samtidigt som det förelåg förslag på lagändringar. Det har vi tagit upp många gånger och debatterat många gånger, inte minst under den förra mandatperioden när vi hade en socialdemokratisk regering som stöttades av just Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Samtidigt ska man lägga märke till att i propositionen finns det en genomgång av vad som behöver göras i svensk lagstiftning för att genomföra det här rambeslutet. Det är en genomgång på 20 sidor. Men trots att det är en ordentlig genomgång har vi ett sådant lagstiftningssystem att det behövs ytterligare utredningar, remissrundor med mera innan vi antar en ny lag. Och det tar lite tid.

Då är frågan: Ska alla andra EU-länder sitta och vänta på att vi blir klara? Omvänt händer det att det tar tre, fyra, fem, kanske tio år innan alla länder har genomfört rambeslutet. Skulle vi ha ett sådant system att rambeslutet inte börjar gälla förrän alla har genomfört dem skulle det bli väldigt trögt att komma framåt i EU-maskineriet. Det är trögt nog som det är.

Om vi går över till borgenssystem kräver det en förklaring av hur det här rambeslutet är upplagt. Det finns två delar i rambeslutet. Det ena är övervakningsåtgärder som vi kommer att bli skyldiga att genomföra. Det andra är frivilliga åtgärder.

De åtgärder som måste genomföras är när den misstänkte har en skyldighet ”att meddela den behöriga myndigheten i den verkställande staten varje byte av hemvist, i synnerhet för mottagande av kallelser att närvara vid ett förhör”. Jag citerar här, därför blir det ett lite tråkigt språk. Det är när den misstänkte har skyldighet ”att inte besöka vissa ställen, orter eller fastställda områden”, när den misstänkte har en skyldighet ”att stanna kvar på anvisad ort”, när den misstänkte har en skyldighet ”att efterleva begränsningar av möjligheten att lämna den verkställande statens territorium”, när den misstänkte har en skyldighet ”att vid bestämda tidpunkter anmäla sig hos en viss myndighet” och när den misstänkte har en skyldighet ”att undvika kontakt med vissa personer med anknytning till brottet eller brotten”.

Detta ser inte jag som några konstigheter. Det är inget som är direkt främmande i den svenska rättsordningen, som jag ser det.

Om vi däremot går över till de åtgärder som är frivilliga att övervaka är det när den misstänkte har en skyldighet att avstå från viss verksamhet med anknytning till brottet, vilket till exempel kan gälla ett angivet yrke som han eller hon inte ska få syssla med, när den misstänkte har en skyldighet att inte framföra fordon, när den misstänkte har en skyldighet att deponera en viss summa pengar, det vill säga borgen, när den misstänkte har en skyldighet att genomgå terapeutisk behandling eller behandling för beroende eller när den misstänkte har en skyldighet att undvika kontakt med vissa föremål i samband med brottet.

Om man går igenom den uppräkningsdelen är det klart att där finns en del övervakningsåtgärder som är något mer udda inslag i vårt rättssystem, till exempel borgen. Men att vi antar rambeslutet tvingar oss inte att genomföra de frivilliga åtgärderna.

Däremot kan man ställa sig frågan: Är det inte bättre för den misstänkte att Sverige accepterar borgenssystem i så speciella fall, om alternativet är att sitta häktad i ett annat land i månader eller år. Jag tror att den misstänkte mycket hellre skulle se att det finns ett fungerande system för hur Sverige även skulle kunna övervaka en sådan åtgärd, även om vi normalt sett inte har det i vårt rättssystem.

Fru talman! Visst finns det frågetecken när det gäller exakt hur det här rambeslutet ska genomföras i svensk lagstiftning, men dessa frågetecken är inte så stora att det är värt att vägra godkänna lagförslaget. Det Vänsterpartiet och Miljöpartiet gör är att de säger till de svenskar som sitter häktade i andra EU-länder i dag, och det finns tyvärr sådana, att ni får sitta kvar på häktet därför att vi tycker att formalia är viktigare än att vi ska komma framåt i den här frågan gemensamt inom EU. Det blir de faktiska konsekvenserna av att avslå propositionen.

Jag är däremot glad åt att Socialdemokraterna ser behovet och ställer sig på alliansens sida. Jag beklagar att Vänsterpartiet och Miljöpartiet i sitt fortsatta EU-motstånd tackar nej till att underlätta för svenska medborgare som misstänks för brott i andra EU-länder.

Med detta vill jag yrka bifall till förslagen i betänkandet och avslag på reservationerna.

*Sveriges antagande av
rambeslutet om
ömsesidigt erkännande
av beslut om
övervakningsåtgärder
för brottsmisstänkta*

Anf. 64 LENA OLSSON (v) replik:

Fru talman! Jag sade i mitt anförande, Johan Linander, att även om det är positivt att föreliggande förslag till beslut syftar till att införa regler i denna riktning har vi från Vänsterpartiet en viss kritik mot det.

Jag skulle vilja ställa en fråga till dig. Man kan ju associera till den långa debatt som vi har haft. Jag ska försöka fatta mig kort, för vi har faktiskt en till debatt som vi ska hinna med. Jag kan känna lite för Vänsterpartiets del att nu är vi där igen, om vi relaterar till den föregående debatten, att vi ska ta ställning till något som vi inte kan överblicka. Det är just när det gäller följdlagstiftningen. Jag förstår ju att Johan Linander också känner igen detta därför att jag vet att det har varit väldigt mycket kritik gentemot den förra regeringen. Jag ställde också en fråga i mitt anförande.

Är det så bråttom med det här, eftersom man relaterar till Lissabonfördraget som ännu inte har antagits. Är det så akut att få igenom det här att man inte kan följa upp med en följdlagstiftning? I utskottet säger man att det krävs en grundlig analys. Det är inte så enkelt med den följdlagstiftning som kommer. Det verkar behövas ett ganska omfattande och avancerat arbete. Är det då viktigare att vi trycker igenom det här utan att vi kan överblicka det? I grunden har vi ändå en positiv inställning.

Anf. 65 JOHAN LINANDER (c) replik:

Fru talman! Egentligen är det ju bra att vi är överens om att de här reglerna behövs. Det är positivt så att säga. Men avslag på propositionen innebär ett nej. Det kan vi inte komma ifrån. Jag tycker faktiskt att man kan, om jag ska använda det ord som Lena Olsson använde, överblicka vilken svensk lagstiftning som behövs om man läser genomgången av kap. 6 i propositionen. Vi kan inte säga exakt hur lagstiftningen ska se ut, men överblicka den tycker jag nog att vi kan.

När det gäller Lissabonfördraget är problemet alltså att det som inte har genomförts innan Lissabonfördraget träder i kraft kommer att ta ganska lång tid innan det kan genomföras. Då måste man backa tillbaka. Det är ju en helt ny beslutsprocess, bland annat ska Europaparlamentet få ett helt annat inflytande även inom tredjepelarfrågorna. Det betyder att antas inte förslaget innan Lissabonfördraget träder i kraft kommer det förmodligen att ta åtminstone ytterligare ett år innan vi har detta på plats. Då tycker jag att det är bättre att vi antar det nu. Vi kan hjälpa de svenska medborgare som faktiskt sitter häktade i andra EU-länder att få komma hem i väntan på rättegång.

Anf. 66 LENA OLSSON (v) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis som Johan Linander säger att man tänker på de människor som sitter häktade. Det gör vi också naturligtvis, men det kommer också att ske framöver. Då associerar jag till att det kanske är bra att följdlagstiftningen är på plats.

Utskottsmajoriteten säger ju själv att man, som regeringen anför, kan förutsätta att lagstiftningsarbetet i vissa delar är komplicerat och kräver noggranna analyser, framför allt mot bakgrund av att något motsvarande samarbete inte finns. Man säger alltså själv att det här inte är någon liten sak utan det är ganska omfattande. Då måste vi från Vänsterpartiet prote-

stera. Vi antar en ram men vi känner inte till innehållet. På det viset sätts ju demokratin också ur spel.

Jag skulle hellre låta det få ta lite längre tid så att vi har med allt underlag som vi behöver för att fatta beslut.

Anf. 67 JOHAN LINANDER (c) replik:

Fru talman! När man säger att vi ska låta det ta lite längre tid är det inte bara så att vi får lite längre tid på oss i Sverige utan då säger vi också att det ska ta lite längre tid för de andra 26 länderna. Säger vi att de andra 26 länderna ska vänta lite längre tid på oss i det här fallet får vi så klart också acceptera att vänta lite längre när något av de andra 26 länderna tycker att de behöver mer tid för att genomföra lagstiftning. Om vi inte har det här tvåstegsförfarandet, att länderna först antar rambeslutet, blir det en mycket trögare process.

Samtidigt vet Lena Olsson att jag också tycker att det skulle ha varit bra om vi hade haft följdlagstiftningen på plats. Men det får man ställa mot att stressa igenom en ny svensk lag utan att den går igenom den normala lagstiftningsproceduren. Då tycker jag ändå att det är viktigare att vi tar det lite lugnt med hur formuleringarna exakt ska se ut i en ny svensk lag. Innehållet i den nya lagen kan man utifrån det här säga kommer att bli ungefär så och så, men de exakta formuleringarna är inte lika lätta att få fram så snabbt.

I grunden är vi överens om att det här behövs. Vi är överens om att det behövs en följdlagstiftning, vi är överens om att det hade varit bra om följdlagstiftningen hade funnits på plats redan nu, men vi är inte överens huruvida vi i dag ska säga åt dem som sitter häktade i andra EU-länder att de får vänta ytterligare lite innan de kan komma hem i väntan på rättegång. Där är vi tydligen inte överens.

Anf. 68 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Herr talman! Det här rambeslutet stärker den enskildes rätt i Europa. Med ett fint juridiskt ord presumerar beslutet den anklagades oskuld. Det förutsätter att en människa är oskyldig till dess man har blivit dömd. Det handlar alltså om att värna rättsstatens principer i hela unionen.

Det här rambeslutet handlar inte om påföljder. Det handlar inte om straff, det vill säga det som har hänt efter att man har dömts, utan, precis som Johan Linander har förklarat, det handlar om övervakningsåtgärder av en misstänkt innan det har hållits en utredning och en rättegång. Det här innebär att vi kommer att slippa onödigt långa häktningstider. Det gäller de fall där man normalt sett inte befinner sig vara häktad när man begår ett brott eller misstänks för ett brott i sitt hemland men gör det någon annanstans.

Förslagen i sin korthet betyder till exempel att en svensk som begår en dumhet i Grekland eller Spanien ska kunna komma tillbaka till Sverige. I Sverige är det svensk lagstiftning som gäller. Det är den som ska tillämpas. Sverige är så kallad verkställansstat. Då är det de övervakningsåtgärderna som ska gå in. Vi använder alltså våra principer.

Det kommer att krävas dubbel straffbarhet. Det brott man är misstänkt för ska vara ett brott i båda länderna med ett undantag, de så kallade listbrotten. Det är beslut som vi redan har fattat i Sveriges riksdag. Det finns ett antal punkter i artikel 14. Det är brott som vi i Europa har

*Sveriges antagande av
rambeslutet om
ömsesidigt erkännande
av beslut om
övervakningsåtgärder
för brottsmisstänkta*

kommit överens om är så pass allvarliga att de kräver åtminstone tre års fängelse. Det är så pass grova brott, till exempel terrorism, människohandel, sexuellt utnyttjande av barn och liknande brott. Där gäller rent formellt inte dubbel straffbarhet. Det finns dock i praktiken undantag, och de tänker jag komma in på.

För att bli häktad i Sverige krävs att man misstänks för ett brott som ger åtminstone ett års fängelse, eller att det finns en risk att man flyr, eller att det finns risk för så kallad kollutionsfara, det vill säga försvårande av utredningen genom att ta bort bevis eller genom att på annat sätt se till att utredningen blir inkorrekt, eller att det finns så kallad recidivfara, det vill säga att man fortsätter med sin brottslighet. Det kan till exempel gälla organiserad brottslighet.

Förslaget om rambeslut innehåller ett antal olika övervakningsåtgärder. Det är en yttre ram. I praktiken är rambeslutet utformat så att varje land ska kunna tillämpa den lagstiftning det har, även om det naturligtvis kommer att finnas ett behov av att se över svensk lagstiftning när detta ska implementeras. Men i praktiken är det inga direkta anvisningar.

Vad är då syftet? Det har tidigare uttalats klart av inte minst Johan Linander. Syftet är att ingen ska sitta häktad i onödan, att människor från början ska anses vara oskyldiga. Då kan man fråga sig retoriskt, herr talman, om någon kan vara emot detta. Jodå, det kan man om man är vänsterpartist, till min förvåning även om man är miljöpartist, och till min ännu större förvåning om man ansluter sig till argumentationen till fullo.

Lena Olsson har här i kammaren uttalat viss kritik mot förslagen eller att hon i grunden är positiv. Det stämmer inte riktigt överens när vi läser vad Vänsterpartiet har lämnat in för förslag till riksdagen, det vill säga den motion som väcktes på propositionen. Det är inte viss kritik, och det finns ingen positiv anda i den. Tyvärr kan jag konstatera att man i sin EU-kritik och i sitt motstånd mot unionen som sådan blandar ihop olika delar, dels konspirationsteoretiska skäl, dels rena missförstånd, dels i lagom kompott en hel del felaktigheter.

Motionen väcktes den 10 juni, och det kan vara en förklaring, men det finns anledning att titta igenom innehållet i motionen. Men först ska jag säga att jag håller med Lena Olsson på en viktig punkt, nämligen att rambeslut inte känns bra. Det är inget bra system. Vi från Moderaterna har även under tidigare mandatperioder valt att kritisera systemet. Dock finns detta eftersom det är på det sättet vi i fördragen har valt att lösa problemen i Europa. Vi har det här tills vi kommer på något bättre.

Vi har kommit på något bättre. Vi tänkte nämligen lösa problemet. Det heter Lissabonfördraget. Det är så vi löser problemet med ramförslaget. Vad säger Vänsterpartiet då om Lissabonfördraget för att få bort beslutssystemen med rambeslut? Jo, de säger nej till det också. Då kan vi misstänka att de är så EU-kritiska och vill så gärna kritisera att de helst inte vill ta bort vad de kritiserar eftersom då försvinner skälet till att kritisera. Men det är inte särskilt produktivt.

Vad står i motionen? Jag tror att det har gått fort. Där står att remisskritiken mot förslaget är omfattande. Jaså? Om man går igenom punkt för punkt i lagförslagen är det så att remissinstanserna delar regeringens bedömning eller att remissinstanserna delar i huvudsak regeringens bedömning. Mer omfattande är inte kritiken från remissinstanserna.

Vad har man då hängt upp sig på? Jo, bland annat Advokatsamfundet. Det är ett kortfattat yttrande från Advokatsamfundet. Advokatsamfundet kritiserar, precis som jag och Lena Olsson, systemet med rambeslut. De säger också att de tycker att det ska finnas grundläggande rättssäkerhetsaspekter. Det är ingen kritik utan det är något vi generellt sett kräver och något som finns med i propositionen.

Man tar upp JO:s kritik. Förslaget hänger nära samman med den europeiska arresteringsordern. Då hade JO exakt samma kritik, nämligen de så kallade listbrotten – som jag nämnde tidigare. JO framför nu samma kritik som då. Dock kan vi konstatera att Sveriges riksdag har gjort en annan bedömning än JO. Däremot har Vänsterpartiet slutat använda sig av de remissinstanser man tidigare använde sig av. När det skedde en genomgång av listbrotten och beslut fattades hängde man upp sin argumentation på Justitiekanslerns kritik. Det aktar man sig nogsamt för att göra den här gången. Vad säger Justitiekanslern om det här rambeslutet? Justitiekanslern har ingen erinran mot förfarandet. Justitiekanslern tycker till och med att det är angeläget att man skyndar sig att genomföra detta så att inga svenskar ska sitta häktade i onödan. Dessutom konstaterar Justitiekanslern att det inte hindrar medlemsstaterna från att tillämpa sina konstitutionella bestämmelser om bland annat tryck- och yttrandefriheten, och Justitiekanslern har inte funnit någon anledning till invändningar mot förslaget att riksdagen ska godkänna rambeslutet.

När det var fråga om den europeiska arresteringsordern var Vänsterpartiets främsta argument det Justitiekanslern framförde. Det håller man sig nogsamt undan från nu.

Tryck- och yttrandefriheten är alltså inte längre ett skäl. Det anges tydligt i beslutet i punkt 17, nämligen ”rätt till prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet, yttrandefrihet i andra medier och religionsfrihet”. Det fastställs i rambeslutet.

Vänsterpartiet påstår att det här kommer att innebära stora ekonomiska åtaganden. Då vill jag kort påpeka att frihetsberövande kostar bra mycket mer pengar. Att inte frihetsberöva någon i onödan sparar pengar. Jag vill också tala om för Vänsterpartiet att om man är oroad över åklagarnas möjlighet att klara sin ekonomi tillför den här regeringen i den kommande budgeten 20 miljoner för innevarande år och ytterligare 50 miljoner kommande år.

Vänsterpartiet förvånar mig inte, men Miljöpartiet förvånar mig. Miljöpartiet har talat om att man har en annan syn på politiken. Det är nu inte som vid debatten om den europeiska arresteringsordern. Då sade Miljöpartiet att man är emot en vidare samordning av rättssystemen. Det var det man konkret motsatte sig. Nu är Miljöpartiet positivt till EU, men varför är man emot EU-samarbete?

(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Hansson (m).

Anf. 69 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Det finns bara en reservation med anledning av den här propositionen, och det är Vänstern och Miljöpartiet som står bakom den. Vi har redan hört en del om det. Jag är glad att Socialdemokraterna tillstyrker propositionen – det är väldigt bra att de förstår vikten av den.

*Sveriges antagande av
rambeslutet om
ömsesidigt erkännande
av beslut om
övervakningsåtgärder
för brottsmisstänkta*

Jag instämmer naturligtvis helt och fullt i den inledning som reservanterna anför, nämligen hur viktigt det är att bekämpa brottsligheten nationellt och internationellt. Ingen ska kunna gömma sig undan rättvisan genom att fly till ett annat land inom EU. Samtidigt är det bra att åtgärder vidtas så att inskränkningen för den enskilde blir så liten som möjligt. Om detta är majoriteten och reservanterna helt överens.

Men reservationen angriper lagstiftningsmetoden, som vi har hört lite grann om. Reservanterna gillar inte rambesluten.

Jag minns att modellen med rambeslut blev ifrågasatt när den infördes. Man menade att den var en nyordning som inte passar in i den svenska konstitutionen. Jag var själv en av dem som var tveksamma till en början, men sedan förstod jag vitsen med den här modellen.

Den har fungerat när det gäller till exempel den europeiska arresteringsordern. Den är väldigt viktig, därför att den ger en ansvarig minister förhandlingsutrymme i kontakterna med de andra fackministrarna.

Det hade naturligtvis varit bra om vi riksdagsledamöter med en gång hade fått besluta om följdlagstiftningen med anledning av ett rambeslut. Men då hade vi bundit upp vår minister på ett detaljerat plan, och han eller hon hade inte haft något eget förhandlingsmandat. Skulle lagförslaget tas fram redan före antagandet av rambeslutet kan Sverige till skillnad mot övriga medlemsstater inte utnyttja den genomförandetid och de möjligheter att samverka med andra stater som finns, som också framhålls i utskottsmajoritetens utlåtande över reservationen.

Som regeringen anför i propositionen finns det en politisk överenskommelse mellan medlemsstaterna om innehållet i rambeslutet, och det har för svensk del föregåtts av sedvanligt samråd i riksdagen. Här spelar EU-nämnden en väldigt stor roll. Jag tror inte att Lena Olsson är med i EU-nämnden, men vi har haft många diskussioner där. Det är ett bra forum för den här typen av diskussioner och kommer att fortsätta att vara det.

Det finns en viktig komplikation som måste beaktas i det här sammanhanget, som regeringen talar om och som redan har tagits upp. Det är det här med Lissabonfördraget: Om det träder i kraft kan man inte längre tillämpa modellen med rambeslut beträffande det straffrättsliga samarbetet.

Precis som har framhållits här tidigare är det så att ett rambeslut som förhandlats fram men inte antagits när Lissabonfördraget träder i kraft kommer att förfalla. Då kommer det att ta väldigt lång tid innan man får de här viktiga åtgärderna.

Frågan är redan väckt, men om det är så att minoriteten tycker att rambeslutsmodellen är så dålig borde man ju välkomna Lissabonfördraget. Mitt intryck är att ni inte gör det, att ni inte tycker att det är värt detta. Men det är ett sätt att få bort rambeslutsmodellen.

Motionärerna kritiserar också propositionen för att inte innehålla åtgärder för att skydda svenska konstitutionella rättigheter. Men rambeslutet hindrar inte medlemsstaterna från att tillämpa konstitutionella regler om rätt till prövning i laga ordning, om föreningsfrihet, tryckfrihet, yttrandefrihet i andra medier och religionsfrihet. Det är alltså upp till medlemsstaterna själva att införliva rambeslutets bestämmelser i nationell rätt.

Avslutningsvis, herr talman, hoppas jag på ett snabbt genomförande av regeringens proposition med tanke på hur viktiga de här förslagen är. Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på motionen.

Anf. 70 OTTO VON ARNOLD (kd):

Herr talman! Det är glädjande att vara tillbaka i kammaren igen. Vi har ett härligt år framför oss, hoppas jag.

För att börja med ett svar på Lena Olssons fråga: Ja, det behövs ett rambeslut. Och det är bråttom, för om vi inte genomför den här lagstiftningen blir det en oerhört lång fördröjning, precis som Johan Linander har påpekat. För alla svenskar som tyvärr av någon anledning har hamnat i utländska fängelser kommer det att bli en fördröjning. Hela lagstiftningsprocessen kommer att försenas. Det kommer att få återverkningar i våra internationella förhållanden. Därför är det viktigt att genomföra det här rambeslutet.

Ett rambeslut är kanske en hybrid som har stoppats in i svensk lagstiftning, men att det leder till ett demokratiskt underskott, som Mehmet Kaplan påstår, är jag inte beredd att hålla med om. Om vi tittar på modellen är den i typisk europeisk förhandlingsanda. Först lägger man upp ett antal principer. Man berättar precis hur man ska göra – man kan skärpa upp dem ganska långt i rambeslutet – och sedan överlämnar man till landet att godkänna det.

Här sker alltså en dubbel prövning från riksdagens sida. Det är inte ett demokratiskt underskott. Det är nästan ett överskott, skulle man kunna säga.

Den här anomalin kommer att försvinna med Lissabonfördraget, som förhoppningsvis kommer att antas ganska snart och under det svenska ordförandeskapets ledning. Det ser vi fram mot.

Det här rambeslutet är viktigt. Det stärker den enskilde medborgarens rätt. Det stärker synen på den enskilde. Vi har principen att man är oskyldig tills man är dömd. Det är en viktig princip som alltid måste understrykas i det europeiska samarbetet.

Det är också en viktig del av det europeiska straffrättsliga samarbetet, där vi har ett antal bärande principer om ömsesidigt erkännande av domar, om att bistå varandra i brottsutredningar och i verkställigheten.

Det här framkommit från mina ärade kolleger inom alliansen här, vilket jag instämmer i, att kritiken från minoriteten inom oppositionen är lite märklig. Man hänger upp sig på principiella beslut för att inte låta svenska medborgare få del av det här, och man stoppar det på ett olyckligt sätt.

Jag tycker att den proposition som regeringen har lagt fram på ett bra sätt visar på den följdlagstiftning som ska komma. Man visar också hur det ska gå till och vilka konsekvenser det blir för myndigheten. Man pekar på vad som ska komma. På något sätt går det att få en ganska klar uppfattning om det här.

Det är, som sagt var, ett viktigt rambeslut. Det är en intressant debatt. Vi har en opposition som är delad – det är inte första gången och inte sista gången, och det kommer vi nog att ha ganska länge, har jag en känsla av. Det är ett viktigt rambeslut, som underlättar det straffrättsliga samarbetet och ger en ökad humanitet.

*Sveriges antagande av
rambeslutet om
ömsesidigt erkännande
av beslut om
övervakningsåtgärder
för brottsmisstänkta*

Herr talman! Jag tillstyrker förslaget i betänkandet och yrkar avslag på reservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 7 §.)

*Förtursförklaring i
domstol*

6 § Förtursförklaring i domstol

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2008/09:JuU30
Förtursförklaring i domstol (prop. 2008/09:213).

Anf. 71 MARGARETA PERSSON (s):

Herr talman! I ärendet vi nu behandlar om förtursförklaring i domstol har vi socialdemokrater tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet en gemensam reservation i vilken vi yrkar avslag på propositionen.

Förslaget i propositionen är att ge en enskild möjlighet att begära förtur i domstol om oskäligt lång handläggningstid kan påvisas.

För oss socialdemokrater är det självklart att mål ska behandlas så skyndsamt som möjligt. Det handlar om den enskildes situation – om det dröjer alltför länge innan domstolen kan behandla dennes mål är det försvårande för den enskilde. Det handlar också om eventuella vittens minnesbilder av en händelse.

För oss socialdemokrater är det självklart att alla mål ska behandlas så skyndsamt som möjligt och att inte den som har kunskap och tillgång till juridiskt biträde ska ges företräde på bekostnad av andras lika angelägna krav.

Vi reseranter anser i likhet med flera tunga remissinstanser att en förtursförklaring i domstol skulle dels medföra en ökad administration, dels missgynna dem som är i avsaknad av juridisk kunskap eller saknar tillgång till juridiskt ombud. Vi befarar också att förtursförklaring kan komma att leda till mer begränsade resurser i andra mål, att andra mål och ärenden kan komma att få stå tillbaka till förmån för yngre mål samt att förtursförklaring i högre utsträckning kan meddelas på domstolar som har stora balanser. Risker finns för att den som inte besitter kunskaper eller har vetskap om möjligheten får sitt mål och ärende förflyttat längre bak i kön. Är det rimligt och rättvist?

Anledningarna till att mål har oskäligt lång handläggningstid kan naturligtvis vara flera, men den naturligaste förklaringen är kanske bristande resurser. Vi har gång på gång med flera andra och med andra myndigheter i rättskedjan påtalat vad konsekvenserna skulle bli när regeringen i början av denna mandatperiod tillförde medel endast till polisen men inte till åklagarna, domstolarna eller kriminalvården. En hel del mål fick ställas in under en period just beroende på bristande resurser hos åklagarna. Resultatet blir naturligtvis ökade balanser och oskäligt långa handläggningstider.

Nu har det meddelats att budgetpropositionen kommer att innehålla ökade resurser till hela rättskedjan, främst till polisen och något mindre till övriga myndigheter. Äntligen, men ändå för sent, har regeringen

insett att mer resurser måste tillföras rättsväsendet för att man ska kunna ta igen vad som har gått förlorat under tiden.

Domstolar får enligt vad som meddelats långt mindre än vad som skulle behövas. Hur ska domstolarna, som för detta år räknar med ett underskott på 180 miljoner och nästa år med dubbelt så mycket, kunna klara uppställda mål samtidigt som man genom förslaget om förtursförklaring pålägger dem ytterligare administration? Ger man nu polisen förstärkta resurser betyder det också fler utredningar som leder till åtal. Därigenom ökar antalet inkomna mål till domstolen. Förklara för oss andra hur man ska klara detta!

Regeringen skriver i propositionen att man verkar fortlöpande för att rättegångsreglerna ska vara moderna och ändamålsenliga. Reglerna ska bidra till att infria medborgarnas och andra aktörers berättigade krav på att få sin sak prövad inom rimlig tid. Det handlar bland annat om utnyttjande av modern teknik, och det övervägs förändringar som syftar till att modernisera och effektivisera förvaltningsprocessen. Det pågår arbete med en ny delgivningslag som väntas bidra till kortare handläggningstider och minskad risk för inställda förhandlingar. Utvärdering ska ske om domstolarnas inre organisation och arbetsformer och så vidare.

Alla dessa åtgärder som regeringen nu vidtar och som syftar till – får man anta – att minska handläggningstiderna, så att människor inte ska få vänta onödigt länge på att få sina mål och ärenden prövade inför domstol, borde man väl avvakta innan man inför en förtidsförklaring i domstol, med tanke på de konsekvenser som vi i vår reservation befarar?

Utöver dessa planerade åtgärder kan vi konstatera att domstolschefen, enligt skrivningen i propositionen, redan i dag har befogenhet att bestämma vilka mål och ärenden som ska ges prioritet framför andra. Med det följer att domstolschefen kan beordra en domare att prioritera att visst mål på grund av att det har blivit, eller riskerar att bli, för gammalt.

Mot bakgrund av den möjlighet som domstolschefen har i dag, de planerade åtgärder som regeringen nu vidtar, de ökade resurser som vi nu ser är för begränsade och de konsekvenser för många enskilda som en förtursförklaring skulle ge, yrkar vi avslag på propositionen om förtursförklaring i domstol och därmed bifall till vår reservation.

Anf. 72 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Här har vi alltså tre reseranter: Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Jag kan instämma i den kritik som socialdemokraternas företrädare har gett här i talarstolen. Vänsterpartiet delar den till fullo.

För att inte ytterligare förlänga den här debatten yrkar jag härmed bifall till reservationen.

Anf. 73 MEHMET KAPLAN (mp):

Herr talman! Kanske till glädje för en del ledamöter härinne instämmer också jag till fullo och vill inte förlänga den här debatten. Vi fick en väldigt tydlig redogörelse för den reservation vi har i ärendet. Jag yrkar bifall till den.

Anf. 74 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Vi pratar om en möjlighet att stärka den enskildes ställning i domstolsförandet: medborgarmakt. Till detta säger nej-koalitionen nej, så klart.

Vi tror att det är värdefullt att låta människor ha mer makt. På så sätt är detta en ideologisk frågeställning. Som enskilda ska vi kunna påverka också handläggningen och ha så kallat partsinflytande i domstolsprocessen.

Det handlar om möjligheten för en individ att skriftligt ansöka om en förtursförklaring. Det är domstolschefen som själv eller på delegation ska besluta detta. Det går inte att överklaga. Vi redovisar också hur vi ska utvärdera den här verksamheten.

Det är självklart att detta väl inte är lösningen på utmaningarna för något rättsväsen i hela världen, men det är en del som kan förbättra och öka inflytandet för enskilda i Sverige. Vi är liksom alla här i kammaren väl medvetna om att handläggningstider och kvalitet i domstolen avgörs av vilken organisation man har, vilken utbildning man har, vilka processrättsliga regler man har, vilken resurstilldelning som görs och vilket ledarskap som finns. Detta sammantaget avgör om vi får en bra domstolsprocess som är snabb och har hög kvalitet.

Vi i alliansen gläds åt att vi har lyckats pressa ned omloppstiderna i samtliga domstolskategorier mellan 2007 och 2008. Vi går åt rätt håll, och det beror bland annat på att vi har – inte sällan i bred enighet här i kammaren och justitieutskottet – kommit fram till att vi ska modernisera rättegången. Detta har skett. Detta diskuteras också aktivt offentligt och i medier. Vi har också vidtagit åtgärder för att modernisera domstolsorganisationen. Oppositionen brukar vara emot sådant, har jag förstått, och historien kan visa att detta inte är något nytt. Vi har Ärendeutredningen, som jag hoppas kommer att se till att vi får en bättre hantering av ärenden. Vi har också vidtagit åtgärder för att bredda och förbättra rekryteringen av domare.

Äntligen, sade föregående talare här. Jag fäster avseende vid att vi gör en historiskt stark satsning ekonomiskt på vårt rättsväsen, en satsning utan motstycke i modern tid. Det är naturligtvis till förmån också för våra domstolar. Vi ska få en bättre dömande verksamhet präglad av både effektivitet och hög kvalitet.

Nej-koalitionen, som är emot enskilda medborgares rättighet till partsinflytande, måste tycka att det är något konstigt som uttalas av Europadomstolen, som använder sig av Europarådets deklaration om de mänskliga rättigheterna. Det var en debatt tidigare på förmiddagen där det framhölls att detta var en väldigt viktig konvention som vi skulle följa. Domstolen har sagt att det här är ett sätt att jobba för att stärka medborgarnas rättigheter.

Vi har mängder av åtgärder att reparera. Om en människa utsätts för oskäligt långa handläggningstider finns det ytterst straffrihet. Det finns ekonomisk ersättning och andra kompensatoriska åtgärder. Men man kan ju tänka sig att vara proaktiv, att tänka till och försöka vara förebyggande. Det är i alla fall någonting som alliansen jobbar med, att inte hela tiden bara reagera.

Detta är alltså något som lyfts fram av Europarådet och dess domstol.

Även våra grannländer – Finland, Norge och Danmark – har gått i den här riktningen. Så det är fullt rimligt. En majoritet av remissinstanserna säger också att det här absolut är värt att pröva.

Skulle man gå på nej-koalitionens linje, att man förvägrar medborgarna rättigheter att själva kunna påverka, måste man, med den retorik som ni använder, fundera på om det är rimligt att människor över huvud taget får uppträda i domstol utan målsägandebiträde eller utan försvarsadvokat. Det är också en mänsklig rättighet vi har.

Man får ta till vara sina intressen. Men man kan också säga: Jag tycker inte att mitt mål är så viktigt. Därför behöver jag ingen förtur.

Trots de åtgärder vi och tidigare regeringar har vidtagit för att effektivisera och skapa en modernare rättegång och en bättre process finns det exempel på mål som fortfarande tar för lång tid. Det är därför vi lägger fram det här förslaget.

Jag tycker att det är tråkigt att vi har en nejkoalition när det gäller att förstärka enskilda människors rättigheter på bekostnad av systemet och det kollektiva tänkandet.

Jag yrkar bifall till propositionen och avslag på reservationen.
(Applåder)

Anf. 75 MARGARETA PERSSON (s) replik:

Herr talman! Ni tillhörde väl nej-alliansen innan ni kom i regeringsställning. Ni brukade säga nej till allt som vi föreslog.

Dessutom har Domstolsverket ställt sig ganska tveksamt. En del pekar på att det kanske krävs mer resurser för att man ska klara av det.

Vad vi säger är att det är den som besitter juridisk kunskap och den som har tillgång till juridiskt ombud som i första hand skulle kunna utnyttja det här, det vill säga att andra får stå tillbaka.

Vi säger att det kanske är en omfördelning av resurserna som behövs för att domstolen ska kunna klara av det här.

Ni kan återkomma om några år när ni har gett dem resurserna och när alla de förslag som ni pekar på i propositionen är genomförda. Då kan man kanske tänka sig det.

Nåväl, det här är egentligen ingen budgetdebatt. Men jag vill ändå ta upp det här, eftersom det handlar lite grann om resurser när det gäller om man ska kunna klara av de inkomna målen och göra det i rimlig tid.

Det görs en hel del satsningar, men de är ganska ojämnt fördelade. Ni ger mer till polisen, vilket naturligtvis får konsekvenser för övriga i rättskedjan.

Det var ett intressant inlägg från Jusek i den här debatten i Göteborgs-Posten häromdagen. Jusek säger att problemet med regeringens budgetförslag är att det inte i tillräcklig grad tar hänsyn till effekten av satsningen på polisen.

Domstolsverket har i sitt budgetunderlag begärt 300 miljoner. Det har ni prutat ned till hälften. Åklagarmyndigheten har fått 50 miljoner. Det är mindre än en tredjedel av vad man har begärt.

Man säger så här från Juseks sida: Om inte åklagare och domstolar får tillräckliga resurser för att hantera resultatet av alla nya polisers arbete riskerar satsningen på polisen att inte få så stor effekt. Riskerna är stora att handläggningstiderna blir längre.

Håller inte Johan Pehrson med om det?

Anf. 76 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Herr talman! Det gäller att försöka släppa det statistiska tänkandet.

Tack vare vår historiska polissatsning kan vi till exempel se polisstationer återöppnas runt om i vårt land.

Jag brukar säga att svensk polis har varit lokalt förankrad i hundratals år, ja faktiskt så länge polisen har funnits. Sedan var det ett antal år när polisen drogs tillbaka till stora centrala enheter långt bort från medborgarna. Detta ledde till ganska tråkiga resultat vad gäller trygghet och effektivitet.

Vi tror att fler poliser också kan förebygga brottslighet. Jag tror att fler lokala polisstationer, vilket vi ser alltmer av i vårt land till följd av att vi har fler poliser, faktiskt kan minska brottsligheten och inte bara innebära att det blir fler personer som dras inför rätta. På så sätt kan polisen ha en viktig socialpolitiskt förebyggande roll. Jag tror att det är viktigt.

Inte minst när det gäller den otäcka händelseutvecklingen i många hårt belastade områden i vårt land, där en annan rättsordning ser ut att ha trätt in på senare år, kommer polisen nu att försöka återskapa ordning. Man kommer också att se till att förebygga på ett bra sätt. Det tycker vi är viktigt.

Vi levererar en satsning som saknar motstycke. Ni tycker uppenbarligen att det är för lite och för sent. Ni kunde ha gjort bättre själva om ni hade velat, orkat och prioriterat, men det gjorde ni inte. Jag ser med spänning fram emot ert budgetalternativ. Flera av dem som nu står bakom reservationen brukar vara splittrade. En hel del brukar vilja dra ned på rättsväsendet. Vi kanske får se det igen – vad vet jag?

Detta handlar dock om en administrativ domstolsåtgärd som ger möjligheter för enskilda att påverka lite mer. Jag kan inte förstå hur man kan vara emot detta, om man inte bara tror att människor inte har någon möjlighet att bevaka sina rättigheter på ett bra sätt.

Anf. 77 MARGARETA PERSSON (s) replik:

Herr talman! Möjligheten finns väl i och för sig. Domstolschefen kan faktiskt gå in och styra lite grann vilka mål som prioriteras om det till exempel är oskäligt lång handläggningstid.

Vi välkomnar att ni satsar på polisen eftersom de har levt på kredit hela detta år. Det är alltså jättebra att ni gör det. Men polisen och andra myndigheter har också tidigare påpekat att om man ger mycket resurser till polisen måste man också se till att rättskedjans övriga myndigheter får tillräckligt med resurser. Det är klart att polisen kan förebygga, men polisen ska också utreda. Det hinner de inte riktigt med i dag, eftersom de har klenat med resurser. Det är klart att det har betydelse.

Det är inte så, Johan Pehrson, att vi är ensamma om vår kritik och våra synpunkter, utan det finns myndigheter och väldigt många remissinstanser som håller med. Men de kanske också tillhör nej-koalitionen – vad vet jag?

Anf. 78 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Herr talman! Går man igenom propositionen och tittar på de remissinstanser som har yttrat sig blir det klart att det finns några som tycker att detta inte är nödvändigt. Men en majoritet ser ändå fördelen med att vi

skapar ett proaktivt verktyg för att hjälpa den enskilda människan. Vill man se den enskilda människan måste detta vara positivt.

Vi har annars bara verktyg för att i efterhand kompensera med ersättningar, lägre straff eller på annat sätt, oavsett om vi pratar om skattemål eller vanliga brottmål eller vad det nu kan vara. Detta är ett sätt att vara före.

De domare jag har pratat med har sett klara fördelar med detta, och det är ett totalt obyråkratiskt system som verkligen fortsätter att understryka domarens totala oberoende och förmåga att själv avgöra detta. Det kompletterar det envälde, höll jag på att säga, man som domare har när man själv kan leda arbetet. Man kan fördela och lotta om – man kan göra massor i dag – men nu ger vi ett litet verktyg till den enskilda människan.

Det är talande för vår syn på människa och stat. Vi tror att människor kan få vara med och påverka och markera att man tycker att ett visst mål har förtur. Senast i dag hade jag kontakt med en person om detta. Det gällde ett mål om assistansersättning som ligger på länsrätten. Det gällde om man skulle få ersättning för jourtid för en person som har funktionshinder. Den gode mannen tycker att det har tagit lite för lång tid. Den här personen tror jag skulle uppskatta möjligheten att få göra en förtursansökan. Det skulle inte skada.

Tittar man till exempel på länsrätter, snart förvaltningsrätter, ser man att det där ligger mål som är extremt komplicerade och där själva rättsutredningen kan ta hur lång tid som helst. Vissa andra mål riskerar då att bli liggande. Det här kan vara ett verktyg för att se till att öka genomströmningen, till fördel för den enskilde medborgaren.

Anf. 79 HELENA BOUVENG (m):

Herr talman! För ett tag sedan fick jag höra talas om två serviceföretag. Det ena var ett stort städföretag med goda ekonomiska muskler. Det andra var en restaurang i norra delen av Sverige som hade en betydligt lägre omsättning.

Agendan för dagen var Skatteverkets malande kvarnar.

De hade båda blivit skönstaxerade, och båda gjorde skarpa invändningar. Städbolagets grundare och vd hade gott självförtroende och var fast övertygad om att slå tillbaka och satte till alla klutar. Med god hjälp gick det vägen. Han hade dessutom de ekonomiska musklerna för att hålla ut över tid.

Den lilla restaurangens ägarinna var helt förtvivlad. Hon visste inte vad hon skulle göra. Till slut fick hon juridisk hjälp. Även här gick tiden, men hon och hennes lilla restaurang hade inte den ekonomiska kapaciteten att överleva. Efter ett år fick hon stänga och företaget gick i konkurs. Två år senare fick hon rätt, men då var det för sent.

För bara några månader sedan träffade jag en 19-årig kvinna som blivit våldtagen i hemmet. Gärningsmannen var känd för henne. Det tog nästan tolv månader innan hennes ärende kom upp till avgörande. Dessa tolv månader var ett töcken för henne, och hon började tro att brottet kanske inte var så allvarligt eftersom tingsrätten, trots färdiga förhör, valde att inte ta upp hennes mål inom rimlig tid.

Herr talman! I domstolarna i dag avgörs ungefär 300 000 mål och ärenden per år. Av Domstolsverkets årsredovisning för 2008 framgår att samtliga domstolskategorier förbättrade sina omloppstider under året. Handläggningstiden understiger i de flesta fall ett år, vilket innebär att vi i Sverige i mångt och mycket lever upp till Europakonventionens krav på domstolsprövning inom rimlig tid.

Tittar vi vidare för att få en uppfattning om hur många mål det kan röra sig om när det gäller förtursförklaring ser vi att det den 1 januari 2008 var ca 7 procent av de balanserade målen i tingsrätten som var äldre än två år. I länsrätten var det ca 2 procent.

Det är oftast för dessa procent som JO uttrycker sin kritik mot domstolarna, det vill säga långsam hantering.

Även Justitiekanslern kan redovisa en ökning av skadeståndsärenden mot staten där grunden för ersättningsanspråket är kränkningar av rätten till domstolsprövning inom skälig tid.

Herr talman! Dagens proposition är en proposition som återigen sätter brottsoffret i centrum. Brottsoffer ges nu möjlighet att gentemot systemet ifrågasätta en orimligt lång handläggningstid, en tid som kan få förödande konsekvenser av både ekonomisk och personlig karaktär.

Oppositionen anser tydligen att det inte ska vara möjligt. Oppositionen anser tydligen att systemen och lagmännen är viktigare än enskilda brottsoffer och målsägande. Man avslår helt enkelt förslaget. Jag kan inte förstå varför, så jag måste fråga Margareta Persson: Är det rättvist att det enbart är det stora bolaget med de stora ekonomiska musklerna som klarar av oskäligt långa handläggningstider?

Jag fortsätter att fråga Margareta Persson, som är ensam kvar här från nej-koalitionen, om hon tycker att det är rättvist att restaurangäggarinnan i Sälen ska tvingas i konkurs på grund av oskäligt långa handläggningstider. Min tredje fråga till Margareta Persson är: Vilket svar tänker du ge den unga våldtagna kvinnan i Tranås som frågar varför hennes lidande ska bli större för att tingsrätten inte kan ta upp hennes ärende inom skälig tid?

Har inte hon lidit tillräckligt? Hur många gånger ska hon kränkas, Margareta Persson?

Regeringen kommer i sin budget att tillföra domstolarna ytterligare resurser. Det är sedan, precis som Johan Pehrson sade, upp till domstolarna och domstolscheferna att organisera och hantera ärenden på ett effektivt och rättssäkert sätt – ett sätt som gör att restaurangäggarinnan i Sälen blir kvar, att den unga kvinnan i Tranås kan gå vidare med sitt liv utan fler kränkningar och att ekonomiska muskler inte ska vara avgörande för om jag kan behålla min rörelse eller inte.

Det är så jag och alliansregeringen vill se en fungerande rättsstat där alla är lika inför lagen. Tydligen är det ingenting som vänsteroppositionen håller med mig och alliansregeringen om.

(Applåder)

Anf. 80 KARIN NILSSON (c):

Herr talman! Alliansregeringen med Centerpartiet, som jag företräder, har utvecklat rättsväsendet på ett flertal områden under de tre år som vi har haft makten.

Rättsväsendet har på denna korta tid tillförts mer resurser än någonsin tidigare. I tilläggsbudget för innevarande år föreslås ytterligare 100 miljoner till domstolsväsendet, och i förslaget till budget för 2010 ökas anslagen med 150 miljoner. Dessutom har regeringen tagit itu med flera frågor som sedan länge skulle ha varit genomförda av den tidigare regeringen.

Propositionen om förtur i domstol är bara ett av en rad exempel på frågor som bygger på överenskommelser mellan länderna i Europa som vi i Sverige har skyldighet att hantera i svensk lagstiftning. I detta fall är det den europeiska konventionen om skydd för mänskliga rättigheter och de grundläggande friheterna som deklarerat att var och en ska ha rätt till en domstolsprövning inom skälig tid.

Herr talman! När vi lyssnade på dagens första debatt som behandlade diskussionsunderlaget för Stockholmsprogrammet kunde vi höra den ena efter den andra från oppositionen prata om Europakonventionen. Bland annat sade Thomas Bodström att vi i varje fall borde komma upp i nivå med Europakonventionen och det man har kommit överens om i artikel 6.

Alice Åström påminde om att vi måste respektera de mänskliga rättigheterna och att vi givetvis ska leva upp till dem.

Mehmet Kaplan tryckte också på vikten av att Sverige följer Europakonventionen och de mänskliga rättigheterna. Detta är just en sådan fråga.

Jag har alltså väldigt svårt att förstå varför s, v och mp kan invända mot att även Sverige tar sitt ansvar i enlighet med artikel 6.1 och ger enskilda berörda målsägare möjlighet att påverka sin situation genom att få rätt att fråga om det finns något försvarbart skäl till att tiden går och det inte verkar hända något i det mål som berör och påverkar dem personligen.

Herr talman! Det står inget konstruktivt i oppositionens gemensamma motion om hur de själva skulle vilja uppfylla Europakonventionens krav att stävja brott mot konventionen. Deras förslag om avslag på propositionen är därför inte särskilt framåtsyftande. Jag efterfrågar ett klargörande från oppositionen på denna punkt.

I stället uttrycker de i motionen en konspiratorisk tanke om att regeringen medvetet vill skapa orättvisor. Orättvisor som s, v och mp uttrycker är att man tror att äldre mål kan komma att få stå tillbaka för yngre mål.

I propositionen tydliggörs domstolschefens ansvar vid långsam handläggning.

Hela propositionen handlar om att ge äldre ärenden, där oskälig tid har förflutit, rätt till prövning för förtur. Det innebär definitivt inte att äldre mål ska få stå tillbaka för yngre mål, vilket oppositionens motionärer påstår, utan precis det motsatta.

Vad som är skälig eller oskälig fördröjning avgör domstolschefen utifrån en rad förutbestämda kriterier, såsom hur komplicerat målet är, parternas agerande under processen och vilken typ av mål det är, det vill säga hur ärendet påverkar den enskilde individen.

Helena Bouveng gav ett par exempel på hur det kan påverka den enskilde individen. Jag skulle kunna räkna upp fler. En fördröjning kan drabba enskilda individer på olika sätt. Det kan drabba mindre företag som inte har kraft i form av pengar som tål en fördröjd process.

Nu tar vi alltså ytterligare ett steg för att stärka den enskildes rättssäkerhet.

Herr talman! För rättvisans skull och för de mänskliga rättigheternas skull yrkar jag bifall till förslaget i justitieutskottets betänkande och avslag på motionen.

Anf. 81 OTTO VON ARNOLD (kd):

Herr talman! Rätten att säga nej kan vi aldrig förneka oppositionen. Men i det här fallet blir jag ändå förvånad. De argument som man använder sig av är framför allt ekonomiska. Sedan reservationen skrevs har det hänt en hel del saker. Det har hänt mycket – 4 miljarder anledningar till att säga ja till propositionen.

Jag behöver inte vara den sista talaren i det här ärendet, utan låt oss ge oppositionen möjligheter att ändra sig. Men det är väl inte troligt att de kommer att göra det av kanske principiella skäl. Ordet ”nej” faller dem så väl på läppen.

Domstolarna är i princip självständiga. Det är något som vi i alliansen slår fast och kommer att slå fast. Det som är intressant i regeringens proposition är att man understryker att domstolschefen har en kapacitet att styra och ställa över organisationen och prioriteringen i domstolarna. Det är viktigt att det understryks, och det ger en möjlighet för domstolschefen att gå in och vara aktiv i sitt åtagande som han ska fullfölja. Det är bra att det kommer fram.

Jag kan inte låta bli att förvåna mig lite grann över hur oppositionen resonerar när man säger att institutet förtursförklaring av en process inte behövs. Men det är ett sätt att värna domstolarna med avseende på deras arbetsbörda. När man väl har vunnit en process, och det har tagit för lång tid, har man alltid en möjlighet att starta en ny process mot staten och kräva skadestånd. Det är ganska tveksamt att det kommer att ske.

Det förfarande som föreslås förbättrar effektiviteten i rättsväsendet visavi alternativet för den drabbade att börja en ny process.

Det är också intressant att se på det här i ett internationellt sammanhang. Vi har Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna och friheterna som klart säger att vi måste få en snabb behandling i rätten. Oppositionen glider på något sätt ifrån det och menar att det kanske inte spelar så stor roll. Med tanke på dagens debatt är det lite märkligt.

Våra grannländer har infört motsvarande förtursprövningar.

Herr talman! Jag tillstyrker förslaget i betänkandet, för det kommer att öka rättssäkerheten och ge möjligheter för den enskilde människan att stärka sin rätt. Det ligger i linje med hur våra grannländer gjort och understryker vikten av Europakonventionen. Jag yrkar avslag på reservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 7 §.)

JuU31 Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 1 (s)
3. motiveringen i res. 2 (v)
4. motiveringen i res. 3 (mp)

Förberedande votering 1:

18 för res. 2

15 för res. 3

250 avstod

66 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

113 för res. 1

19 för res. 2

156 avstod

61 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Anna Kinberg Batra (m) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

148 för utskottet

106 för res. 1

34 avstod

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 85 m, 24 c, 21 fp, 17 kd

För res. 1: 106 s

Avstod: 18 v, 16 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 5 c, 7 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Siw Wittgren-Ahl (s) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

JuU29 Sveriges antagande av rambeslutet om ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder för brottsmisstänkta

1. utskottet
2. res. (v, mp)

Votering:

254 för utskottet

34 för res.

1 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2009/10:3
16 september

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 108 s, 85 m, 23 c, 21 fp, 17 kd
För res.: 18 v, 16 mp
Avstod: 1 c
Frånvarande: 22 s, 12 m, 5 c, 7 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

JuU30 Förtursförklaring i domstol

1. utskottet

2. res. (s, v, mp)

Votering:

144 för utskottet

139 för res.

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 23 c, 21 fp, 17 kd

För res.: 105 s, 18 v, 16 mp

Frånvarande: 25 s, 14 m, 6 c, 7 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Anna Lilliehöök (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

8 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Propositioner

2009/10:4 En förenklad semesterlag, m.m.

2009/10:7 Vissa ändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Skrivelse

2009/10:8 Kontroll av postförsändelser

Framställning

2009/10:RRS4 Riksrevisionens styrelses framställning angående Försäkringskassans underlag för beslut om sjukpenning

Redogörelser

2009/10:RRS1 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Swedfund International AB

2009/10:RRS2 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående buller i plan- och byggprocessen

2009/10:RRS3 Riksrevisionens styrelses redogörelse om införandet av energideklarationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 16 september

2009/10:1 Statens ansvar för malmfälten

av Karin Åström (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:2 Bilprotektionismens hot mot svensk fordonsindustri och EU:s inre marknad

av Carl B Hamilton (fp)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:3 De småskaliga jordbruken

av Carina Adolfsson Elgestam (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 september.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 16 september

2009/10:1 Neuron

av Allan Widman (fp)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2009/10:2 Bevarandet av Malis bokskatter

av Ameer Sachet (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:3 EU och ministaterna i Europa

av Ameer Sachet (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:4 AP-fonderna och investering på ockuperade områden

av Ameer Sachet (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:5 Afrikanerna och Afrikas jord

av Ameer Sachet (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:6 Hotet mot hbt-personer och yttrandefriheten i Litauen

av Hans Linde (v)

till statsrådet Cecilia Malmström (fp)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 september.

11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 15 september

2008/09:1187 Rättvisemärkt kommunikation

av *Carina Hägg* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:1188 Utländska läkare i Sverige

av *Lennart Axelsson* (s)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2008/09:1190 Arbetsvillkoren för utländska bärplockare i Sverige

av *Josefin Brink* (v)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:1194 Ekonomisk hjälp till thailändska bärplockare i Sverige

av *Josefin Brink* (v)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:1205 Romers situation i Europa

av *Siv Holma* (v)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

den 16 september

2008/09:1199 A-kasseavgift för studerande

av *Berit Högman* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:1200 Enklare ROT-avdrag för småföretag

av *Camilla Lindberg* (fp)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:1206 Hedersrelaterat våld och tvångsäktenskap

av *Amineh Kakabaveh* (v)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:1208 Jämställda företagsstyrelser

av *Eva-Lena Jansson* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:1209 Forskningsmedel till universiteten

av *Lage Rahm* (mp)

till statsrådet Tobias Krantz (fp)

2008/09:1211 Polisens organisation

av *Charline Pålsson Ahlgren* (kd)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:1214 Skattekontroll vid privatimport av alkohol

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:1215 Antibiotikaresistens

av *Solveig Hellquist* (fp)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2008/09:1216 Arbetsmiljöarbete inom småföretag
av *Göte Wahlström* (s)
till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

Prot. 2009/10:3
16 september

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 september.

12 § Kammaren åtskildes kl. 14.06.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med 4 §
anf. 28 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 5 § anf. 68 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om nytt system för delning av propositioner	1
3 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	1
4 § Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst	1
Justitiekontorets utlåtande 2008/09:JuU31	1
Anf. 1 THOMAS BODSTRÖM (s)	1
Anf. 2 ALICE ÅSTRÖM (v)	4
Anf. 3 MEHMET KAPLAN (mp)	7
Anf. 4 HENRIK VON SYDOW (m)	9
Anf. 5 THOMAS BODSTRÖM (s) replik	12
Anf. 6 HENRIK VON SYDOW (m) replik	12
Anf. 7 THOMAS BODSTRÖM (s) replik	13
Anf. 8 HENRIK VON SYDOW (m) replik	13
Anf. 9 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	14
Anf. 10 HENRIK VON SYDOW (m) replik	14
Anf. 11 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	15
Anf. 12 HENRIK VON SYDOW (m) replik	15
Anf. 13 MEHMET KAPLAN (mp) replik	16
Anf. 14 HENRIK VON SYDOW (m) replik	16
Anf. 15 MEHMET KAPLAN (mp) replik	17
Anf. 16 HENRIK VON SYDOW (m) replik	17
Anf. 17 JOHAN LINANDER (c)	17
Anf. 18 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	21
Anf. 19 JOHAN LINANDER (c) replik	22
Anf. 20 ALICE ÅSTRÖM (v) replik	22
Anf. 21 JOHAN LINANDER (c) replik	23
Anf. 22 JOHAN PEHRSON (fp)	23
Anf. 23 THOMAS BODSTRÖM (s) replik	26
Anf. 24 JOHAN PEHRSON (fp) replik	27
Anf. 25 THOMAS BODSTRÖM (s) replik	28
Anf. 26 JOHAN PEHRSON (fp) replik	28
Anf. 27 MARYAM YAZDANFAR (s)	29
Anf. 28 HENRIK VON SYDOW (m) replik	31
Anf. 29 MARYAM YAZDANFAR (s) replik	31
Anf. 30 HENRIK VON SYDOW (m) replik	32
Anf. 31 MARYAM YAZDANFAR (s) replik	33
Anf. 32 JOHAN LINANDER (c) replik	33
Anf. 33 MARYAM YAZDANFAR (s) replik	34
Anf. 34 JOHAN LINANDER (c) replik	34
Anf. 35 MARYAM YAZDANFAR (s) replik	34
Anf. 36 KALLE LARSSON (v)	35
Anf. 37 JOHAN PEHRSON (fp) replik	38
Anf. 38 KALLE LARSSON (v) replik	38

Anf. 39 JOHAN PEHRSON (fp) replik	39
Anf. 40 KALLE LARSSON (v) replik	39
Anf. 41 JOHAN LINANDER (c) replik	40
Anf. 42 KALLE LARSSON (v) replik	40
Anf. 43 JOHAN LINANDER (c) replik	41
Anf. 44 KALLE LARSSON (v) replik	41
Anf. 45 MIKAEL CEDERBRATT (m)	42
Anf. 46 KALLE LARSSON (v) replik	45
Anf. 47 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	45
Anf. 48 KALLE LARSSON (v) replik	46
Anf. 49 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	46
Anf. 50 FREDRICK FEDERLEY (c)	47
Anf. 51 KALLE LARSSON (v) replik	49
Anf. 52 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	50
Anf. 53 KALLE LARSSON (v) replik	51
Anf. 54 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	51
Anf. 55 ULF NILSSON (fp)	52
Anf. 56 KALLE LARSSON (v) replik	54
Anf. 57 ULF NILSSON (fp) replik	54
Anf. 58 KALLE LARSSON (v) replik	55
Anf. 59 ULF NILSSON (fp) replik	56
(Beslut fattades under 7 §.)	56

5 § Sveriges antagande av rambeslutet om ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder för

brottsmisstänkta	56
Justitieutskottets betänkande 2008/09:JuU29	56
Anf. 60 LENA OLSSON (v)	56
Anf. 61 MEHMET KAPLAN (mp)	58
Anf. 62 MARYAM YAZDANFAR (s)	58
Anf. 63 JOHAN LINANDER (c)	58
Anf. 64 LENA OLSSON (v) replik	61
Anf. 65 JOHAN LINANDER (c) replik	61
Anf. 66 LENA OLSSON (v) replik	61
Anf. 67 JOHAN LINANDER (c) replik	62
Anf. 68 KRISTER HAMMARBERGH (m)	62
Anf. 69 HELENA BARGHOLTZ (fp)	64
Anf. 70 OTTO VON ARNOLD (kd)	66
(Beslut fattades under 7 §.)	67

6 § Förtursförklaring i domstol

67	67
Justitieutskottets betänkande 2008/09:JuU30	67
Anf. 71 MARGARETA PERSSON (s)	67
Anf. 72 LENA OLSSON (v)	68
Anf. 73 MEHMET KAPLAN (mp)	68
Anf. 74 JOHAN PEHRSON (fp)	69
Anf. 75 MARGARETA PERSSON (s) replik	70
Anf. 76 JOHAN PEHRSON (fp) replik	71
Anf. 77 MARGARETA PERSSON (s) replik	71
Anf. 78 JOHAN PEHRSON (fp) replik	71

Anf. 79 HELENA BOUVENG (m)	72
Anf. 80 KARIN NILSSON (c).....	73
Anf. 81 OTTO VON ARNOLD (kd)	75
(Beslut fattades under 7 §.)	75
7 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	76
JuU31 Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst	76
JuU29 Sveriges antagande av rambeslutet om ömsesidigt erkännande av beslut om övervakningsåtgärder för brottsmisstänkta.....	76
JuU30 Förtursförklaring i domstol	77
8 § Bordläggning.....	77
9 § Anmälan om interpellationer	78
10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	78
11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	79
12 § Kammaren åtskildes kl. 14.06.	80

